EDUSKUNNAN VASTAUS 275/2006 vp

Hallituksen esitys ulosottokaareksi ja laiksi verojen ja maksujen täytäntöönpanosta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä ulosottokaareksi ja laiksi verojen ja maksujen täytäntöönpanosta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi (HE 83/2006 vp).

Valiokuntakäsittely

Lakivaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LaVM 26/2006 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lausumat:

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa alaikäisestä velallisesta holhousviranomaiselle tehtävää ilmoitusta koskevien säännösten toimivuutta ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin sääntelyn edelleen kehittämiseksi.

2. Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää, olisiko tarkoituksenmukaista ja myös velallisten oikeusturva ja heidän maksettavikseen tulevat perintäkustannukset huomioon ottaen perusteltua sallia asiamiehen käyttäminen julkisten saatavien ulosotossa.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Ulosottokaari

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

Soveltamisala ja määritelmiä

1 §

Soveltamisala

Tämän lain mukaisesti pannaan täytäntöön riita- tai rikosasiassa asetettu yksityisoikeudellinen, tuomioon tai muuhun tässä laissa tarkoitettuun ulosottoperusteeseen sisältyvä:

1) velvoite raha- tai tavarasuoritukseen (*maksuvelvoite*);

2) velvoite luovuttaa toiselle kiinteää omaisuutta tai määrätty irtain omaisuus;

3) velvoite luovuttaa toisen hallintaan kiinteää omaisuutta, rakennus, huoneisto, muu tila tai sen osa taikka velvoite muuttaa sieltä pois (*häätö*);

4) velvoite tehdä jotakin;

5) kielto tehdä jotakin ja velvoite sallia, että toinen tekee jotakin.

Tämän lain 8 luvun mukaisesti pannaan täytäntöön oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa tarkoitettu takavarikko tai muu turvaamistoimi.

Hallintolainkäytössä ja hallintomenettelyssä asetettu 1 momentissa tarkoitettu velvoite pannaan täytäntöön tämän lain mukaisesti, jos siitä on tässä laissa tarkoitettu ulosottoperuste ja täytäntöönpano edellyttää tämän lain mukaisia toimia.

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Sen mukaan kuin siitä muussa laissa säädetään, tämän lain mukaista menettelyä noudatetaan myös täytäntöönpanossa, joka koskee:

1) veroja, julkisia maksuja ja muita julkisoikeudellisia tai niihin rinnastettavia saatavia;

2) sakkoja sekä eräitä rikosoikeudellisia seuraamuksia ja valtiolle tuomittuja korvauksia;

3) lapsen huoltoa tai luovuttamista huoltajalleen ja tapaamisoikeutta;

4) ulkomailla annettua tuomiota, välitystuomiota tai muuta ulosottoperustetta;

5) Euroopan unionin eräiden toimielinten tuomioita ja päätöksiä;

6) osamaksukaupalla myytyä irtainta esinettä;

7) muuta kuin oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa tarkoitettua turvaamistointa.

3 §

Asianosaiset ja sivullinen

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *hakijalla* sitä, joka on hakenut täytäntöönpanoa;

2) *vastaajalla* sitä, jota vastaan täytäntöönpanoa on haettu;

3) *velkojalla* maksuvelvoitteen täytäntöönpanossa hakijaa ja muuta henkilöä, jolla on oikeus saada maksu ulosmitatusta omaisuudesta;

4) *velallisella* maksuvelvoitteen täytäntöönpanossa vastaajaa;

5) *asianosaisella* 1—4 kohdassa tarkoitettua henkilöä;

6) *sivullisella* muuta kuin 1—5 kohdassa tarkoitettua henkilöä.

Henkilöllä tarkoitetaan myös yhteisöä, laitosta ja säätiötä. Henkilöstä, joka vastaa hakijan saatavasta vain omistamansa esineen arvolla, on soveltuvin osin voimassa, mitä velallisesta säädetään.

4 §

Hakijan saatava

Hakijan saatavalla tarkoitetaan ulosottoperusteessa vahvistettua pääomaa, pääomalle ulosottoperusteen mukaan laskettavaa korkoa sekä ulosottoperusteessa maksettavaksi määrättyjä kuluja korkoineen taikka sitä osaa edellä mainituista, johon hakija on rajoittanut hakemuksensa.

5 §

Sähköinen viesti

Jollei tässä laissa toisin säädetä, sähköisestä viestistä on voimassa, mitä sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003) säädetään. Jos sähköisen viestin lähettäjästä on epäselvyyttä, ulosottomiehen tulee varmistaa viestin oikeellisuus.

6 §

Asiakirjan lähettäminen

Asiakirja saadaan lähettää ulosottomiehelle postitse lähettäjän omalla vastuulla.

Asiakirjan saapumispäiväksi katsotaan se päivä, jona lähetys on saapunut ulosottomiehen toimipaikkaan tai postilokeroon taikka jona ulosottomiehelle on toimitettu ilmoitus lähetyksen saapumisesta postiyritykseen.

Lähettäjän on huolehdittava siitä, että asiakirja, jonka toimittamiselle on säädetty tai asetettu määräaika, saapuu ulosottomiehelle määräajassa.

Ulosottoviranomaiset

7 §

Ulosottomiehet

Ulosottomiehinä toimivat kihlakunnanvoudit ja heidän alaisinaan kihlakunnanulosottomiehet. Kihlakunnanulosottomiehelle kuuluvat ne tehtävät, jotka kihlakunnanvouti hänelle määrää.

Kihlakunnanvoudin tulee valvoa, että kihlakunnanulosottomiehet ja 8 §:ssä tarkoitetut muut alaisensa virkamiehet hoitavat heille annetut tehtävät lainmukaisesti ja asianmukaisesti sekä noudattavat heille annettuja määräyksiä.

Kihlakunnanvouti voi siirtää antamansa tehtävän toiselle alaiselleen virkamiehelle tai ottaa tehtävän itse hoitaakseen.

8 §

Muut virkamiehet

Kihlakunnanvouti saa tarvittaessa määrätä myös muulle alaiselleen virkamiehelle kihlakunnanulosottomiehelle kuuluvia täytäntöönpanotehtäviä, jos virkamies täyttää kihlakunnanulosottomiehen kelpoisuusvaatimukset. Tällöin virkamiehestä on voimassa, mitä kihlakunnanulosottomiehestä säädetään.

9 §

Kihlakunnanvoudin yksinomainen toimivalta

Kihlakunnanvoudin tulee itse:

1) päättää 2 luvun 8 §:ssä tarkoitetun lainvoimaa vailla olevan ulosottoperusteen täytäntöönpanosta, 15 §:ssä tarkoitetuista peruuttamistoimista sekä 22 ja 23 §:ssä tarkoitetusta kuittauksesta, 3 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitetusta täytäntöönpanosta saamistodisteen puuttuessa, 43 §:ssä tarkoitetusta vakuuden hyväksymisestä, 92 §:ssä tarkoitetun suorituskiellon antamisesta, 109 §:ssä tarkoitetun asiantuntijan käyttämisestä ja 110 §:ssä tarkoitetun toimitsijan asettamisesta, 4 luvun 14 §:ssä tarkoitetun keinotekoisen järjestelyn sivuuttamisesta, 38 §:ssä tarkoitetun määräämiskiellon soveltamisesta, 46 §:n 2 momentissa tarkoitetusta maksukiellosta sekä 73 ja 74 §:ssä tarkoitetusta yhteisomistusesineen ulosmittauksesta sekä 7 luvun 12—17 §:ssä tarkoitetusta täytäntöönpanosta;

2) antaa asianosaiselle 3 luvun 9 §:ssä tarkoitettu ohjaus;

3) päättää 3 luvun 59 §:n 1 momentissa tarkoitetun noutouhan asettamisesta ja noutamista koskevan pyynnön tekemisestä poliisille;

4) päättää uhkasakon asettamisesta ja tehdä hakemus uhkasakon tuomitsemiseksi;

5) myydä ulosmitattu kiinteä omaisuus, 4 luvun 3 §:ssä tarkoitettu alus ja kiinnityskelpoinen auto sekä huoneiston tai rakennuksen hallintaan oikeuttava osakeyhtiön osake, 5 luvun 82 §:ssä tarkoitettu yhteisomistusesine ja muu omaisuus, jos siihen kohdistuu kiinnityksiä, panttioikeuksia tai muita vakuusoikeuksia;

6) jakaa 5 kohdassa mainitun omaisuuden kauppahinta ja muun omaisuuden kauppahinta silloin, kun 5 luvun 32 tai 44 §:ssä tarkoitettu asianosaisluettelo on laadittu;

7) asettaa maksu- tai palautusvelvollisuus 2 luvun 16 §:n, 3 luvun 46 §:n, 4 luvun 47 §:n, 5 luvun 25 §:n taikka 9 luvun 2 §:n 2 momentin tai 4 §:n nojalla;

8) päättää 8 luvun 13 §:ssä tarkoitetun turvaamistoimen myöntämisestä;

9) päättää itseoikaisusta, täytäntöönpanoriitaosoituksen antamisesta sekä täytäntöönpanon keskeyttämisestä;

10) toimittaa tilitys osamaksukaupan myyjän ja ostajan välillä;

11) päättää lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta; sekä

12) hoitaa muussa laissa kihlakunnanvoudin yksinomaiseen toimivaltaan säädetyt tehtävät.

10 §

Tuomioistuimet

Yleiset tuomioistuimet toimivat ulosottoasioissa muutoksenhakuviranomaisina sekä käsittelevät niiden tehtäviksi erikseen säädetyt ulosottoasiat.

Ulosottotoimen hallinto

11 §

Ulosottolaitoksen organisaatio

Ulosottolaitos muodostuu keskushallinnosta ja sen alaisista paikallisista ulosottovirastoista.

Keskushallinnosta huolehtii valtakunnallinen ulosoton hallintovirasto (*hallintovirasto*). Hallintovirasto ja ulosottovirastot kuuluvat oikeusministeriön hallinnonalaan.

Ulosottoviraston toimialue (*ulosottopiiri*) muodostuu yhdestä tai useammasta kihlakunnasta. Ulosottopiireistä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Oikeusministeriö päättää ulosottoviraston toimipaikoista.

12 §

Hallintovirasto

Hallintovirastolle kuuluu hallinnollinen ulosottotoimen yleinen johto, ohjaus ja valvonta. Hallintoviraston tulee erityisesti huolehtia ulosottolaitoksen palvelujen alueellisesta saatavuudesta.

Hallintoviraston päällikön nimittää valtioneuvosto. Muutoin hallintoviraston nimestä, tehtävistä, viroista ja muusta järjestämisestä säädetään erikseen lailla.

13 §

Ulosottovirastot

Ulosottovirastoissa toimivat kihlakunnanvoudit ja heidän alaisensa virkamiehet. Viraston päällikkönä toimii johtava kihlakunnanvouti.

Ulosottoviraston päällikkö vahvistaa viraston työjärjestyksen.

Paikallisesta ulosottoviranomaisesta Ahvenanmaan maakunnassa säädetään erikseen.

14 §

Nimittäminen ja kelpoisuusvaatimukset

Johtavan kihlakunnanvoudin ja kihlakunnanvoudin nimittää hallintovirasto.

Kihlakunnanvoudiksi voidaan nimittää oikeustieteen kandidaatin tai oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittanut Suomen kansalainen, joka on hyvin perehtynyt ulosottotoimeen tai joka on saavuttanut muissa tehtävissä viran menestyksellisen hoitamisen edellyttämän taidon ja jolla on tehtävään tarvittavat henkilökohtaiset ominaisuudet. Johtavaksi kihlakunnanvoudiksi nimitettävältä edellytetään edellä mainitun lisäksi hyvää johtamistaitoa.

Kihlakunnanulosottomiehen nimittämisestä ja kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Esteellisyys ja asianmukaisuuden vaatimus

15 §

Esteellisyysperusteet

Ulosottomies on esteellinen, jos:

1) ulosottomies tai hänen läheisensä on ulosottoasiassa asianosainen taikka asiassa väitteen tai vaatimuksen esittänyt sivullinen;

2) ulosottomies toimii hallituksen, hallintoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa sellaisessa yhteisössä, säätiössä tai julkisoikeudellisessa laitoksessa tai liikelaitoksessa, joka on asianosainen taikka asiassa väitteen tai vaatimuksen esittänyt sivullinen;

3) ulosottomiehellä tai hänen läheisellään on odotettavissa asiasta hyötyä tai vahinkoa;

4) ulosottomies on oikeudenkäynnissä tai viranomaisen käsiteltävänä olevassa asiassa asianosaisen vastapuoli, paitsi jos kysymys on ulosottomiehelle kuuluvasta virka-asiasta tai jos asianosainen on pannut asian vireille aiheuttaakseen esteellisyyden tai muuten selvästi perusteetta;

5) ulosottomies on toiminut asiassa asianosaisen asiamiehenä; tai

6) ulosottomiehen ja asianosaisen välillä on ulosottomiehen virkasuhteen ulkopuolinen pal-

velus- tai toimeksiantosuhde taikka muu sellainen suhde, joka asian laatu ja olosuhteet kokonaisuutena huomioon ottaen antaa perustellun aiheen epäillä ulosottomiehen puolueettomuutta asiassa.

Ulosottomies on esteellinen myös, jos jokin muu 1 momentissa tarkoitettuun seikkaan rinnastettava seikka antaa perustellun aiheen epäillä hänen puolueettomuuttaan asiassa.

16 §

Läheiset

Läheisellä tarkoitetaan 15 §:ssä ulosottomiehen:

1) puolisoa ja entistä puolisoa;

2) lasta, lapsenlasta, sisarusta, vanhempaa, isovanhempaa, ulosottomiehelle muuten erityisen läheistä henkilöä ja edellä mainitun henkilön puolisoa sekä ulosottomiehen sisaruksen lasta ja vanhemman sisarusta;

3) puolison lasta, lapsenlasta, sisarusta, vanhempaa ja isovanhempaa.

Puolisoilla tarkoitetaan 1 momentissa aviopuolisoita ja yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa tai muussa parisuhteessa eläviä. Läheisiä ovat myös vastaavat puolisukulaiset.

17 §

Esteellisyyden vaikutus

Ulosottomies ei saa ryhtyä täytäntöönpanoon, jos hän on esteellinen, eikä jatkaa täytäntöönpanoa, jos hän myöhemmin tulee tai havaitsee itsensä esteelliseksi. Ulosottomies ei ole velvollinen erikseen selvittämään 15 §:n 2 momentissa tarkoitettua esteellisyyttä yksinkertaisessa asiassa, jossa menettely on kaavamainen.

18 §

Esteellisyysväite

Väite ulosottomiehen esteellisyydestä on esitettävä heti, kun esteellisyysperuste on tullut väitteen esittäjän tietoon. Väitteen esittäjän on perusteltava väitteensä.

Selvästi perusteettoman esteellisyysväitteen ulosottomies saa itse ratkaista. Muun väitteen ratkaisee se ulosottoviranomainen, joka määrää ulosottomiehelle sijaisen. Jos esteellisyysväite hyväksytään, esteettömän ulosottomiehen tulee jatkaa asian käsittelyä sekä tarkastaa siihen mennessä tehdyt toimet ja suorittaa mahdollinen itseoikaisu.

Ulosottoviranomaisen päätökseen, jolla esteellisyysväite on hylätty, voidaan hakea muutosta vain samalla, kun valitetaan suoritetusta täytäntöönpanotoimesta. Sen jälkeen kun ulosottomies on suorittanut täytäntöönpanotoimen, sen toimen osalta ei voida ilman pätevää syytä vedota aiemmin tiedossa olleeseen 15 §:n 2 momentissa tarkoitettuun seikkaan.

19 §

Asianmukaisuuden vaatimus

Ulosottomiehen tulee toimia virkatehtävissään asianmukaisesti ja puolueettomasti. Täytäntöönpanotehtävät tulee suorittaa joutuisasti, tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti aiheuttamatta vastaajalle tai sivulliselle suurempaa haittaa kuin täytäntöönpanon tarkoitus vaatii. Ulosottomiehen tulee edistää vastaajan omatoimisuutta ja asianosaisten välistä sovinnollisuutta ulosottoasiassa sopivalla tavalla.

20 §

Avoimuuden vaatimus

Ulosottomiehen tulee tiedustelun johdosta ja havaitessaan tilanteen niin vaativan omatoimisesti ilmoittaa velalliselle tämän oikeudesta pyytää ulosoton määrän rajoittamista sekä antaa asianosaisille tarvittaessa muuta ohjausta ulosottoasiassa ja tietoja täytäntöönpanon vaiheesta samoin kuin muista asianosaisille merkityksellisistä seikoista.

21 §

Hyödyn tavoittelun ja sopimattoman menettelyn kielto

Ulosottoasioita käsittelevä virkamies ei saa asemaansa tai siinä saatuja tietoja hyväksi käyttäen toimia omaksi tai toisen hyödyksi eikä muutoinkaan sopimattomasti tavalla, joka on vastoin asianosaisen etua tai joka on omiaan horjuttamaan luottamusta ulosottotoimen asianmukaisuuteen tai puolueettomuuteen.

22 §

Elinkeinotoimintaa koskevat rajoitukset

Ulosottoasioita käsittelevä virkamies ei saa itse tai välikäsien kautta:

1) periä yksityisesti saatavia toisen lukuun, jollei kysymyksessä ole 16 §:ssä tarkoitetun läheisen saatava;

2) hankkia perintätarkoituksessa itselleen tai läheiselleen saatavia;

3) eri korvausta vastaan suorittaa sellaisia ulosottotoimituksiin liittyviä tehtäviä, jotka voidaan tarkoituksenmukaisesti antaa ulkopuolisten hoidettaviksi;

4) hankkia itselleen tai läheiselleen taloudellista etua toisen harjoittamasta 1—3 kohdassa tarkoitetusta toiminnasta.

23 §

Oikeus hankkia ulosmitattua omaisuutta

Ulosottomies ei saa siinä asiassa, jossa hän on suorittanut täytäntöönpanotoimia, itse tai välikäsien kautta hankkia itselleen tai toiselle omaisuutta, joka on ulosmitattu tai muuten täytäntöönpanon kohteena. Ulosottoasioita käsittelevä virkamies ei saa hankkia täytäntöönpanon kohteena olevaa omaisuutta muussakaan tapauksessa, jos sitä voidaan pitää 21 §:ssä tarkoitetulla tavalla sopimattomana.

Ulosottorekisteri

24 §

Ulosoton tietojärjestelmä ja ulosottorekisteri

Ulosoton tietojärjestelmä on ulosottoviranomaisille kuuluvien tehtävien hoitamista varten perustettu ja ulosottoviranomaisten valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä tietojärjestelmä. Hallintovirasto huolehtii tietojärjestelmän ylläpitämisestä ja kehittämisestä.

Ulosoton tietojärjestelmään kuuluu ulosottorekisteri, jota pidetään ja käytetään ulosottoviranomaisille kuuluvien tehtävien suorittamista varten. Rekisteri koostuu valtakunnallisesta hakemisto-osasta ja paikallisesti ylläpidetyistä rekisterin osista.

Tietojärjestelmän ja ulosottorekisterin tarkoitus on edistää ulosottoasioiden tarkoituksenmukaista ja velalliskohtaista käsittelyä sekä sähköistä asiointia samoin kuin ulosoton hallinnon johto-, ohjaus-, tarkastus- ja valvontatehtävien sekä tilastoinnin suorittamista.

25 §

Rekisterinpitäjät

Ulosottorekisteriä pitävät paikalliset ulosottoviranomaiset yhdessä. Tiedot tallettanut viranomainen vastaa tallettamiensa tietojen virheettömyydestä sekä tallettamisen ja käytön laillisuudesta omien tehtäviensä hoidossa. Hallintovirasto huolehtii rekisterin yleisestä ylläpidosta sekä antaa määräyksiä tietojen teknisestä tallettamis- ja käsittelytavasta.

26 §

Rekisterin tietosisältö

Ulosottorekisteriä varten saadaan paikallisiin rekisterin osiin kerätä ja niihin tallettaa:

1) ulosottoasioiden hallintaa varten asianosaisten ja heidän edustajiensa tunniste- ja yhteystietoja sekä tietoja tilitysosoitteesta, täytäntöönpanon tai saatavan laadusta, hakijan saata-

vasta, ulosottomiehen suorittamista täytäntöönpanotoimista ja niiden ajasta, kertyneistä ja hakijalle tilitetyistä rahamääristä, täytäntöönpanon esteistä, passiivisaatavaksi merkitsemisestä samoin kuin muita vastaavia ulosottoasiaa ja täytäntöönpanotoimituksia koskevia tietoja (*asianhallintatiedot*);

2) viranomaisten yhteistoiminnan järjestämistä varten tietoja tai pyyntöjä saada tietoja velallisen olinpaikasta tai omaisuudesta (*yhteistoimintatiedot*);

3) asianosaiselta tai sivulliselta saatuja ja ulosottoviranomaisen muulla tavoin hankkimia ulosottoasiaan liittyviä tietoja, ei kuitenkaan henkilötietolain (523/1999) 11 §:ssä mainittuja arkaluonteisia henkilötietoja, lukuun ottamatta ulosmittaukseen vaikuttavia tietoja velallisen saamista sosiaalihuollon etuuksista (*erityistiedot*).

Rekisterin hakemisto-osaan saadaan tallettaa sellaisia asianhallintatietoja, jotka ovat tarpeen asian löytämiseksi paikallisista rekisterin osista.

27 §

Oikeus käsitellä tietoja

Ulosottorekisteriä varten kerättyjen ja siihen talletettujen henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietolakia, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Kihlakunnanvoudit, heidän alaisensa virkamiehet sekä oikeusministeriön ja hallintoviraston asianomaiset virkamiehet saavat ulosottoasiassa tai ulosoton hallintoasiassa käsitellä salassapitosäännösten estämättä 26 §:ssä mainittuja tietoja, erityistietoja kuitenkin vain asiassa välttämättömin osin.

28 §

Rekisteröidyn tarkastusoikeus

Jos henkilötietolain mukainen rekisteröidyn tarkastusoikeus tuntuvasti vaikeuttaisi täytäntöönpanoa, tarkastusoikeutta voidaan tarpeellisin osin lykätä, kunnes tarvittavat ulosmittaukset tai muut täytäntöönpanotoimet on suoritettu ja omaisuus on otettu ulosottomiehen haltuun, enintään kuitenkin kuusi kuukautta tarkastusoikeutta koskevan pyynnön esittämisestä.

Jos tarkastusoikeutta on lykätty, tietosuojavaltuutettu voi sen lisäksi, mitä muualla säädetään, rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa rekisterissä olevien rekisteröityä koskevien tietojen lainmukaisuuden.

29 §

Tietojen poistaminen

Ulosottorekisteristä on poistettava:

1) asianhallintatiedot 30 vuoden kuluttua asian vireilletulosta;

2) yhteistoimintatiedot, kun niitä ei enää tarvita, kuitenkin viimeistään, kun asian vireilläolo tai passiivirekisteröinnin aika päättyy;

3) erityistiedot 10 vuoden kuluttua merkinnän tekemisestä tai tätä aikaisemmin, jollei tietoja ilmeisesti enää tarvita.

Erityistiedot saadaan säilyttää kauemmin kuin 10 vuotta, jos siihen on perusteltua aihetta, ei kuitenkaan yli 20 vuotta merkinnän tekemisestä.

Rekisteritietojen julkisuus ja luovuttaminen

30 §

Rekisteritietojen julkisuus

Ulosottorekisteriin talletetut tiedot, joista voidaan antaa 31 §:n 1 momentissa tarkoitettu todistus, ovat julkisia, ja muut rekisterin tiedot salassa pidettäviä.

31 §

Todistus ulosottorekisteristä

Jokaisella on oikeus saada paikalliselta ulosottoviranomaiselta nimeämäänsä henkilöä ulosottoasian vastaajana koskeva todistus ulosottorekisteristä. Todistukseen merkitään pyynnön

esittämispäivää edeltäneiden kahden vuoden aikana talletetut seuraavat tiedot:

1) hakijan ja vastaajan nimi sekä vastaajan syntymäaika ja kotikunta;

2) ulosottoasia, sen vireilläoloaika ja passiivisaatavaksi rekisteröinti;

3) hakijan saatavan määrä ja hakijalle tilitetty määrä;

4) estetodistuksen laatu ja päivämäärä.

Todistus annetaan tulosteena ulosoton tietojärjestelmästä. Jollei 1 momentissa mainittuja rekisterimerkintöjä ole, myös siitä annetaan todistus.

Todistus voidaan antaa pyyntöä edeltävien neljän vuoden ajalta, jos pyytäjä osoittaa, että tieto on tarpeen hänen toimeentulonsa tai muutoin painavan yksityisen etunsa taikka tärkeän yleisen edun turvaamiseksi.

Ennen todistuksen antamista todistuksen pyytäjän nimi, ammatti ja asuinpaikka sekä keskeinen 3 momentissa tarkoitettu perustelu tulee tallettaa ulosoton tietojärjestelmään. Rekisteröidyn pyynnöstä hänelle on annettava tieto siitä, kenelle on viimeisten kuuden kuukauden aikana annettu häntä koskeva todistus ulosottorekisteristä.

Alaikäistä koskevista todistuksista säädetään 3 luvun 113 §:n 2 momentissa.

32 §

Luottotietotoiminnan harjoittajan oikeus tiedonsaantiin

Luottotietotoiminnan harjoittajalla on oikeus salassapitovelvollisuuden estämättä saada asianhallintatiedot pyyntöä edeltävien kahden kuukauden ajalta sellaisista maksuvelvoitteen täytäntöönpanoa koskevista ulosottoasioista, joissa on annettu estetodistus.

Tiedot suppeaa ulosottoa koskevasta estetodistuksesta saadaan antaa vain sillä ehdolla, että luottotietotoiminnan harjoittaja poistaa ne kokonaan rekisteristä, jos velallinen maksaa sen velan, jota perittiin suppeassa ulosotossa.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu saatava tulee kokonaan perityksi ulosotossa tietojen luovuttamisen jälkeen, ulosottomiehen tulee velallisen pyynnöstä ilmoittaa siitä luottotietotoiminnan harjoittajalle. Jos ulosottoperuste kumotaan, ulosottomiehen on pyynnöstä ilmoitettava siitä luottotietotoiminnan harjoittajalle rekisterimerkintöjen poistamista varten. Samoin on meneteltävä, jos käy ilmi, että ulosotto on muusta syystä ollut aiheeton.

Tässä pykälässä tarkoitetut tiedot voidaan luovuttaa sähköisessä muodossa.

Alaikäistä koskevien tietojen luovuttamisesta säädetään 3 luvun 113 §:n 2 momentissa.

33 §

Viranomaisten välinen tietojen luovuttaminen

Sen lisäksi, mitä muussa laissa säädetään ulosottoviranomaisen oikeudesta tai velvollisuudesta luovuttaa tietoja, viranomaisella ja muulla julkista tehtävää hoitavalla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada ulosottorekisteristä tehtäviensä hoitamiseksi tarvitsemansa asianhallintatiedot pyyntöä edeltävien neljän vuoden ajalta sekä yhteistoimintatietoja. Tiedot voidaan luovuttaa sähköisessä muodossa, jos tietojen vastaanottajalla on henkilötietojen suojaa koskevien säännösten mukaan oikeus tallettaa ja käyttää sellaisia henkilötietoja.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei rajoita tietojen antamista 3 luvun 70 ja 71 §:n nojalla. Mainituissa pykälissä tarkoitetuilla tietojensaajilla on oikeus niissä mainittujen tehtäviensä hoitamiseksi saada salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tiedot myös ulosoton tietojärjestelmän valtakunnallisesta hakemisto-osasta.

Ulosottomiehen oikeudesta oma-aloitteisesti luovuttaa tietoja ja kiellosta luovuttaa tietoja on ulosottorekisteriin talletettujen tietojen osalta voimassa, mitä 3 luvun 72 ja 73 §:ssä säädetään.

34 §

Asianosaiselle annettava tuloste

Henkilölle, joka on tai on ollut vastaajana tai hakijana ulosottoasiassa, tulee pyynnöstä antaa muut kuin henkilötunnusta ja yhteystietoja sekä

tilitysosoitetta koskevat asianhallintatiedot sisältävä tietojärjestelmän tuloste edeltävien neljän vuoden ajalta ja tarvittaessa tätä pitemmältä ajalta. Takaajalla ja muulla, jonka maksuvelvollisuuteen tietyn saatavan vanhentumisella ja määrällä saattaa olla merkitystä, on vastaava oikeus kyseisen saatavan osalta. Mitä tässä säädetään, ei vaikuta asianosaisen oikeuteen saada tietoja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) nojalla.

Jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, asianosaisille tulee määräajoin antaa tietoja ulosoton tietojärjestelmästä ulosottoasiassa kertyneistä ja perimättä olevista määristä sekä muista vastaavista seikoista niin kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään. Tiedot voidaan antaa sähköisesti. Asianosaiselle voidaan antaa mahdollisuus seurata tietojärjestelmästä 31 §:n 1 momentissa mainittujen tietojen avulla asiansa käsittelyä.

35 §

Tietojen luovuttaminen teknisen käyttöyhteyden avulla

Hallintovirasto voi päättää teknisen käyttöyhteyden perustamisesta ja tietojen luovuttamisesta sen avulla ulosottorekisteristä, jos tietojen vastaanottajalla on lain mukaan oikeus saada tietoja ulosottoviranomaiselta sähköisessä muodossa. Ennen käyttöyhteyden avaamista tietojen vastaanottajan on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

2 luku

Ulosottoperusteet

Ulosottoperuste täytäntöönpanon edellytyksenä

1 §

Yleinen säännös

Ulosottoasian vireilletulo ja täytäntöönpano edellyttävät, että hakijalla on 2 §:ssä tarkoitettu ulosottoperuste, jossa vastaajalle on asetettu 1 luvun 1 §:ssä tarkoitettu velvoite tai määrätty turvaamistoimi, eikä siinä tarkoitettu oikeus ole lakannut maksun, vanhentumisen tai muun syyn vuoksi. Ulosottomiehen on tarkistettava, ettei saatava ole vanhentunut, sekä pyydettävä asianosaisilta selvitystä, jos oikeuden lakkaamisesta on epäselvyyttä.

Vakuusoikeuden haltijan oikeudesta saada maksu ilman ulosottoperustetta säädetään 4 ja 5 luvussa. Ulosottomies saa ilman eri ulosottoperustetta panna täytäntöön ulosottomenettelystä johtuvia velvoitteita niin kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Ulosottoperusteiden luettelo

Ulosottoperusteita ovat seuraavat asiakirjat:

1) tuomioistuimen riita- tai rikosasiassa antama tuomio;

2) tuomioistuimen antama turvaamistoimipäätös;

3) välitystuomio, joka on annettu välimiesmenettelystä annetussa laissa (967/1992) tai muussa laissa säädetyssä välimiesmenettelyssä, ja sellaisella välitystuomiolla vahvistettu sovinto;

4) osamaksukauppaa koskeva ulosottomiehen tilityspöytäkirja, vahvistettu elatusapusopimus sekä sellainen sitoumus tai saamistodiste, jonka täytäntöönpanosta tämän lain mukaisessa järjestyksessä säädetään muussa laissa;

5) hallintotuomioistuimen päätös ja muun viranomaisen päätös hallintolainkäyttöasiassa;

6) valtioneuvoston, ministeriön, valtion keskushallintoon kuuluvan viraston ja lääninhallituksen päätös sekä muu hallintopäätös, jos sen täytäntöönpanosta tämän lain mukaisessa järjestyksessä säädetään muussa laissa.

Mitä tässä laissa säädetään tuomiosta, koskee soveltuvin osin myös tuomioistuimen riita- tai rikosasiassa antamaa päätöstä, määräystä ja väliaikaista määräystä sekä tuomioistuimen vahvistamaa sovintoa.

Tuomion lainvoimaisuus

3 §

Lainvoimainen tuomio

Lainvoimainen tuomio pannaan täytäntöön hakijalta vakuutta vaatimatta. Vastaaja ei voi vakuudella estää täytäntöönpanoa.

Ylimääräinen muutoksenhaku ei estä lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanoa. Ylimääräistä muutoksenhakemusta käsittelevä tuomioistuin voi kuitenkin kieltää tai keskeyttää täytäntöönpanon noudattaen soveltuvin osin, mitä 10 luvun 20—26 §:ssä säädetään.

4 §

Lainvoimaa vailla oleva tuomio

Jollei muualla toisin säädetä, lainvoimaa vailla oleva tuomio pannaan muutoksenhaun estämättä täytäntöön niin kuin 5—12 §:ssä säädetään. Jos tuomioistuin on lain nojalla määrännyt antamansa tuomion täytäntöönpanosta ennen sen lainvoimaisuutta, on määräystä noudatettava.

5 §

Käräjäoikeuden maksutuomio

Lainvoimaa vailla oleva käräjäoikeuden tuomio, jossa on asetettu maksuvelvoite, saadaan panna täytäntöön, jollei velallinen aseta vakuutta hakijan saatavasta, ulosottomaksusta ja mahdollisista täytäntöönpanokuluista. Vakuus voidaan asettaa myös osaksi siten, että se yhdessä ulosmitatun omaisuuden kanssa kattaa edellä mainitun määrän.

Ulosmitattu omaisuus saadaan myydä ilman velallisen suostumusta vain, jos omaisuuden arvo alentuu nopeasti tai omaisuuden hoitokulut ovat korkeat ja hakija asettaa vakuuden myynnin mahdollisesti aiheuttamasta vahingosta ja täytäntöönpanokuluista. Jollei hakija aseta vakuutta, ulosmittaus voidaan peruuttaa.

Kertyneet varat saadaan tilittää vakuutta vastaan.

6 §

Häätöä edellyttävä käräjäoikeuden tuomio

Lainvoimaa vailla oleva käräjäoikeuden häätötuomio saadaan panna täytäntöön, jos hakija asettaa vakuuden tuomion kumoamisesta tai muuttamisesta aiheutuvan korvausvelvollisuuden, täytäntöönpanokulujen ja täytäntöönpanon peruuttamistointen varalta.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös käräjäoikeuden lainvoimaa vailla olevaa tuomiota, jossa vastaaja velvoitetaan luovuttamaan hakijalle kiinteää omaisuutta taikka osakekirja tai muu asiakirja, joka oikeuttaa asuin- tai muiden tilojen hallintaan, jos täytäntöönpano edellyttää häätöä.

7 §

Irtaimen omaisuuden luovutusvelvoitetta koskeva käräjäoikeuden tuomio

Lainvoimaa vailla oleva käräjäoikeuden tuomio, jossa vastaaja velvoitetaan luovuttamaan hakijalle määrätty irtain omaisuus, saadaan panna täytäntöön, jos hakija asettaa vakuuden omaisuuden takaisin antamisesta ja täytäntöönpanokuluista. Muussa tapauksessa ulosottomiehen on hakijan pyynnöstä varmistettava omaisuuden säilyminen, kunnes tuomio on lainvoimainen noudattaen soveltuvin osin, mitä takavarikosta säädetään 8 luvussa.

8 §

Muuta velvoitetta koskeva käräjäoikeuden tuomio

Lainvoimaa vailla oleva käräjäoikeuden tuomio, joka koskee muuta kuin 5—7 §:ssä tarkoitettua velvoitetta, saadaan panna täytäntöön, jollei muutoksenhaku tule täytäntöönpanon vuoksi hyödyttömäksi ja jos hakija asettaa vakuuden tuomion kumoamisesta tai muuttamisesta aiheutuvan korvausvelvollisuuden, täytäntöönpanokulujen ja täytäntöönpanon peruuttamistointen varalta.

9 §

Yksipuolinen tuomio

Lainvoimaa vailla oleva yksipuolinen tuomio pannaan täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio.

10 §

Hovioikeuden tuomio

Lainvoimaa vailla oleva hovioikeuden tuomio, jonka osalta muutoksenhakuun tarvitaan valituslupa, pannaan täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio. Kertyneet varat saadaan kuitenkin tilittää vain vakuutta vastaan.

Hovioikeuden ensimmäisenä oikeusasteena antamasta lainvoimaa vailla olevasta tuomiosta on voimassa, mitä 5—8 §:ssä säädetään.

11 §

Tuomioistuimen antama väliaikaismääräys

Oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettu hallinnan tai rikkoutuneen olosuhteen palauttamista taikka muun toimenpiteen tekemistä koskeva väliaikaismääräys pannaan täytäntöön vaatimatta hakijalta vakuutta. Vastaaja ei voi vakuudella estää täytäntöönpanoa.

12 §

Tuomioistuimen vahvistama sovinto

Sovinto, jonka tuomioistuin on vahvistanut, pannaan täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio.

Keskeytysmääräys ja täytäntöönpanon peruuttaminen

13 §

Keskeytysmääräys

Tuomioistuin voi käsittelemänsä valituksen tai takaisinsaantihakemuksen johdosta kieltää lainvoimaa vailla olevan tuomion tai yksipuolisen tuomion täytäntöönpanon tai määrätä sen keskeytettäväksi (*keskeytysmääräys*). Tuomioistuin voi samalla tarvittaessa määrätä, että jo suoritettu täytäntöönpanotoimi on peruutettava. Toimitettu häätö voidaan määrätä peruutettavaksi vain painavasta syystä.

Ulosottomiestä tulee tarvittaessa kuulla keskeytysmääräyksen johdosta. Keskeytysmääräyksen antamisesta ja sen vaikutuksesta täytäntöönpanoon on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä 10 luvun 20—26 §:ssä säädetään.

14 §

Asian palauttaminen

Muutoksenhakutuomioistuin voi palauttaessaan tai siirtäessään asian alempaan tuomioistuimeen määrätä, että jo toimitettu täytäntöönpano pysyy voimassa, kunnes alempi tuomioistuin on ratkaissut asian ja uuden ulosottoperusteen nojalla haetaan täytäntöönpanoa.

Tuomioistuin, johon asia on palautettu tai siirretty, voi erityisestä syystä ennen asian ratkaisemista määrätä täytäntöönpanon peruutettavaksi. Jos asia jää sillensä, täytäntöönpano on määrättävä peruutettavaksi.

15 §

Peruuttamistoimet ulosottoperusteen kumoamisen johdosta

Jos ulosottoperusteena oleva tuomio kumotaan tai se raukeaa, ulosottoasian vireilläolo päättyy. Ulosottomiehen tulee tällöin suorittaa käytettävissään olevat peruuttamistoimet, vaikka myöhemmästä tuomiosta haetaan muutosta, jollei tuomioistuin ole kieltänyt peruuttamista tai määrännyt sitä keskeytettäväksi. Häätö peruuntuu kuitenkin vasta, kun myöhempi tuomio on lainvoimainen.

Jos tuomiota muutetaan hakijan vahingoksi, ulosottomiehen tulee ryhtyä asiassa tarpeellisiin peruuttamistoimiin.

16 §

Velkojan palautusvelvollisuus

Jos ulosottoperusteena oleva tuomio kumotaan tai sitä muutetaan, hakijan tai velkojan, joka on nostanut varoja tai saanut omaisuutta haltuunsa, on palautettava varat korkoineen ja omaisuus tuottoineen ulosottomiehelle. Jollei varoja tai omaisuutta palauteta, ulosottomiehen tulee vastaajan pyynnöstä periä varat ne nostaneelta tai hänen asettamastaan vakuudesta tämän lain mukaisesti taikka noutaa haltuun saatu omaisuus.

Nostetulle rahamäärälle on maksettava korkoa korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaisesti. Korko lasketaan siitä päivästä, jona varat tulivat ulosottomiehelle, siihen asti, kun kuukausi on kulunut myöhemmän tuomion antopäivästä tai varat on tätä ennen palautettu. Mainitun ajan jälkeen korkoa on maksettava korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisesti.

17 §

Hakijan korvausvelvollisuus ja korvausoikeudenkäynti

Jos täytäntöönpano peruutetaan tuomion kumoamisen tai muuttamisen vuoksi, hakijan on korvattava vastaajalle kaikenlainen täytäntöönpanosta ja sen peruuttamisesta aiheutunut vahinko. Korvaus määrätään noudattamalla soveltuvin osin, mitä vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään.

Korvausta koskeva kanne on nostettava siinä käräjäoikeudessa, jonka tuomiopiirin alueella täytäntöönpanotoimi on suoritettu. Kanne on nostettava vuoden kuluessa siitä, kun ulosottoperustetta koskevassa asiassa annettu tuomio on saanut lainvoiman ja täytäntöönpano on peruutettu. Kantajan on viipymättä annettava ulosottomiehelle tieto kanteen vireillepanosta.

Muun ulosottoperusteen täytäntöönpanokelpoisuus

18 §

Turvaamistoimipäätös

Lainvoimaa vailla olevan turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpanosta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 14 §:ssä. Mitä tämän lain 8 luvussa säädetään vakuudesta, koskee turvaamistoimipäätöstä sen lainvoimaisuudesta riippumatta.

Turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpanon peruuttamisesta on voimassa, mitä tämän luvun 13—15 §:ssä sekä 8 luvussa säädetään.

19 §

Välitystuomio

Välitystuomio, jonka käräjäoikeus on määrännyt pantavaksi täytäntöön, pannaan täytäntöön kuten tuomioistuimen lainvoimainen tuomio. Ylempi viranomainen tai tuomioistuin, jossa on vireillä kanne välitystuomion kumoamisesta tai mitättömäksi julistamisesta, voi painavasta syystä kieltää täytäntöönpanon tai määrätä sen keskeytettäväksi noudattaen soveltuvin osin, mitä 10 luvun 20—26 §:ssä säädetään.

Jos välitystuomio kumotaan tai julistetaan mitättömäksi, noudatetaan, mitä tämän luvun 15—17 §:ssä säädetään.

20 §

Eräät muut asiakirjat

Edellä 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa mainitun tilityspöytäkirjan, elatusapusopimuksen, sitoumuksen ja saamistodisteen täytäntöönpanokelpoisuudesta on voimassa, mitä muussa laissa erikseen säädetään.

21 §

Hallintolainkäyttöpäätös ja hallintopäätös

Lainvoimaa vailla oleva 2 §:n 1 momentin 5 tai 6 kohdassa tarkoitettu hallintolainkäyttöpäätös tai hallintopäätös, jossa on asetettu maksuvelvoite, saadaan panna täytäntöön noudattaen, mitä 5 §:ssä säädetään. Jos päätöksessä on asetettu muu velvoite, päätös saadaan panna täytäntöön vasta, kun se on tullut lainvoimaiseksi. Jos kuitenkin päätöksessä on hallintolainkäyttölain (586/1996) 31 §:n 2 momentin nojalla määrätty, että päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana, noudatetaan soveltuvin osin, mitä tämän luvun 6—8 §:ssä säädetään. Jos muussa laissa on lainvoimaisuutta koskeva eri säännös määrätynlaisessa asiassa annetun hallintolainkäyttö- tai hallintopäätöksen täytäntöönpanosta, on sitä noudatettava.

Keskeytysmääräyksen ja muun vastaavan täytäntöönpanoa koskevan määräyksen antamisesta on voimassa, mitä hallintolainkäyttölain 32 ja 66 §:ssä säädetään. Jos hallintopäätös tai hallintolainkäyttöpäätös kumotaan tai sitä muutetaan, on voimassa, mitä tämän luvun 15—17 §:ssä säädetään.

Kuittaus

22 §

Velallisen kuittausvaatimus

Täytäntöönpanoa ei saa toimittaa siltä osin kuin velallinen vaatii hakijan saatavan kuittaamista sellaisen vastasaatavansa perusteella, josta hänellä oli ennen ulosmittausta lainvoimainen tuomio tai muu ulosottoperuste, joka voidaan panna täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio. Lisäksi kuittauksen edellytysten on tullut myös muutoin täyttyä ennen ulosmittausta.

Kuittaus tulee voimaan, kun velallinen ilmoittaa kuittausvaatimuksensa ulosottomiehelle. Ilmoitus on tehtävä viimeistään silloin, kun velallinen on saanut tiedon toimitetusta ulosmittauksesta. Ulosottomiehen tulee antaa kuittausvaatimus hakijalle tiedoksi.

23 §

Sivullisen kuittausvaatimus

Jollei muualla laissa toisin säädetä, sivulliselle, jolle on annettu tiedoksi saatavan ulosmittausta koskeva maksukielto, on oikeus kuitata velallisen saatava vastasaatavallaan, josta hänellä tällöin oli lainvoimainen tuomio tai muu ulosottoperuste, joka voidaan panna täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio. Lisäksi kuittauksen edellytysten on tullut myös muutoin täyttyä ennen maksukiellon tiedoksisaantia. Kuittausta ei kuitenkaan saa suorittaa paremmassa etuoikeusasemassa olevan velkojan vahingoksi.

Kuittaus tulee voimaan, kun sivullinen ilmoittaa kuittausvaatimuksensa ulosottomiehelle. Ilmoitus on tehtävä viipymättä maksukiellon tiedoksisaannin jälkeen. Ulosottomiehen tulee antaa kuittausvaatimus velalliselle tiedoksi.

Jos saatava myydään ulosottotoimin, sivullisella on kuittausoikeus ostajaan nähden vain, jos sivullinen on ilmoittanut kuittausvaatimuksensa ulosottomiehelle ennen myyntiä.

Täytäntöönpanokelpoisuuden määräaikaisuus

24 §

Määräaika

Tässä laissa tarkoitettu ulosottoperuste, jossa luonnolliselle henkilölle on asetettu maksuvelvoite, on täytäntöönpanokelpoinen 15 vuoden ajan (*ulosottoperusteen määräaika*). Määräaika on 20 vuotta, jos ulosottoperusteessa tarkoitettu velkoja on luonnollinen henkilö tai jos korvaussaatava perustuu rikokseen, josta velallinen on tuomittu vankeuteen tai yhdyskuntapalveluun.

Jos velallinen osoittaa, että saatava on ennen ulosottoperusteen antamista siirretty luonnolliselle henkilölle muulta kuin toiselta luonnolliselta henkilöltä, 1 momentissa tarkoitettu määräaika on 15 vuotta.

Jos ulosottoperusteen määräajan kuluessa saatavan perimiseksi on toimitettu ulosmittaus tai saatava on ilmoitettu 5 luvussa tarkoitetussa myynnissä, määräajan umpeen kuluminen ei estä maksun saamista ulosmitatuista varoista.

25 §

Määräajan laskeminen

Ulosottoperusteen määräaika lasketaan siitä, kun yksipuolinen tuomio taikka lainvoimaiseksi tullut tuomio tai muu lopullinen ulosottoperuste on annettu.

Jos suoritusvelvollisuus alkaa vasta 1 momentissa tarkoitetun ajankohdan jälkeen, ulosottoperusteen määräaika lasketaan velvollisuuden alkamisesta. Tuomioistuimen vahvistaman maksuohjelman osalta noudatetaan kuitenkin, mitä 1 momentissa säädetään.

26 §

Määräajan jatkaminen

Velkoja voi nostaa tuomioistuimessa kanteen velallista vastaan ja vaatia ulosottoperusteen määräajan jatkamista. Tuomioistuin voi määrätä määräajan jatkumaan 10 vuotta laskettuna alkuperäisen määräajan päättymisestä. Edellytyksenä jatkamiselle on, että velallinen on alkuperäisen määräajan kuluessa olennaisesti vaikeuttanut velkojan maksunsaantia siten, että hän on:

1) kätkenyt tai lahjoittanut omaisuuttaan;

2) lisännyt perusteettomasti velkojensa määrää;

3) salannut tietoja tai antanut vääriä tai harhaanjohtavia tietoja taloudellisesta asemastaan konkurssissa, ulosotossa, yksityishenkilön velkajärjestelymenettelyssä tai yrityssaneerausmenettelyssä; taikka

4) muilla vastaavilla, selvästi sopimattomilla toimilla järjestellyt taloudellista asemaansa velkojien vahingoksi.

Ulosottoperusteen määräaikaa ei kuitenkaan saa jatkaa, jos sitä voidaan pitää velallisen kannalta kohtuuttomana.

Kanne ulosottoperusteen määräajan jatkamisesta on nostettava viimeistään kahden vuoden kuluttua alkuperäisen määräajan päättymisestä.

27 §

Saatavan vanhentuminen ja määräajan jatkamista koskeva tuomio

Saatava vanhentuu, kun ulosottoperusteen määräaika kuluu umpeen. Saatavasta on sen jälkeen voimassa, mitä vanhentuneesta velasta säädetään velan vanhentumisesta annetussa laissa (728/2003).

Tuomiossa, jolla ulosottoperusteen määräaikaa sen päättymisen jälkeen jatketaan, velalliselle asetetaan maksuvelvollisuus sellaisena kuin se oli määräajan päättyessä, jollei sen jälkeen tapahtuneesta maksusta tai muusta vastaavasta seikasta muuta johdu. Velallisen maksuvelvollisuus tulee voimaan heti ja on voimassa jatketun määräajan päättymiseen saakka. Sitä koskeva lainvoimaa vailla oleva tuomio on täytäntöönpanokelpoinen niin kuin edellä tässä luvussa säädetään.

Tuomiossa, jolla ulosottoperusteen määräaikaa ennen sen päättymistä jatketaan, vahvistetaan, että ulosottoperuste on täytäntöönpanokelpoinen jatketun määräajan päättymiseen saakka. Tätä koskevan lainvoimaa vailla olevan tuomion perusteella alkuperäinen ulosottoperuste on täytäntöönpanokelpoinen niin kuin lainvoimaa vailla oleva tuomio.

Ulosottoperusteen määräajan jatkaminen ei vaikuta muiden samasta velasta vastuussa olevien asemaan.

28 §

Tuomioistuimen ilmoitus ja ulosottomiehen todistus

Tuomioistuimen, jossa on nostettu 26 §:ssä tarkoitettu kanne, tulee välittömästi ilmoittaa siitä paikkakunnan ulosottomiehelle ulosoton tietojärjestelmään merkitsemistä varten.

Ulosottomiehen tulee pyynnöstä antaa velalliselle ja velkojalle todistus siitä, että ulosottoperusteen määräaika ja 26 §:ssä tarkoitettu kanteen nostamisen määräaika on kulunut umpeen, eikä kannetta ole nostettu. Todistus annetaan, jos tarvittavat tiedot saadaan ulosoton tietojär-

jestelmästä tai muutoin ilman erityisiä selvitystoimia. Asianosaisten on annettava ulosottomiehelle tarpeelliset tiedot ja asiakirjat.

3 luku

Yleiset menettelysäännökset

Ulosottoasian vireillepano

1 §

Ulosoton hakeminen

Ulosottoa haetaan:

1) kirjallisella hakemuksella, joka toimitetaan vastaajan asuin- tai kotipaikan ulosottomiehelle tai muulle paikalliselle ulosottoviranomaiselle;

2) sähköisellä viestillä, joka toimitetaan sellaiselle paikalliselle ulosottoviranomaiselle, jolla on käytössä sähköisen viestin vastaanottamiseen soveltuva järjestelmä;

3) sähköisellä viestillä, joka toimitetaan teknisen käyttöyhteyden avulla ulosoton valtakunnalliseen tietojärjestelmään, jos hallintovirasto tai sen määräämä on myöntänyt hakijalle siihen luvan (*tietojärjestelmähakija*).

Kirjallinen hakemus on hakijan tai, jollei hän itse ole sitä laatinut, sen laatijan allekirjoitettava.

2 §

Ulosottohakemuksen sisältö

Ulosottohakemuksessa on ilmoitettava:

1) hakijan nimi, henkilö- tai yritys- ja yhteisötunnus, 38 §:ssä tarkoitettu tiedoksianto-osoite, puhelinnumero ja maksuvelvoitteen täytäntöönpanossa tilitysosoite;

2) asiamiehen nimi, osoite ja puhelinnumero, jos hakija käyttää asiamiestä, sekä asiamiehen henkilö- tai yritys- ja yhteisötunnus, jos asiamiehellä on oikeus nostaa varoja tai ottaa omaisuutta haltuunsa;

3) vastaajan nimi ja hakijan tiedossa oleva vastaajan henkilö- tai yritys- ja yhteisötunnus, osoite ja puhelinnumero;

4) hakijan saatavan määrä sekä koron laskemista varten ulosottoperusteen antamisen tai edellisen ulosottokerran jälkeisten lyhennysten määrät ja ajankohdat;

5) ulosottoperusteen tunnistetiedot, jos se 5 §:n 2 momentin nojalla jätetään liittämättä hakemukseen tai jos ulosottoperuste toimitetaan 7 §:n mukaisesti jälkikäteen.

Jos usea velallinen vastaa hakijan saatavasta tai sen osasta ja saatavaa koskeva toinen ulosottoasia on jo vireillä tai pannaan samalla kertaa vireille, hakemuksessa on ilmoitettava, kuka on toisessa asiassa vastaavana kihlakunnanulosottomiehenä tai missä asiaa käsitellään taikka kuka on siinä velallisena.

Jos hakija haluaa tyytyä 105 §:ssä tarkoitettuun suppeaan ulosottoon, sitä tulee pyytää nimenomaisesti hakemuksessa. Muu kuin suppeaa ulosottoa hakenut voi hakemuksessaan tai myöhemmin asian vireillä ollessa pyytää saatavansa 102 §:ssä tarkoitettua passiivirekisteröintiä. Jos täytäntöönpantavaksi pyydetään hallintopäätöstä, hakemuksessa on ilmoitettava säännös, johon täytäntöönpano perustuu. Hakija voi ilmoittaa, että hänen yhteystietonsa ovat salaisia.

Ilman ulosottohakemusta annettavasta velallisen varattomuutta koskevasta todistuksesta säädetään 99 §:ssä.

3 §

Hakijan velvollisuus ilmoittaa muuttuneista tiedoista

Jos jokin hakemuksessa ilmoitettu tieto myöhemmin muuttuu, hakijan on viipymättä ilmoitettava siitä ulosottomiehelle.

Hakija on velvollinen ilmoittamaan ulosottomiehelle maksusuoritukset, jotka hän on saanut muutoin kuin ulosoton kautta. Muussa tapauksessa ulosotto voidaan keskeyttää tai peruuttaa.

4 §

Neuvonta ja hakemuksen täydentäminen

Ulosottoviranomaisen tulee tarvittaessa neuvoa hakijaa asian vireillepanossa. Jos hakemus on puutteellinen, hakijaa on kehotettava määräajassa täydentämään hakemustaan, jos se on asian käsittelyn kannalta tarpeellista.

5 §

Ulosottoperusteen liittäminen hakemukseen

Hakemukseen on liitettävä 2 luvun 2 §:ssä tarkoitettu ulosottoperuste alkuperäisenä tai viranomaisen antamana jäljennöksenä, jos hakija on saanut jäljennöksen toimituskirjana. Täytäntöönpano voidaan toimittaa muun jäljennöksen tai telekopion perusteella, jos ulosottomies katsoo, ettei useampikertaisen perinnän vaaraa ole. Vastaajaa on tarvittaessa kuultava. Tietojärjestelmähakija saa toimittaa ulosottoperustetta koskevat tiedot sähköisenä viestinä, jos se sallitaan asianomaisessa luvassa.

Hakemukseen ei tarvitse liittää tuomiota, jossa on siitä merkintä. Ellei ulosottomies toisin määrää, myöskään tuomiota, turvaamistoimipäätöstä tai, jos oikeusministeriön asetuksella niin säädetään, muuta ulosottoperustetta ei tarvitse liittää, jos ulosottoasia on ollut sen perusteella aiemmin vireillä.

Sitä osaa tuomiosta, joka tuomioistuimen päätöksen mukaan on pidettävä salassa, ei tarvitse liittää hakemukseen, ellei ulosottomies toisin määrää.

6 §

Saamistodisteen liittäminen hakemukseen

Juokseva velkakirja, vekseli tai shekki, johon ulosottoperusteessa määrätty maksuvelvollisuus perustuu, on liitettävä hakemukseen alkuperäisenä. Jos täytäntöönpanon luotettavuus sitä edellyttää tai jos velallinen sitä pyytää, ulosottomiehen tulee ottaa haltuunsa myös tavallinen velkakirja. Ulosottomies voi toimittaa täytäntöönpanon, vaikka tavallinen velkakirja on kadonnut tai sitä ei ole muusta syystä mahdollista liittää hakemukseen. Velallista on tällöin kuultava ennen täytäntöönpanoa.

Kun maksuvelvollisuus on täytetty, ulosottomiehen hallussa oleva saamistodiste jää ulosottomiehen haltuun, jollei velallinen pyydä sitä itselleen. Jos tavallinen velkakirja on jätetty hakijan haltuun, hakijan on toimitettava se velalliselle, kun velkakirjan määrä on suoritettu. Ulosottomies saa tarvittaessa lykätä tilitystä, kunnes velkakirja on toimitettu.

7 §

Ulosottoperusteen ja saamistodisteen toimittaminen jälkikäteen

Jos hakemus on tehty sähköisessä muodossa, mutta siihen tulee liittää kirjallinen ulosottoperuste tai saamistodiste, puuttuva asiakirja voidaan toimittaa jälkikäteen. Asiakirja tulee toimittaa 13 §:ssä tarkoitetulle vastaavalle ulosottomiehelle tai muulle paikalliselle ulosottoviranomaiselle kolmen viikon kuluessa asian vireilletulosta. Samalla on ilmoitettava, mihin hakemukseen asiakirja liittyy.

Ennen kuin asiakirja on saapunut, asiassa ei saa suorittaa muita kuin 18 ja 19 §:ssä tarkoitettuja väliaikaisia toimia.

8 §

Vireilletulon ajankohta

Ulosottoasia tulee vireille, kun ulosottohakemus saapuu paikalliselle ulosottoviranomaiselle tai ulosoton tietojärjestelmään, jollei myöhemmin käy ilmi, ettei vireilletulon edellytyksiä ollut.

Jos hakemukseen liitettävä asiakirja saapuu 7 §:ssä mainitun määräajan jälkeen, mutta ennen kuin hakemusasiakirjat on palautettu hakijalle, ulosottoasia tulee vireille asiakirjan saapumispäivänä.

9 §

Ulosottoperusteen epäselvyys

Jos ulosottomies havaitsee täytäntöönpantavan tuomion niin epäselväksi tai epätäydelliseksi, ettei siitä käy selville, mihin vastaaja on velvoitettu, asianosainen ohjataan kantelemaan tuomiosta. Muun ulosottoperusteen osalta asianosainen ohjataan ulosottoperusteen antajan puoleen.

Jos ulosottoperuste sisältää kirjoitus- tai laskuvirheen, asianosainen ohjataan pyytämään virheen korjaamista ulosottoperusteen antajalta.

Ohjauksen antanut ulosottomies saa tarvittaessa määrätä hakijan pyynnöstä turvaamistoimen 8 luvun 13 §:n mukaisesti.

Asiamies ja avustaja

10 §

Oikeus käyttää asiamiestä ja avustajaa

Ulosottomenettelyssä saa käyttää asiamiestä ja avustajaa, jollei muualla toisin säädetä. Jos toimitus pidetään kutsua antamatta, vastaajan pyynnöstä hänelle on varattava tilaisuus pyytää avustajansa paikalle, jos tämä voi saapua viivytyksettä.

Asiamiehenä tai avustajana ei saa toimia 1 luvun 16 §:ssä tarkoitettu ulosottomiehen läheinen.

11 §

Asiamiehen valtakirja

Asianajaja, julkinen oikeusavustaja ja tietojärjestelmähakijan hakemuksessaan ilmoittama asiamies saavat edustaa päämiestään ilman valtakirjaa, jollei ulosottomies toisin määrää. Muun asiamiehen on esitettävä päämiehensä allekirjoittama valtakirja, jollei oikeutta toimia asiamiehenä voida pitää epäilyksettömänä. Varojen nostamiseen tai omaisuuden haltuun ottamiseen kaikilla asiamiehillä on oltava siihen nimenomaisesti oikeuttava valtakirja tai tällaisesta oikeudesta on ilmoitettava tietojärjestelmähakemuksessa.

Valtakirja voidaan antaa myös varmennetulla sähköisellä viestillä ja muu kuin varojen nostamiseen tai omaisuuden haltuun ottamiseen oikeuttava valtakirja myös telekopiona.

Hallintovirasto tai sen määräämä voi velkojan pyynnöstä päättää, että valtakirja talletetaan ulosoton tietojärjestelmään asiamiehen edustusvallan osoittamiseksi, jos on ilmeistä, ettei täytäntöönpanon luotettavuus siitä kärsi. Asiamiehen ei tällöin tarvitse esittää muuta valtakirjaa, ellei ulosottomies toisin määrää. Tietojärjestelmään talletettu valtakirja on välittömästi peruutettava, jos valtakirjan antaja sitä pyytää.

12 §

Muualla kuin Suomessa asuvan hakijan asiamies

Jos hakija asuu ulkomailla eikä hän ole ilmoittanut tiedoksianto-osoitetta Suomessa tai ulkomailla, hakijalla tulee olla Suomessa asuva asiamies, jolla on oikeus hänen puolestaan ottaa vastaan täytäntöönpanoa koskevat tiedoksiannot.

Velalliskohtainen ulosottoasioiden käsittely

13 §

Vastaava ulosottomies

Sama kihlakunnanvouti ja kihlakunnanulosottomies käsittelee kaikki samaa vastaajaa koskevat ulosottoasiat (*vastaava ulosottomies*). Vastaavalla ulosottomiehellä on toimivalta koko maassa.

Saapunut ulosottohakemus on mahdollisimman pian tarpeellisten alkutointen jälkeen ohjattava vastaavalle ulosottomiehelle.

14 §

Vastaavan ulosottomiehen määräytyminen

Perusteista, joiden mukaisesti vastaava ulosottomies määräytyy, säädetään valtioneuvoston

asetuksella. Perusteissa tulee ottaa huomioon vastaajan asuin- tai kotipaikka tai vastaajan muu tosiasiallinen mahdollisuus valvoa etuaan. Jos on useita mainitut edellytykset täyttäviä vaihtoehtoja, vastaava ulosottomies määräytyy sen mukaan, missä täytäntöönpano voidaan tarkoituksenmukaisimmin toimittaa. Erityistoimia edellyttävät ulosottoasiat voidaan keskittää tietyille ulosottomiehille, jotka toimivat silloin siltä osin vastaavina ulosottomiehinä.

Vastaavan ulosottomiehen määräytymiseen ei saa hakea muutosta.

15 §

Vastaavan ulosottomiehen vaihtuminen

Vastaavan ulosottomiehen on siirrettävä asia uudelle vastaavalle ulosottomiehelle, jos valtioneuvoston asetuksessa tarkoitettu olosuhde, jonka perusteella vastaava ulosottomies määräytyy, muuttuu. Keskeneräinen toimitus tai muutoin pian päättyvä täytäntöönpano voidaan kuitenkin saattaa virka-apuna loppuun, jollei sitä ole tarkoituksenmukaisempaa siirtää uudelle vastaavalle ulosottomiehelle.

Ulosottomiesten yhteistoiminta

16 §

Keskinäinen virka-apu

Vastaavan ulosottomiehen pyynnöstä muiden ulosottomiesten tulee antaa hänelle virka-apua ja tarvittavia tietoja. Vastaava ulosottomies voi pyytää virka-apua, jos se on tarkoituksenmukaista ottaen huomioon ulosoton tuloksellisuus, paikkakuntien väliset etäisyydet ja muut vastaavat seikat. Kertyneitä varoja ei kuitenkaan saa tilittää virka-aputoimin. Virka-avun pyytäjän tulee valvoa, ettei peritty määrä ylitä velallisen maksuvelvoitetta, ja antaa sitä varten muita sitovat ohjeet.

17 §

Samanaikainen ulosotto

Jos ulosottoperuste tai saamistodiste koskee useaa velallista, sen ulosottomiehen, jolle yhteinen ulosottoperuste ensin saapuu täytäntöönpantavaksi tai jolla on hallussaan saamistodiste, tulee valvoa, ettei peritty määrä ylitä velallisten maksuvelvoitetta, ja antaa sitä varten muita sitovat ohjeet. Kunkin ulosottomiehen tulee itse tilittää perimänsä varat.

Väliaikaistoimi

18 §

Väliaikaistoimen edellytykset

Jollei ulosmittausta voida heti toimittaa esteellisyyden, kuulemisen, asiakirjan puuttumisen, omistusta koskevan epäselvyyden tai muun seikan johdosta, ulosottomies saa suorittaa väliaikaistoimen, jos se on tarpeen täytäntöönpanon jatkumisen turvaamiseksi. Väliaikaistointa ei saa suorittaa, jos on todennäköistä, että velallisen maksuvelvollisuus on lakannut. Väliaikaistoimi voidaan suorittaa vireillä olevassa tai passiivirekisteriin merkityssä asiassa. Väliaikaistoimi voidaan määrätä myös ehdollisena etsittäessä velalliselle kuuluvaa omaisuutta, jos väliaikaistoimeen on perusteltua aihetta.

Väliaikaistoimella ei saa tarpeettomasti vaikeuttaa velallisen tai sivullisen elinkeinoa tai toimeentuloa. Suoritetusta väliaikaistoimesta ja sen peruuttamisesta on ilmoitettava sille, jota toimi koskee.

19 §

Väliaikaistoimen suorittaminen

Väliaikaistoimena ulosottomies voi ottaa omaisuutta haltuunsa, antaa velalliselle tai sivulliselle kiellon luovuttaa omaisuutta, maksukiellon tai muun vastaavan kiellon, pyytää tarvittavan merkinnän tekemistä rekisteriin, järjestää omaisuuden vartioinnin taikka suorittaa muun vastaavan toimen.

Väliaikaistoimen saa suorittaa muukin kuin vastaava ulosottomies ja myös kihlakunnanulosottomies kihlakunnanvoudin yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvassa asiassa.

Väliaikaistoimella on sama vaikutus kuin ulosmittauksella. Väliaikaistoimeen ei saa hakea muutosta.

20 §

Väliaikaistoimen peruuttaminen

Väliaikaistoimi on peruutettava välittömästi, kun toimeen ei ole enää aihetta ja viimeistään kolmen viikon kuluttua sen tekemisestä. Jos toimi on määrätty ehdollisena, toimi on peruutettava viimeistään viikon kuluttua siitä, kun ulosottomies sai tiedon velalliselle kuuluvasta saatavasta tai muusta omaisuudesta. Jos väliaikaistoimen kohteena oleva omaisuus ulosmitataan, toimi katsotaan peruutetuksi ulosmittauspäätöksellä.

Täytäntöönpanotoimitus

21 §

Joutuisuusvaatimus

Täytäntöönpanotoimitus on pidettävä ja muut täytäntöönpanotoimet suoritettava ilman aiheetonta viivytystä. Täytäntöönpanoa saadaan kuitenkin lykätä, jos sitä voidaan pitää vastaajan edun mukaisena eikä lykkääminen aiheuta hakijalle vähäistä suurempaa haittaa. Jos toimitukselle on säädetty määräaika, sitä on noudatettava.

22 §

Toimituspaikka

Jollei toisin säädetä, täytäntöönpanotoimitus pidetään ulosottomiehen virkahuoneessa, omaisuuden sijaintipaikalla, toimituksen kohteena olevassa paikassa taikka ulosottomiehen sopivaksi katsomassa muussa tilassa tai paikassa. Ulosmittaustoimitus voidaan pitää ja väliaikaistoimi suorittaa vastaajan tai sivullisen suostumuksetta tämän asunnossa sen mukaan kuin 49 ja 51 §:ssä säädetään ja myös muu tässä laissa tarkoitettu toimitus, jos se on välttämätöntä täytäntöönpanon toimittamiseksi.

Toimituspaikkana pidetään 1 momentissa tarkoitettua tilaa tai paikkaa siihen välittömästi liittyvine alueineen täytäntöönpanon asianmukaisen toimittamisen edellyttämässä laajuudessa.

23 §

Julkisuus, läsnäolo ja järjestyksenpito

Täytäntöönpanotoimitus ei ole julkinen, ellei toisin säädetä.

Vastaajalla, toimitukseen kutsutulla ja sivullisella, jonka oikeutta toimitus saattaa koskea, on oikeus olla läsnä toimituksessa. Toimitukseen kutsutun poisjääntі ei estä toimitusta.

Jos toimituksessa läsnä oleva estää täytäntöönpanon asianmukaisen toimittamisen, ulosottomies saa kehottaa häntä poistumaan toimituspaikalta, ei kuitenkaan ketään häätöä lukuun ottamatta vakituisesta asunnostaan. Jollei kehotusta noudateta, ulosottomies voi pyytää poliisilta virka-apua tai ohjata itse henkilön pois paikalta. Voimakeinoista säädetään 83 §:ssä.

24 §

Henkilötietojen ilmoittamisvelvollisuus

Jos se on täytäntöönpanon toimittamiseksi tarpeen, ulosottomies saa selvittää henkilön henkilöllisyyden. Jokainen, joka on toimituspaikalla, on ulosottomiehen sitä tiedustellessa velvollinen ilmoittamaan nimensä ja osoitteensa. Jollei mainittuja tietoja ilmoiteta, ulosottomies voi pyytää poliisilta virka-apua henkilöllisyyden selvittämiseksi.

25 §

Pöytäkirja

Toimituksesta tulee pitää pöytäkirjaa, jos toimituksessa esitetään väitteitä tai vaatimuksia

taikka jos siihen muutoin ilmenee aihetta. Muussa tapauksessa toimituksesta tulee tehdä tarpeellisia muistiinpanoja.

Pöytäkirjaan merkitään väitteet, vaatimukset, vastapuolen lausunto ja vastaanotettu selvitys siten, että keskeiset asianosaisten ja sivullisen oikeuksiin vaikuttavat seikat käyvät siitä ilmi. Muilta osin tehdään asian laatu huomioon ottaen tarpeellisina pidettävät merkinnät. Pöytäkirjan sijasta lausumat voidaan äänittää. Äänittämisestä on ilmoitettava asianomaiselle ennen sen aloittamista. Yksinkertaisessa asiassa pöytäkirjamerkinnät voidaan tehdä ulosmittauspäätökseen tai muuhun asiakirjaan.

26 §

Toimitustodistaja

Ulosottomies voi kutsua toimitukseen todistajan, jos katsoo sen tarpeelliseksi. Muussa tapauksessa toimitus saadaan pitää ilman todistajaa, jollei läsnä oleva vastaaja pyydä, että todistaja kutsutaan paikalle. Vastaajan poissa ollessa ulosottomies ei saa mennä vastaajan asuntoon ilman todistajaa. Mitä tässä säädetään vastaajasta, koskee myös sivullista, jonka oikeutta toimitus saattaa koskea.

Todistajan tulee olla esteetön. Hänen nimensä on merkittävä pöytäkirjaan tai muuhun asiakirjaan.

27 §

Asiakirjan allekirjoittaminen

Ulosottomiehen tulee allekirjoittaa laatimansa pöytäkirja sekä antamansa päätökset, kehotukset ja ilmoitukset. Allekirjoitus voi olla koneellinen, jolloin automaattisen tietojenkäsittelyn avulla valmistettuun asiakirjaan merkitään asianomaisen virkamiehen nimi, virka-asema ja yhteystiedot.

Ulosottomiehen päätös

28 §

Velvollisuus tehdä kirjallinen ja perusteltu päätös

Ulosottomiehen tulee tehdä asiassa kirjallinen päätös, jos niin erikseen säädetään. Sen lisäksi ulosottomiehen tulee tehdä kirjallinen päätös, kun hän asettaa jollekin maksu- tai palautusvelvoitteen tai uhan tai päättää vakuuden hyväksymisestä taikka jos asian luonne sitä muutoin edellyttää. Jos asia on epäselvä tai tulkinnanvarainen, päätöksen tulee olla 29 §:n mukaisesti perusteltu.

Perusteltu kirjallinen päätös on tehtävä myös silloin, kun esitetty väite tai vaatimus hylätään ja asia on epäselvä tai tulkinnanvarainen. Muussa tapauksessa päätöksestä on ilmoitettava suullisesti väitteen tai vaatimuksen esittäjälle. Jos kuitenkin väite tai vaatimus esitetään kirjallisesti ja ulosottomieheltä pyydetään siihen päätöstä, ulosottomiehen tulee tehdä asiassa perusteltu kirjallinen päätös.

Kirjallinen päätös on merkittävä erilliseen päätösasiakirjaan taikka yksinkertaisessa asiassa pöytäkirjaan tai muuhun täytäntöönpanossa laadittavaan asiakirjaan.

29 §

Perustellun päätöksen sisältö

Perustellun päätöksen tulee sisältää asiassa hankitut ja saadut lausumat ja selvitykset, päätöksen perusteena olevat tosiseikat ja säännökset, riittävä perustelu ottaen huomioon asian laatu ja merkitys asianosaisille sekä lopputulos.

30 §

Päätöksen tekemisen ajankohta ja muutoksenhaku

Väitteen tai vaatimuksen johdosta tehtävä päätös tulee tehdä viipymättä sen jälkeen, kun väite tai vaatimus on esitetty. Jos väite tai vaatimus koskee tiettyä täytäntöönpanotointa tai toi-

mitusta, ulosottomies voi lykätä päätöksen antamisen sen yhteyteen.

Muutosta haetaan siitä toimesta tai toimituksesta, jota väite tai vaatimus koskee.

31 §

Selvityksen hankkiminen ja päätöksen voimassaolo

Ulosottomiehen on hankittava viran puolesta päätöksen tekemistä varten ulosottomenettelyssä kohtuudella saatavissa olevaa selvitystä asian edellyttämässä laajuudessa. Väitteen tai vaatimuksen esittäjän tulee esittää ne asiakirjat ja muut todisteet, joihin hän vetoaa perusteinaan.

Ulosottomiehen päätös on voimassa siinä ulosottoasiassa, jossa se on annettu. Itseoikaisusta säädetään 10 luvun 1—5 §:ssä ja 11 luvun 12 §:ssä.

Kuuleminen ja ilmoitukset

32 §

Kuuleminen

Jos tässä laissa säädetään, että ulosottomiehen on kuultava jotakuta, asianomaiselle tulee ennakolta varata tilaisuus tulla sopivalla tavalla kuulluksi. Se, ettei asianomaisen yhteystietoja ole saatu selville tai kuuleminen ei onnistu muusta vastaavasta syystä, ei estä täytäntöönpanon jatkamista.

Ulosottomiehen tulee muissakin kuin erikseen säädetyissä tapauksissa kuulla asianosaista tai sivullista, jos asialla arvioidaan olevan tälle huomattava merkitys eikä kuulemiselle ole estettä.

Asianomaista on kuultava uudelleen, jos asiassa saadaan olennaista uutta selvitystä.

33 §

Vireilletuloilmoitus

Kun hakemus on saapunut vastaavalle ulosottomiehelle, vastaajalle on viipymättä annettava vireilletuloilmoitus. Ilmoitusta ei tarvitse antaa, jos vastaajan olinpaikkaa ei ole saatu selville tai on aihetta olettaa, että ilmoitus tuntuvasti vaikeuttaa täytäntöönpanoa. Ilmoitukseen merkitään:

1) vireilletulopäivä ja tarpeelliset asianhallintatiedot;

2) vastaava kihlakunnanulosottomies ja hänen yhteystietonsa;

3) velallisen lain mukainen oikeus estää vakuuden asettamisella täytäntöönpano;

4) maksukehotus, muuttokehotus tai muu ulosottoperusteessa asetettua velvoitetta koskeva noudattamiskehotus;

5) yhteydenottokehotus ja tilaisuus tulla kuulluksi;

6) ilmoitus siitä, että muu kuin toistuvaistulon ulosmittaus voidaan toimittaa ennakkoilmoitusta antamatta, ja velallisen oikeus osoittaa omaisuuttaan ulosmitattavaksi taikka mahdollinen ulosmittauksen ennakkoilmoitus ja kutsu toimitukseen;

7) muut tarpeelliseksi katsotut tiedot ja ilmoitukset.

Edellä 1 momentin 1, 2 ja 7 kohdassa tarkoitetut tiedot sisältävä vireilletuloilmoitus annetaan myös hakijalle, jos asia käsitellään muussa kuin siinä paikallisessa ulosottoviranomaisessa, jonne hän on hakemuksensa toimittanut. Tietojärjestelmähakijalle annetaan vireilletuloilmoitus tai muu vastaava ilmoitus asianomaisen luvan mukaisesti.

34 §

Ulosmittauksen ennakkoilmoitus ja kutsu toimitukseen

Ulosmittausta ei saa toimittaa antamatta velalliselle ennakkoilmoitusta. Ilmoitusta ei tarvitse antaa, jos vireilletuloilmoitus on annettu eikä kysymys ole toistuvaistulon ulosmittauksesta tai jos velallinen on ulosmittaustoimituksessa läsnä. Ilmoitusta ei myöskään tarvitse antaa, jos velallisen olinpaikkaa ei ole saatu selville tai on aihetta olettaa, että ilmoitus tuntuvasti vaikeuttaa täytäntöönpanoa. Ennakkoilmoituksen sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Ennakkoilmoituksessa velallinen on samalla kut-

suttava toimitukseen, paitsi jos ulosmittaustoimitus pidetään ulosottomiehen virkahuoneessa tai toimituksen aikaa tai paikkaa ei voida ennakolta määrätä.

Hakija kutsutaan ulosmittaustoimitukseen, jos se on tietojen saamiseksi tai muusta syystä tarpeen, vastaajan asuntoon kuitenkin vain, jos se on täytäntöönpanon toimittamiseksi välttämätöntä. Jollei estettä ole, toimitukseen tulee kutsua myös sivullinen, joka on esittänyt väitteen tai vaatimuksen tai jonka oikeutta toimituksen muutoin havaitaan koskevan.

Kutsusta muuhun kuin ulosmittausta koskevaan toimitukseen säädetään erikseen.

35 §

Pöytäkirjan toimittaminen

Jäljennös pöytäkirjasta on annettava toimituksessa tai jälkikäteen, jos asianosainen tai sivullinen, jonka oikeutta toimitus saattaa koskea, sitä pyytää. Jos jäljennös annetaan jälkikäteen, se on toimitettava viipymättä ja hyvissä ajoin ennen valitusajan päättymistä. Jollei toimituksesta ole tarvinnut laatia pöytäkirjaa, ulosottomiehen tulee antaa sitä vastaavat tiedot. Pöytäkirja on toimitettava ilman pyyntöäkin sivulliselle, jonka oikeutta toimituksen havaitaan koskevan.

36 §

Jälki-ilmoitus

Toimituksessa tehdystä päätöksestä on toimitettava päätösasiakirjan jäljennös tai sitä vastaavat tiedot sisältävä jälki-ilmoitus asianosaisille ja sivulliselle, jonka oikeutta päätöksen havaitaan koskevan, jollei päätösasiakirjan jäljennöstä ole annettu toimituksessa. Ulosmittauspäätöksestä ilmoitetaan hakijalle, jos sitä voidaan pitää tarpeellisena.

Muusta kuin toimituksessa tehdystä päätöksestä tai toimesta annetaan jälkikäteinen ilmoitus, jos niin erikseen säädetään tai kun kirjallinen perusteltu päätös on tehty väitteen tai vaatimuksen johdosta taikka jos ulosottomies muutoin pitää sellaista ilmoitusta tarpeellisena.

Jollei velalliselle ole annettu vireilletuloilmoitusta eikä ennakkoilmoitusta, hänelle on jälki-ilmoituksen yhteydessä tai muuten jälkikäteen varattava tilaisuus osoittaa muuta omaisuutta ulosmitattavaksi tai asettaa mahdollinen vakuus. Jälki-ilmoitus tulee toimittaa viipymättä siten, että asianomainen saa tilaisuuden mahdollisimman varhaisessa täytäntöönpanon vaiheessa pyytää tuomioistuimelta keskeytysmääräystä.

Asiakirjan antaminen tiedoksi

37 §

Yleinen säännös

Jollei tässä laissa toisin säädetä, tiedoksiannon vastaanottajasta on soveltuvin osin voimassa, mitä hallintolain (434/2003) 56—58 ja 68 §:ssä säädetään. Tiedoksiannossa tulee pyrkiä huolehtimaan siitä, että salassa pidettävä tieto pysyy salassa.

Asiakirja tulee antaa tiedoksi suullisesti tai muulla sopivalla tavalla, jos tiedetään, että vastaanottaja ei näkövamman tai muun vamman vuoksi kykene vastaanottamaan muuta tiedoksiantoa.

Tiedoksianto toimitetaan ulkomaille tämän lain tai asianomaisen vieraan valtion lainsäädännön mukaan, jollei Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista ja velvoitteista muuta johdu.

38 §

Tiedoksianto-osoite

Hakija, vakuuden antaja sekä väitteen tai vaatimuksen esittänyt sivullinen ovat velvollisia ilmoittamaan ulosottomiehelle sen kotimaassa tai ulkomailla olevan postiosoitteen sekä halutessaan mahdollisen sähköposti- tai muun osoitteen, johon kaikki ulosottoasiaa ja ulosottovalitusasiaa koskevat asiakirjat saa hänelle lähettää (*tiedoksianto-osoite*). Jos tämä osoite muuttuu, on siitäkin ilmoitettava. Vastaajan ilmoittamaa

osoitetta voidaan käyttää tiedoksianto-osoitteena hänen suostumuksellaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun henkilön ulosottomiehelle toimittamassa kirjoituksessa olevaa merkintää postiosoitteesta ja tietojärjestelmähakijaa koskevassa luvassa tarkoitettua teknistä käyttöyhteyttä pidetään tiedoksianto-osoitteena.

39 §

Tavallinen tiedoksianto

Asiakirja annetaan tiedoksi antamalla se vastaanottajalle tai lähettämällä tiedoksianto-osoitteeseen. Jollei tiedoksianto-osoitetta ole, asiakirja lähetetään väestötietojärjestelmään merkittyyn osoitteeseen, paitsi jos on tiedossa, ettei tiedoksiannon vastaanottaja asu siinä osoitteessa. Viimeksi mainitussa tapauksessa tai, jollei väestötietojärjestelmässä ole vastaanottajan osoitetta, asiakirja lähetetään mahdolliseen muuhun 48 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla selvitettyyn tai tiedossa olevaan osoitteeseen kotimaassa tai ulkomailla. Lähettämisen sijasta asiakirja voidaan jättää postilähetyksille varattuun paikkaan. Jollei tiedoksianto muulla tavoin onnistu, asiakirja voidaan antaa tiedoksi suullisesti.

Jollei muuta näytetä, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen silloin, kun sähköinen viesti on lähetetty tai seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun asiakirja on annettu postin kuljetettavaksi tai jätetty postilähetyksille varattuun paikkaan. Lähettämis- tai jättämispäivä on merkittävä asiakirjaan.

40 §

Todisteellinen tiedoksianto

Tiedoksiannossa on käytettävä 41 §:n mukaista tiedoksiantotapaa, jos muualla tässä laissa niin säädetään ja tiedoksiannon vastaanottaja tiettävästi asuu Suomessa. Todisteellinen tiedoksianto voidaan harkinnan mukaan toimittaa muissakin tilanteissa, jos täytäntöönpanon myöhempien vaiheiden tai asianosaisen kannalta on merkityksellistä, että päätöksen tai toimituksen lainvoimaisuus on riidaton tai ratkeaa nopeasti.

Jollei 41 §:ssä tarkoitettu tiedoksianto onnistu asia huomioon ottaen kohtuullisena pidettävässä ajassa, asiakirja annetaan tiedoksi sijaistiedoksiantona noudattaen soveltuvin osin, mitä hallintolain 61 §:ssä säädetään.

Jollei tiedoksianto onnistu myöskään 2 momentissa tarkoitetulla tavalla, jäljennös tiedoksi annettavasta asiakirjasta lähetetään vastaanottajan osoitteeseen, jos sellainen tunnetaan. Muuhun tiedoksiantoon ei tarvitse ryhtyä. Asiakirjat säilytetään tämän jälkeen kyseisessä ulosottovirastossa vastaanottajan saatavilla.

41 §

Todisteelliset tiedoksiantotavat

Todisteellisesti tiedoksi annettava asiakirja:

1) toimitetaan postitse saantitodistusta vastaan;

2) lähetetään kirjeenä, jos voidaan olettaa, että vastaanottaja saa tiedon asiakirjasta ja määräpäivään mennessä palauttaa todistuksen tiedoksiannon vastaanottamisesta;

3) annetaan vastaanottajalle tai hänen lähetilleen henkilökohtaisesti vastaanottamista koskevaa allekirjoitusta vastaan;

4) annetaan vastaanottajalle henkilökohtaisesti tiedoksi haastetiedoksiantona; taikka

5) toimitetaan vastaanottajan suostumuksella varmennetulla sähköisellä viestillä.

Postille on ilmoitettava, milloin tiedoksi antamisen saantitodistusta vastaan on viimeistään tapahduttava. Tiedoksianto vastaanottotodistusta vastaan voidaan vastaanottajan suostumuksella toimittaa myös telekopiona. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen silloin, kun vastaanottotodistus on palautettu telekopiona tai muulla tavoin.

Toimituksesta, jossa asianosainen tai sivullinen on ollut läsnä, hänen katsotaan tuolloin saaneen todisteellisesti tiedon.

42 §

Yksipuolisen tuomion tiedoksianto

Jos se täytäntöönpanon yhteydessä sopivasti käy päinsä, ulosottomiehen tulee hakijan pyynnöstä antaa vastaajalle tiedoksi ulosottoperusteena oleva lainvoimaa vailla oleva yksipuolinen tuomio. Hakijan tulee tarvittaessa toimittaa tuomion jäljennös ulosottomiehelle.

Vakuus

43 §

Vakuuden hyväksyminen

Jos jonkun on tämän lain mukaan asetettava vakuus eikä vastapuoli ole vakuutta hyväksynyt, ulosottomiehen on tehtävä päätös vakuuden hyväksymisestä.

Vakuus voi olla pantti tai takaus. Takauksen on oltava omavelkainen ja, jos takaajia on useita, yhteisvastuullinen. Ulosottomiehelle asetettu pantti on samassa asemassa kuin vastapuolelle annettu pantti.

44 §

Poikkeukset vakuuden asettamisvelvollisuudesta

Vakuutta ei vaadita hakijalta tai velkojalta, joka on julkisyhteisö tai julkisoikeudellinen laitos, valtion vakuusrahastosta annetussa laissa (379/1992) tarkoitettu omaisuudenhoitoyhtiö taikka sellainen luotto- tai vakuutuslaitos, jonka vakavaraisuus on Suomessa tai muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa julkisen valvonnan alainen, eikä myöskään Eläketurvakeskukselta. Ulosottomiehellä on kuitenkin oikeus tarvittaessa vaatia vakuus luotto- tai vakuutuslaitokselta.

45 §

Vakuuden säilyttäminen ja palauttaminen

Pantti on luovutettava ulosottomiehelle tai talletettava hänen määräyksestään luottolaitokseen tai luotettavan henkilön säilytettäväksi ja hoidettavaksi. Talletuksesta annettu todistus ja takaussitoumus on luovutettava ulosottomiehen säilytettäväksi. Pantti tai takaussitoumus on palautettava sen antajalle, kun se oikeus tai vaatimus, jonka turvaamiseksi vakuus on annettu, on toteutettu taikka tuomiolla hylätty tai muuten lakannut.

46 §

Suorituksen ottaminen vakuudesta

Jos

1) velkoja, joka on asettanut vakuuden nostamiensa varojen tai haltuunsa saaman omaisuuden palauttamisesta,

2) velallinen, joka on asettanut vakuuden lainvoimaa vailla olevan maksuvelvoitteen täyttämisestä,

3) ostaja, joka on asettanut vakuuden kauppahinnasta taikka

4) muu, joka on asettanut tässä laissa säädetyn vakuuden,

tulee tämän lain tai lainvoimaisen tuomion mukaan palautus- tai maksuvelvolliseksi, ulosottomiehen on tehtävä palautus- tai maksuvelvoitteesta päätös. Päätös on annettava tiedoksi velvoitetulle sekä hänen puolestaan vakuuden antaneelle. Ennen päätöksen tekemistä heitä on tarvittaessa kuultava.

Ulosottomiehen on kehotettava 1 momentissa tarkoitettua henkilöä täyttämään palautus- tai maksuvelvollisuutensa. Jollei velvoitetta täytetä, ulosottomies saa myydä pantin 5 luvun mukaisesti ja maksuun oikeutetun pyynnöstä periä saatavan takaajalta tämän lain mukaisesti.

47 §

Tuomitun vahingonkorvauksen ottaminen pantista

Jos joku on asettanut pantin täytäntöönpanosta vastapuolelle aiheutuneesta vahingosta ja hänet on tuomiolla velvoitettu maksamaan korvausta, korvaus voidaan korvauksensaajan

pyynnöstä ottaa asetetusta pantista noudattaen, mitä 46 §:ssä säädetään.

Omaisuuden ja selvitysaineiston etsiminen

48 §

Omaisuuden etsimisvelvollisuus ja velallisen olinpaikan selvittäminen

Ulosottomiehen tulee olosuhteiden edellyttämässä laajuudessa etsiä velalliselle kuuluvaa omaisuutta suorituksen saamiseksi hakijalle.

Omaisuuden etsimistä ja vastaajan olinpaikan selvittämistä koskevista vähimmäistoimista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Ulosottomiehen velvollisuudesta toimittaa ulosottoselvitys säädetään 57 §:ssä.

Muun kuin maksuvelvoitteen täytäntöönpanossa täytäntöönpanon kohdetta tulee etsiä siinä laajuudessa kuin sitä asia kokonaisuutena arvioiden voidaan pitää kohtuullisena ja noudattaen soveltuvin osin, mitä maksuvelvoitteen täytäntöönpanosta jäljempänä säädetään.

49 §

Paikkaan kohdistuva etsiminen

Omaisuutta saadaan ulosmittauksen toimittamiseksi etsiä velalliselle kuuluvassa tai hänen käytössään olevassa rakennuksessa, säilytyspaikassa, kulkuneuvossa taikka muussa sisä- tai ulkotilassa. Mitä tässä säädetään velallisesta, koskee myös sivullista, jos on aihetta olettaa, että hänelle kuuluvissa tai hänen käytössään olevissa tiloissa on velalliselle kuuluvaa omaisuutta. Voimakeinoista säädetään 82 §:ssä.

Etsimistoimia saadaan suorittaa myös velallisen asunnossa tämän suostumuksetta, jos on perusteltua aihetta olettaa, että siellä on ulosmittauskelpoista omaisuutta eikä ulosottomies ole saanut selville riittävästi velalliselle riidattomasti kuuluvaa muuta omaisuutta. Mitä tässä säädetään velallisesta, koskee myös sivullista, jos on erittäin painava peruste olettaa, että sivullisen asunnossa on velalliselle kuuluvaa omaisuutta. Sivulliselle on ensin varattava tilaisuus luovuttaa tällainen omaisuus, jollei välittömiä etsimistoimia voida pitää välttämättöminä.

50 §

Henkilöön kohdistuva etsiminen

Ulosottomies saa kehottaa velallista luovuttamaan yllään tai vaatteissaan olevan vähäistä arvokkaamman omaisuuden. Jollei kehotusta noudateta, ulosottomies saa ottaa omaisuuden haltuunsa, jos hän tietää tai on perusteltua aihetta olettaa, että velallisella on sellaista omaisuutta yllään tai vaatteissaan, ja haltuun ottaminen voi tapahtua puuttumatta loukkaavalla tavalla velallisen henkilökohtaiseen koskemattomuuteen, eikä ulosottomiehen tiedossa ole riittävästi velalliselle riidattomasti kuuluvaa muuta omaisuutta. Ulosottomies saa velvoittaa velallisen luovuttamaan tässä tarkoitetun omaisuuden myös sakon uhalla. Voimakeinoista säädetään 83 §:ssä.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös velalliselle kuuluvaa omaisuutta, jonka ulosottomies tietää olevan sivullisen yllä tai vaatteissa.

51 §

Selvitysaineiston etsiminen ja haltuun ottaminen

Mitä 49 §:ssä säädetään, koskee soveltuvin osin myös ulosottoasiassa välttämättömän selvitysaineiston etsimistä.

Ulosottomies saa ottaa löytämänsä aineiston haltuunsa noudattaen soveltuvin osin, mitä ulosmittauksesta säädetään. Aineisto on palautettava heti, kun sitä ei enää tarvita ulosottoasiassa. Aineiston haltuun ottamisella ei saa tarpeettomasti vaikeuttaa velallisen tai sivullisen elinkeinoa tai toimeentuloa.

Velallisen tietojenantovelvollisuus

52 §

Ulosottomiehelle annettavat tiedot

Velallinen on velvollinen ulosottoasiassa totuudenmukaisesti ilmoittamaan ulosottomiehel-

le, kun tämä sitä täytäntöönpanossa tarpeellisten tietojen saamiseksi kysyy:

1) henkilö- ja yhteystietonsa sekä ulosottoasiassa tarpeelliset tiedot perhesuhteistaan sekä elatuksensa varassa olevista henkilöistä;

2) tiedot omaisuudestaan ja muusta varallisuudestaan, tuloistaan ja veloistaan sekä osakkuudestaan yhtiössä tai jäsenyydestään muussa hänen varallisuusasemaansa vaikuttavassa yhteisössä;

3) tiedot muutoksista, joita seuraavan vuoden aikana on todennäköisesti odotettavissa 2 kohdassa tarkoitetuissa seikoissa;

4) tiedon siitä, miten palkka- tai muu toistuvaistulo määräytyy, sekä tiedon työpaikastaan ja työnantajan tai muun tulon maksajan yhteystiedot;

5) tiedon siitä, missä luovutusvelvoitteen kohteena oleva tai ulosottomiehelle lain mukaan annettava esine tai asiakirja on;

6) tiedot varallisuusasemaansa vaikuttavista sopimuksista ja sitoumuksista sekä omaisuudesta, joka on hänen määräysvallassaan tai käytössään valtuutuksen tai muun vastaavan perusteen, järjestelyn tai sopimuksen nojalla;

7) tiedot vastikkeellisesti tai vastikkeetta luovuttamastaan omaisuudesta, suorittamistaan maksuista ja tekemistään oikeustoimista, jos tiedot ovat tarpeen sen selvittämiseksi, voidaanko omaisuutta peräyttää ulosottoon takaisinsaantikantein, samoin kuin menettelystä, järjestelystä tai muusta toimenpiteestä, joka on vaikutukseltaan tällaiseen oikeustoimeen rinnastettava;

8) muut vastaavat tiedot, jotka koskevat hänen taloudellista asemaansa ja toimintaansa.

53 §

Tietojenantovelvollinen luonnollinen henkilö

Velallisena oleva luonnollinen henkilö on itse tietojenantovelvollinen. Jos velallisella on holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) tarkoitettu edunvalvoja, tämä on velvollinen antamaan tiedot siltä osin kuin velallisen omaisuutta on hänen hoidossaan. Tietojenantovelvollinen on myös se, joka tosiasiassa johtaa tai on johtanut velallisen elinkeinotoimintaa taikka hoitaa tai on hoitanut velallisen omaisuutta.

Kuolinpesän osalta tietojenantovelvollinen on se, jolla on pesä hallussaan. Jos pesä on osakkaiden yhteishallinnossa, jokainen pesän osakas on tietojenantovelvollinen.

54 §

Tietojenantovelvollinen yhteisön puolesta

Velallisena olevan yhteisön tai säätiön puolesta tiedot on velvollinen antamaan:

1) henkilö, joka toimii hallituksen tai sitä vastaavan toimielimen jäsenenä taikka on toimitusjohtaja tai sitä vastaavassa asemassa;

2) henkilö, joka on henkilökohtaisesti vastuussa yhteisön velvoitteista;

3) henkilö, jolla on oikeus kirjoittaa yksin tai yhdessä toisen kanssa yhteisön tai säätiön toiminimi;

4) henkilö, joka olosuhteista päätellen tosiasiallisesti johtaa yhteisön tai säätiön toimintaa taikka hoitaa sen hallintoa tai omaisuutta.

Tietojenantovelvollinen on myös se, joka on ollut 1 momentissa tarkoitetussa asemassa tietojen pyytämistä edeltäneen vuoden aikana.

Jollei 1 tai 2 momentissa tarkoitettuja henkilöitä ole, tietojenantovelvollinen on henkilö, joka on viimeksi ollut vastaavassa asemassa.

55 §

Velallisen palveluksessa oleva ja tilintarkastaja

Velallisen palveluksessa oleva sekä yhteisön tai säätiön tilintarkastaja ovat velvollisia kysyttäessä antamaan tehtävänsä alaan kuuluvia 52 §:ssä tarkoitettuja tietoja, jos ulosottomies katsoo, että tiedot ovat välttämättömiä täytäntöönpanoa varten eikä tietoja ole muulla tavoin saatavissa.

56 §

Tietojen hankkimistapa

Ulosottomies saa hankkia edellä mainitulta tietojenantovelvolliselta tietoja vapaamuotoi-

sesti tai toimittamalla ulosottoselvityksen. Ulosottoselvitys saadaan toimittaa 55 §:ssä tarkoitetun henkilön osalta vain erityisestä syystä. Jos viimeksi mainittu kieltäytyy antamasta tietoja, ulosottomies saa velvoittaa hänet siihen heti tai määräajassa sakon uhalla.

Tietojenantovelvollista on ulosottoselvityksessä ja tarvittaessa myös vapaamuotoisesti tietoja hankittaessa muistutettava totuusvelvollisuudesta ja ilmoitettava, että väärän tiedon antamisesta tai tiedon salaamisesta saattaa seurata rangaistus.

Ulosottoselvitys

57 §

Velvollisuus toimittaa ulosottoselvitys

Ulosottomiehen tulee toimittaa ulosottoselvitys, jollei velkojan saatava kerry täyteen määrään eikä velallisen taloudellista tilannetta ole muulla tavoin luotettavasti selvitetty. Jos edellisestä ulosottoselvityksestä on ennen asian vireilletuloa kulunut:

1) enintään kuusi kuukautta, ulosottoselvitystä ei tarvitse toimittaa, ellei tiedossa ole, että olosuhteet ovat muuttuneet;

2) yli kuusi kuukautta, mutta enintään vuosi, ulosottoselvitys tulee toimittaa, jos sitä olosuhteet huomioon ottaen voidaan pitää aiheellisena;

3) yli vuosi, ulosottoselvitys tulee toimittaa, jollei se ole ilmeisen aiheetonta.

Jos velallisen palkka tai muu toistuvaistulo on ulosmitattu, ulosottoselvitys tulee toimittaa, jos siihen on uusien hakemusten tai muun syyn vuoksi aihetta. Ulosottomiehen tulee vähintään kerran vuodessa tarkistaa velalliselle maksettavan toistuvaistulon määrä, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta.

58 §

Kutsu ulosottoselvitykseen

Ulosottomiehen on annettava tietojenantovelvolliselle kutsu ulosottoselvitykseen viimeistään kaksi päivää ennen selvitystä. Tietojenantovelvollisen on saavuttava henkilökohtaisesti.

Selvitys voidaan toimittaa kutsua antamatta tietojenantovelvollisen suostumuksella tai jos siihen on perusteltu syy. Tietojenantovelvolliselle on tällöinkin varattava tilaisuus asianmukaisesti varmistautua annettavien tietojen oikeellisuudesta.

59 §

Pakkokeinot saapumisen varmistamiseksi

Jos on perusteltua aihetta epäillä, ettei tietojenantovelvollinen muuten noudata kutsua ja ulosottoselvityksen toimittaminen on täytäntöönpanon tarkoituksen kannalta välttämätöntä, ulosottomies saa velvoittaa tietojenantovelvollisen saapumaan selvitykseen noutamisen uhalla. Tätä koskeva päätös on annettava tietojenantovelvolliselle tiedoksi niin kuin 40 ja 41 §:ssä säädetään. Jollei se onnistu, tiedoksianto saadaan toimittaa asiamiehelle, jos tämä on käyttänyt siinä asiassa puhevaltaa.

Jollei tietojenantovelvollinen saavu ulosottoselvitykseen, poliisin on ulosottomiehen kirjallisesta pyynnöstä noudettava hänet paikalle.

Ulosottomies saa noutamisen sijasta velvoittaa tietojenantovelvollisen saapumaan ulosottoselvitykseen sakon uhalla.

60 §

Ulosottoselvityksen toimittamistapa

Ulosottoselvitys toimitetaan laatimalla pöytäkirja vastauksista, jotka tietojenantovelvollinen antaa ulosottomiehen kysymyksiin. Lisäksi tietojenantovelvollinen voidaan velvoittaa laatimaan luettelo velallisen omaisuudesta ja varallisuudesta, tuloista ja veloista tai antamaan sellaista luetteloa varten tarpeelliset tiedot. Avustajan läsnäolo voidaan kieltää tai asettaa sille ehtoja, jos hänen läsnäolonsa tuntuvasti vaikeuttaisi täytäntöönpanoa.

Pöytäkirja tai luettelo on annettava tietojenantovelvollisen tarkastettavaksi, ja siihen on merkittävä hänen pyytämänsä korjaukset ja li-

säykset. Tietojenantovelvollisen tulee allekirjoittaa pöytäkirjaan ja luetteloon otettava lausuma antamiensa tietojen oikeellisuudesta.

Yksinkertaisessa asiassa ulosottoselvitys voidaan toimittaa esittämällä tietojenantovelvollisen vastattavaksi kysymyksiä puhelimitse tai muulla sopivalla tavalla. Ulosottoselvityksestä tulee tällöin tehdä tarpeelliset merkinnät asiakirjaan.

61 §

Ulosottoselvityksen kesto ja lykkääminen

Ulosottoselvitys ei saa kestää pitempään kuin on välttämätöntä tarpeellisten tietojen saamiseksi eikä ilman tietojenantovelvollisen suostumusta yhtäjaksoisesti yli kuutta tuntia.

Ulosottoselvitykseen noudetun tai noudon uhalla saapuneen poistuminen ulosottoselvityksestä saadaan estää, jos ulosottoselvityksen toimittaminen on täytäntöönpanon kannalta välttämätöntä. Myös muun tietojenantovelvollisen poistuminen saadaan estää, jos siihen on täytäntöönpanon toimittamiseen liittyvä erittäin painava syy eikä poistumisen estämistä voida pitää olosuhteet huomioon ottaen kohtuuttomana.

Jos ulosottomies arvioi, ettei tietojenantovelvollinen sairauden tai muun vastaavan syyn vuoksi kykene kohtuudella täyttämään tietojenantovelvollisuuttaan, toimitus on siirrettävä osittain tai kokonaan myöhempään ajankohtaan.

62 §

Velvollisuus luovuttaa kirjanpitoaineistoa

Kirjanpitovelvolliselle velalliselle kuuluvaa aineistoa hallussaan pitävä tai siitä määräämään oikeutettu on velvollinen ulosottoselvityksen toimittamista varten ulosottomiehen kehotuksesta luovuttamaan:

1) kirjanpitokirjat, tositteet ja muun kirjanpitoaineiston;

2) yhteisön tai säätiön hallintoa ja sopimuksia koskevat asiakirjat ja muut tallenteet;

3) muut velallisen liike- tai ammattitoimintaan liittyvät asiakirjat ja tallenteet.

63 §

Uhkasakko ulosottoselvityksessä

Jos tietojenantovelvollinen kieltäytyy ulosottoselvityksessä antamasta tietoja tai 62 §:ssä tarkoitettu henkilö kieltäytyy luovuttamasta siinä tarkoitettua aineistoa, ulosottomies saa velvoittaa hänet siihen heti tai määräajassa sakon uhalla.

Sivullisen ja viranomaisen tietojenantovelvollisuus

64 §

Yleinen säännös

Sen lisäksi, mitä muussa laissa säädetään, ulosottomiehellä on oikeus salassapitosäännösten estämättä maksutta saada jäljempänä säädetyt tiedot, asiakirjat ja aineistot, jos ne ovat yksittäisessä ulosottoasiassa välttämättömiä täytäntöönpanoa varten. Välttämättömyyden arvioi ulosottomies. Tiedot voidaan antaa teknisen käyttöyhteyden avulla. Valtion varoista voidaan maksaa korvausta käyttöyhteyden perustamisesta ja ylläpidosta aiheutuvista kustannuksista.

65 §

Arkaluonteiset henkilötiedot ja ulkopuolista koskevat tiedot

Sivulliselta tietoja hankittaessa on vältettävä sitä, että ulosottomiehen haltuun joutuu ulosottoasiaan kuulumattomia henkilötietolain 11 §:ssä tarkoitettuja arkaluonteisia henkilötietoja, lukuun ottamatta tietoja velallisen saamista sosiaalihuollon etuuksista.

Ulosottomiehellä on oikeus saada säädetyt tiedot, vaikka samalla paljastuu tietoja myös ulkopuolisen taloudellisesta asemasta, jollei tietoja ole muulla tavoin saatavissa.

66 §

Sivullisen tietojenantovelvollisuus

Sivullisen on kysyttäessä ilmoitettava ulosottomiehelle:

1) onko hänellä velalliselle kuuluvaa omaisuutta hallussaan tai muutoin määräysvallassaan ja omaisuuden laatu;

2) onko velallisella häneltä tai hänellä velalliselta saatavia ja saatavien peruste ja määrä sekä saatavia koskevien tilien maksuliike ja velallisella olevat tilin käyttöoikeudet;

3) onko hän tehnyt velallisen kanssa tai tämän hyväksi sellaisen oikeustoimen, jolla saattaa olla merkitystä etsittäessä velallisen omaisuutta, ja oikeustoimen sisältö;

4) velallisen saamaa tuloa ja luontoisetuja koskevat tiedot, työaikaa koskevat tiedot, tulon maksamisen perusteet sekä velallisen yhteystiedot, jotka hänellä on tiedossaan työnantajana tai tulon maksajana;

5) velallisen osoite- ja puhelintiedot samoin kuin muut yhteystiedot, jotka hänellä on tele- tai postitoiminnan harjoittajana.

Mitä 1 momentin 2 kohdassa säädetään, koskee myös vastaisuudessa erääntyvää saatavaa, jos sitä koskeva sitoumus on annettu tai muu oikeusperuste syntynyt, samoin kuin saatavaa, jonka peruste tai määrä on epäselvä tai ehdollinen. Mitä 1 momentin 3 kohdassa säädetään, koskee myös menettelyä, järjestelyä tai muuta toimenpidettä, joka on vaikutukseltaan oikeustoimeen rinnastettava.

Sivullinen on velvollinen ulosottomiehen kehotuksesta esittämään 1 momentissa tarkoitettua seikkaa koskevan sopimus- tai muun asiakirjan sekä siihen välittömästi liittyvän muun aineiston. Ulosottomiehellä on oikeus ottaa asiakirjasta ja aineistosta jäljennös. Luotto-, rahoitus- tai vakuutuslaitos ei saa muulle kuin viranomaiselle ilmaista, onko ulosottomies tehnyt tässä pykälässä tarkoitetun tiedustelun.

67 §

Viranomaisen ja julkista tehtävää hoitavan tietojenantovelvollisuus

Viranomaisen ja sen, joka hoitaa julkista tehtävää, on pyydettäessä ilmoitettava ulosottomiehelle kaikki tiedossaan olevat:

1) velallisen omaisuutta ja varallisuutta, tuloja, velkoja ja muuta taloudellista asemaa sekä maksuyhteyksiä koskevat tiedot;

2) velallisen työ- ja palvelussuhteita, eläkkeitä ja taloudellista toimintaa koskevat tiedot;

3) velallisen osoite- ja puhelintiedot samoin kuin muut yhteydenottoon tarvittavat tiedot.

Jos tietojenantovelvollinen on velalliseen 66 §:ssä tarkoitetussa suhteessa, hän on velvollinen antamaan tietoja myös mainitun pykälän mukaisesti.

68 §

Sivulliselle asetettava uhkasakko

Jos 66 §:ssä tarkoitettu sivullinen kieltäytyy antamasta tietoja, ulosottomies saa velvoittaa hänet antamaan tiedot heti tai määräajassa sakon uhalla. Jollei tietoja saada sivulliselta muulla tavalla, ulosottomies saa velvoittaa hänet sakon uhalla saapumaan ulosottomiehen virkahuoneeseen tai muuhun sopivaan paikkaan antamaan tiedot.

Ulosottoviranomaisen oikeus luovuttaa tietoja

69 §

Yleinen säännös

Ulosottoviranomaisen asiakirjan julkisuudesta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään. Sen lisäksi, mitä mainitussa tai muussa laissa säädetään ulosottoviranomaisen oikeudesta tai velvollisuudesta luovuttaa tietoja, ulosottoviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa salassa pidettäviä tietoja niin kuin 70—73 §:ssä säädetään. Tietoja voidaan luovuttaa myös toiselle ulosottoviranomaiselle ulosot-

toasian hoitamista varten sekä oikeusministeriölle ja hallintovirastolle hallintotehtävien hoitamista varten. Ulosottorekisteriin talletettujen tietojen julkisuudesta ja luovuttamisesta säädetään 1 luvussa.

70 §

Esitutkinta- ja eräät muut viranomaiset sekä tuomioistuimet

Ulosottoviranomainen saa yksittäistapauksessa antaa pyydettäessä ulosottoviranomaisen asiakirjasta vastaajan tunniste- ja yhteystietoja sekä vastaajan taloudellista asemaa ja toimintaa koskevia tietoja:

1) syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikosten selvittämistä, esitutkintaa, syyteharkintaa ja tuomioistuinkäsittelyä varten sekä törkeiden rikosten ennalta estämistä varten;

2) rahanpesun selvittelykeskukselle laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten;

3) syyttäjäviranomaiselle sakon muuntorangaistuksen harkintaa varten;

4) suojelupoliisille ja pääesikunnalle turvallisuusselvityksistä annetussa laissa (177/2002) säädetyn laajan turvallisuusselvityksen tekemistä varten;

5) syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle liiketoimintakiellon määräämistä tai pidentämistä koskevaa tutkintaa varten ja poliisille liiketoimintakiellon noudattamisen valvontaa varten;

6) tulliviranomaiselle tullilaissa (1466/1994) säädetyn tehtävän hoitamista varten;

7) konkurssiasiamiehelle laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten.

Ulosottomies saa ilmaista tuomioistuimelle 1 momentissa tarkoitetun asian, ulosottovalituksen, täytäntöönpanoriidan ja takaisinsaantiasian käsittelyä varten tarpeelliset ulosottoasiaan liittyvät tiedot. Mitä 73 §:ssä säädetään, ei estä ulosottomiestä ilmaisemasta tarpeellisia tietoja tuomioistuimelle ulosottovalituksen ja täytäntöönpanoriidan käsittelyä varten, vaikka tietojen antaja käyttää oikeuttaan kieltäytyä todistamasta.

Törkeällä rikoksella tarkoitetaan tässä pykälässä rikosta, josta ei ole säädetty lievempää rangaistusta kuin neljä kuukautta vankeutta.

Tässä pykälässä tarkoitetut tiedot voidaan luovuttaa sähköisessä muodossa.

71 §

Veroviranomaiset ja julkisia tukia myöntävät

Ulosottoviranomainen saa yksittäistapauksessa antaa pyydettäessä ulosottoviranomaisen asiakirjasta vastaajan tunniste- ja yhteystietoja sekä vastaajan taloudellista asemaa ja toimintaa koskevia tietoja, jos tiedot ovat tarpeen:

1) veroviranomaiselle verotusta koskevan asian käsittelyä varten; taikka

2) työttömyyspäivärahaa tai muita julkisia avustuksia, tukia tai muita etuuksia myöntävälle tai valvovalle viranomaiselle taikka julkisyhteisölle tai muulle yhteisölle tai säätiölle sellaisen asian käsittelyä varten.

Tietoa ei ilman erityistä syytä saa luovuttaa, jos asiakirjan laatimisesta on tietoa pyydettäessä kulunut yli neljä vuotta. Tiedot tulee luovuttaa ensisijaisesti 1 luvussa säädetyllä tavalla ulosottorekisteristä. Tiedot voidaan luovuttaa sähköisessä muodossa.

72 §

Oma-aloitteinen tietojen antaminen

Jos on syytä epäillä, että vastaaja tai sivullinen on saattanut syyllistyä virallisen syytteen alaiseen ulosottomenettelyssä tehtyyn tai täytäntöönpanon tuloksen muutoin olennaisesti vaarantavaan rikokseen, kirjanpitorikokseen taikka sellaiseen muuhun rikokseen, josta ei ole säädetty lievempää rangaistusta kuin neljä kuukautta vankeutta, ulosottomies saa omasta aloitteestaan luovuttaa tietoja 70 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetulle viranomaiselle siinä mainittua tarkoitusta varten.

Ulosottomies saa omasta aloitteestaan antaa tietoja myös 70 §:n 1 momentin 5—7 kohdassa tarkoitetulle viranomaiselle siinä mainittua tarkoitusta varten, jos on syytä epäillä, että vastaa-

ja tai sivullinen on saattanut syyllistyä virallisen syytteen alaiseen rikokseen. Epäilyttävistä liiketoimista ulosottomies saa ilmoittaa rahanpesun selvittelykeskukselle.

Tietoja voidaan omasta aloitteesta antaa 71 §:ssä tarkoitetulle viranomaiselle, yhteisölle tai säätiölle, jos on syytä epäillä, että vastaaja tai sivullinen on saattanut syyllistyä rikoslain (39/1889) 29 luvun 1—4 §:ssä tarkoitettuun tekoon tai julkisen etuuden väärinkäyttöön.

Tietojen saajan tulee hävittää 2 ja 3 momentissa tarkoitetut tiedot heti, kun niitä ei tarvita, jollei niiden säilyttämiseen ole perusteltua aihetta.

73 §

Kielto luovuttaa eräitä tietoja

Ulosottomies ei saa luovuttaa tietoa, joka on olennaisin osin saatu:

1) henkilöltä, joka on siinä menettelyssä todistajana velvollinen tai oikeutettu kieltäytymään todistamasta siitä seikasta, jollei kieltäytymään oikeutettu anna luovuttamiseen suostumustaan;

2) velalliselta kysyttäessä 52 §:n 6—8 kohdassa tarkoitetusta seikasta, jos vastauksesta käy ilmi, että velallinen on saattanut syyllistyä muuhun kuin ulosottomenettelyssä tehtyyn rikokseen, ja tiedon luovuttaminen saattaa hänet siinä menettelyssä syytteen vaaraan; tai

3) sivulliselta, jos tieto koskee sivullisen väärinkäytöksiä.

Ulosottomiehen oikeudesta luovuttaa tietoja hakijalle säädetään 91 §:ssä. Mitä edellä säädetään, koskee tietoja siitä riippumatta, ovatko ne muutoin salassa pidettäviä.

Uhkasakko

74 §

Uhkasakon asettaminen

Uhkasakko, jonka ulosottomies tämän lain nojalla asettaa, asetetaan rahamäärältään kiinteänä tai siten, että uhkasakon suuruus määräytyy ajan kulumisen mukaan (*juokseva uhkasakko*). Juokseva uhkasakko asetetaan määräämällä uhkasakolle kiinteä peruserä sekä lisäerä jokaista sellaista päätöksessä ilmoitettavaa ajanjaksoa (*uhkasakkojakso*) varten, jonka kuluessa ulosottoperustetta tai ulosottomiehen päätöstä ei ole noudatettu. Jos juokseva uhkasakko asetetaan kiellon rikkomisen varalta, lisäerä voidaan määrätä ajan kulumisen sijasta jokaisesta rikkomiskerrasta.

Jollei tästä laista tai täytäntöönpantavana olevasta ulosottoperusteesta muuta ilmene, uhkasakkoa asetettaessa noudatetaan lisäksi soveltuvin osin, mitä uhkasakkolain (1113/1990) 6 §:n 3 momentissa sekä 7 ja 8 §:ssä säädetään.

75 §

Kuuleminen ja tiedoksianto

Ennen uhkasakon asettamista ulosottomiehen on kuultava velvoitettua, jollei se tuntuvasti vaikeuta täytäntöönpanoa.

Asiakirja, jossa jollekin asetetaan uhkasakko, on annettava hänelle tiedoksi niin kuin 38 §:ssä tai 40 ja 41 §:ssä säädetään. Jollei se onnistu, asiakirja saadaan lähettää muuhun selville saatuun osoitteeseen tai antaa tiedoksi asiamiehelle, jos tämä on käyttänyt siinä asiassa puhevaltaa. Uhkasakkoa ei kuitenkaan saa tuomita maksettavaksi siltä osin kuin henkilökohtaisesta tiedoksisaannista on epäselvyyttä.

76 §

Uuden uhkasakon asettaminen

Ulosottomies saa asettaa uuden uhkasakon, vaikka aikaisemmin asetettua uhkasakkoa ei ole tuomittu maksettavaksi. Aikaisemmin asetettu uhkasakko kuitenkin raukeaa, jollei ulosottomies uutta uhkasakkoa koskevassa tiedoksiannossa samalla ilmoita päätöksestään hakea käräjäoikeudelta aikaisemman uhkasakon tuomitsemista.

77 §

Muutoksenhaku

Ulosottomiehen päätökseen, joka koskee uhkasakon asettamista, saa hakea muutosta valittamalla. Muutoksenhaku ei kuitenkaan lykkää asianomaisen velvollisuutta noudattaa ulosottomiehen asettamaa velvoitetta. Ulosottomies voi oikaista päätöstään noudattaen, mitä 10 luvun 1—5 §:ssä ja 11 luvun 12 §:ssä säädetään.

78 §

Hakemus uhkasakon tuomitsemisesta

Tämän lain 11 luvun 2 §:ssä tarkoitettu käräjäoikeus tuomitsee ulosottomiehen hakemuksesta maksettavaksi ulosottomiehen asettaman uhkasakon. Jos uhkasakko on asetettu täytäntöönpantavana olevassa ulosottoperusteessa, ulosottomies voi hakea tuomitsemista myös uhkasakon asettaneelta tuomioistuimelta.

Ennen 1 momentissa tarkoitetun hakemuksen tekemistä ulosottomiehen on kuultava velvoitettua, jos se on tarpeellista. Ulosottomiehen on ilmoitettava hakemuksen tekemistä koskevasta päätöksestään velvoitetulle.

79 §

Maksettavaksi tuomitsemisen edellytykset

Tuomioistuimen, jolta ulosottomies hakee uhkasakon maksettavaksi tuomitsemista, tulee omasta aloitteestaan tutkia ulosottomiehen tekemän uhkasakon asettamispäätöksen oikeellisuus. Uhkasakko tuomitaan maksettavaksi, jos velvoitetta ei ole täytetty tai sitä on rikottu ilman pätevää syytä. Uhkasakon tuomitsemisessa noudatetaan lisäksi soveltuvin osin, mitä uhkasakkolain 10 §:n 2 momentissa ja 11 §:ssä säädetään. Jos juokseva uhkasakko on asetettu määräämällä lisäerä jokaisesta rikkomiskerrasta, lisäerät raukeavat uhkasakon peruserän kolme kertaa ylittäviltä osin niiltä rikkomiskerroilta, jotka on tehty ennen kuin päätös uhkasakon tuomitsemisesta tehdään.

Uhkasakko voidaan tuomita maksettavaksi, vaikka uhkasakon asettamista koskeva ulosottoperuste tai ulosottomiehen päätös ei ole lainvoimainen.

80 §

Uhkasakkoasian käsittely tuomioistuimessa

Uhkasakon tuomitsemista koskevan asian käsittelyssä tuomioistuimessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä 11 luvun 15 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 19 §:ssä säädetään. Tuomioistuin voi määrätä ulosottomiehen antaman uhkasakkopäätöksen täytäntöönpanon keskeytettäväksi noudattaen soveltuvin osin, mitä 10 luvun 20—26 §:ssä säädetään. Jos ulosottomiehen hakemus hylätään, valtio voidaan velvoitetun vaatimuksesta määrätä korvaamaan tämän kohtuulliset oikeudenkäyntikulut.

Ennen kuin uhkasakko tuomitaan maksettavaksi, velvoitettua on kuultava.

81 §

Tuomitsemispäätöksen täytäntöönpano

Lainvoimaa vailla oleva käräjäoikeuden päätös, jolla uhkasakko on tuomittu maksettavaksi, voidaan panna heti täytäntöön, jollei muutoksenhakutuomioistuin noudattaen soveltuvin osin, mitä 10 luvun 20—26 §:ssä säädetään, toisin määrää. Ulosmitattu omaisuus saadaan ennen päätöksen lainvoimaisuutta kuitenkin myydä ainoastaan 2 luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa. Hovioikeuden päätöksestä, jolla uhkasakko on tuomittu maksettavaksi, on voimassa, mitä 2 luvun 10 §:ssä säädetään.

Voimakeinot

82 §

Voimakeinot täytäntöönpanon toimittamiseksi

Ulosottomiehellä on oikeus etsiessään ulosmittauskelpoista omaisuutta, muuta täytäntöönpanon kohdetta tai asiassa selvitystä taikka päästäkseen täytäntöönpanon edellyttämiin tiloihin

tarvittaessa avata tai avauttaa lukkoja ja ovia sekä täytäntöönpanon toimittamiseksi käyttää muita vastaavia voimakeinoja siinä määrin kuin niitä voidaan olosuhteet huomioon ottaen pitää perusteltuina sekä saada poliisilta virka-apua. Asianomaiselle on kuitenkin varattava tilaisuus toimia itse, jollei täytäntöönpano sen johdosta vaarannu.

83 §

Henkilöön kohdistuvat voimakeinot

Jos ulosottomies kohtaa vastarintaa, jolla pyritään estämään täytäntöönpano tai sitä tuntuvasti vaikeuttamaan, ulosottomiehellä on oikeus saada poliisilta virka-apua. Ulosottomies saa vastarintaa kohdatessaan itsekin käyttää sellaisia vastarinnan murtamiseksi tarpeellisia voimakeinoja, joita täytäntöönpanotehtävän laatu, vastarinnan vaarallisuus sekä tilanne muutoinkin huomioon ottaen voidaan pitää puolustettavina.

Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

Takaisinsaanti

84 §

Takaisinsaantiperusteet ja takaisinsaantikanne

Ulosottoa hakeneen velkojan oikeutta loukkaava oikeustoimi tai siihen vaikutukseltaan rinnastettava menettely, järjestely tai muu toimenpide voidaan hakijan kanteen johdosta tuomioistuimen päätöksellä peräyttää takaisinsaannista konkurssipesään annetussa laissa (758/1991) säädetyillä perusteilla. Mainitussa laissa tarkoitettuna määräpäivänä on tällöin ulosottoasian vireilletulopäivä. Ulosoton hakija ja sivullinen voivat lisäksi vaatia mainitussa laissa tarkoitettua korvausta, tuottoa ja korkoa sekä vastikkeen palauttamista tai sitä koskevan velvollisuuden poistamista. Jollei jäljempänä toisin säädetä, takaisinsaannista on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä mainitussa laissa säädetään.

85 §

Takaisinsaantiväite

Ulosoton hakija voi vaatia oikeustoimen peräyttämistä ja vastikkeen palauttamisvelvollisuuden poistamista myös takaisinsaantiperustetta koskevalla väitteellä täytäntöönpanoriidassa tai muussa oikeudenkäynnissä, jossa sivullinen vaatii oikeutta ulosmittauksen kohteeseen. Hakija voi esittää sellaisen takaisinsaantiväitteen myös ulosottovalitusasiassa, jossa vaaditaan täytäntöönpanotoimen kumoamista sivullisen oikeuden perusteella.

Mitä tässä laissa säädetään takaisinsaantikanteesta, koskee soveltuvin osin myös takaisinsaantiväitettä.

86 §

Takaisinsaantikanne ulosottoasian vireillä ollessa

Takaisinsaantikanne voidaan nostaa sen jälkeen, kun ulosottoasia on tullut vireille.

Jos ulosottoasia on kannetta nostettaessa vireillä, kannetta ajavan ulosoton hakijan on toimitettava tuomioistuimelle ulosottomiehen ilmoitus vireilletulopäivästä ja lausunto siitä, tuleeko kantajan saatava todennäköisesti kertymään sellaisesta velalliselle riidattomasti kuuluvasta omaisuudesta tai tulosta, joka voidaan ulosmitata seuraavan kuuden kuukauden aikana. Jos täysi kertymä on mainitussa ajassa odotettavissa, kannetta ei voida tutkia.

87 §

Takaisinsaantikanne ulosottoasian vireilläolon jälkeen

Takaisinsaantikanne on nostettava kuuden kuukauden kuluessa 95 §:n 1 momentissa tarkoitetun estetodistuksen päivämäärästä. Palkan tai muun toistuvaistulon ulosmittauksessa mainittu määräaika lasketaan siitä, kun kaksi vuotta on kulunut asian vireilletulosta, jollei estetodistusta ole annettu sitä ennen. Jos ulosmittauksesta on valitettu, takaisinsaantikanne on nostettava kuu-

den kuukauden kuluessa siitä, kun ulosmittauksen kumoamista koskeva ratkaisu on tullut lainvoimaiseksi.

Jos kysymys on osituksesta eikä siitä ole annettu maistraattiin osituskirjaa, takaisinsaantikanteen saa nostaa kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun osituskirja annetaan maistraattiin.

88 §

Takaisinsaanti ja rauennut maksukyvyttömyysmenettely

Jos velkoja hakee ulosottoa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun konkurssi-, yrityssaneeraus- tai yksityishenkilön velkajärjestelymenettely on ennen konkurssituomion antamista taikka saneeraus- tai maksuohjelman vahvistamista rauennut tai velkojasta johtumattomasta syystä päättynyt, takaisinsaannin määräpäivä määräytyy mainitun menettelyn mukaisesti.

89 §

Peräytyneen omaisuuden ulosmittaus

Sivullinen on velvollinen luovuttamaan peräytyneeksi määrätyn oikeustoimen kohteena olevan omaisuuden sekä tuomitun korvauksen, tuoton ja koron ulosottomiehelle. Edellä tarkoitetuista varoista on ensin vähennettävä määrä, joka tuomioistuimen päätöksen mukaan on maksettava sivulliselle. Jäljelle jäävistä varoista ulosmitataan määrä, joka vastaa hakijan niitä saatavia, joista hänellä oli ulosottoperuste takaisinsaantikannetta nostettaessa, sekä hakijalle takaisinsaantioikeudenkäynnissä tuomittuja oikeudenkäyntikuluja. Rahaksi muuttamista edellyttävä omaisuus myydään niin kuin 5 luvussa säädetään. Mahdollinen ylijäämä tulee palauttaa sivulliselle.

90 §

Täytäntöönpanon keskeyttäminen

Tuomioistuin, joka käsittelee takaisinsaantikannetta, voi kieltää kanteessa tarkoitettuun omaisuuteen kohdistuvan täytäntöönpanon tai määrätä sen keskeytettäväksi. Määräyksestä on soveltuvin osin voimassa, mitä 10 luvun 20—26 §:ssä säädetään.

91 §

Tietojen antaminen hakijalle

Ulosottomiehen tulee viipymättä ilmoittaa hakijalle, jonka saatavan suuruus huomioon ottaen sillä ilmeisesti on merkitystä, havaitsemistaan seikoista, jotka saattavat antaa aiheen takaisinsaantikanteen nostamiseen, hakemukseen konkurssiin asettamiseksi tai muuhun niitä vastaavaan erityiseen toimeen hänen saatavansa perimiseksi. Hakijalle tulee antaa myös mahdollinen ulosottoselvityspöytäkirja ja muut tarpeelliset asiakirjat. Ulosottomies saa antaa hakijalle myös 73 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja tietoja. Hakija ei saa käyttää näitä tietoja oikeudenkäymiskaaren todistamista koskevien rajoitusten kiertämiseksi eikä velallisen syytteeseen saattamiseksi. Ulosottomiehen tulee muistuttaa hakijaa mainituista rajoituksista.

Suorituskielto luotonannossa

92 §

Kiellon edellytykset

Jos havaitaan, että velallinen ilmeisesti ulosoton välttämiseksi luotollista tiliä tai muuta vastaavaa luotonottoa hyväksikäyttäen nostaa luottoa tai lisäluottoa ja ohjaa saataviaan tai tuloaan tällaiselle tilille, ulosottomies saa kieltää velallista ulosottovelkojan vahingoksi maksamasta takaisin tai muutoin suorittamasta kiellon antamisen jälkeen nostamaansa luottoa. Kielto on annettava välittömästi tiedoksi myös luotonantajalle. Velalliselle annettu suorituskielto koskee sellaista luottoa tai lisäluottoa, jonka luotonantaja on kiellon tiedoksi saatuaan luotollisen tilin tai vastaavan luoton puitteissa tai muodossa velalliselle myöntänyt.

Velallista ja luotonantajaa on kuultava ennen 1 momentissa tarkoitetun kiellon antamista, jollei se tuntuvasti vaikeuta täytäntöönpanoa.

93 §

Kiellon oikeusvaikutukset

Edellä 92 §:ssä tarkoitetun kiellon vastainen suoritus on tehoton. Luotonantaja ei saa käyttää kiellossa tarkoitetun luoton takaisinmaksuksi tehtyjä suorituksia myöskään kuittaukseen siltä osin kuin suoritukset vastaavat kiellon tiedoksisaannin jälkeen myönnettyä luottoa tai lisäluottoa.

Luotonantaja on velvollinen tilittämään ulosottomiehelle tehottomalla toimella suoritetut varat. Tilittämättä jätetty määrä voidaan ulosmitata luotonantajalta ulosottomiehen kieltopäätöksen nojalla.

Vireilläolon päättyminen

94 §

Vireilläolon päättyminen lopputilitykseen

Maksuvelvoitetta koskevan ulosottoasian vireilläolo päättyy, kun ulosottomies tilittää kertyneet varat (*lopputilitys*). Välitilitykset lakkauttavat vireilläolon tilitetyn määrän osalta. Jos varat on tilitetty vakuutta vastaan, asian vireilläolo päättyy vasta, kun oikeus niihin on lopullisesti ratkaistu. Sama koskee asiaa, jossa velkoja on vapautettu vakuuden asettamisesta.

95 §

Vireilläolon päättyminen estetodistukseen

Jollei saatavalle ole kertynyt täyttä suoritusta (*varattomuuseste*) tai jollei myöskään velallisen olinpaikasta ole tietoa (*varattomuus- ja tuntemattomuuseste*), hakijalle on annettava sitä koskeva todistus.

Myös silloin, kun maksuvelvoitteen täytäntöönpano päättyy muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun esteeseen, hakijalle on annettava sitä koskeva todistus.

Ulosottoasian vireilläolo päättyy estetodistuksen antamispäivänä.

96 §

Muu kuin maksuvelvoite

Muuta kuin maksuvelvoitetta koskevan ulosottoasian vireilläolo päättyy silloin, kun ulosottomies on suorittanut täytäntöönpanotoimet loppuun tai antanut todistuksen täytäntöönpanoa kohdanneesta esteestä.

97 §

Konkurssin vaikutus ulosottoasian vireilläoloon

Konkurssin alkaessa vireillä oleva maksuvelvoitetta koskeva ulosottoasia, jonka täytäntöönpanoa ei voida konkurssin vuoksi jatkaa, pysyy vireillä enintään konkurssin alkamista seuraavan kuuden kuukauden ajan. Ulosottoasian täytäntöönpanoa jatketaan, jos konkurssi tätä ennen peruuntuu, raukeaa tai muuten lakkaa.

98 §

Estetodistuksen sisältö

Estetodistuksesta tulee käydä ilmi asiassa suoritetut keskeiset toimenpiteet. Ulosottomiehen on allekirjoitettava estetodistus. Todistus voidaan antaa sähköisesti.

99 §

Varattomuustodistus ilman vireillepanoa

Velkojalla, joka saattaa todennäköiseksi, että hänellä on saatava velalliselta, on oikeus ilman ulosottohakemusta saada todistus siitä, että kyseistä velallista koskeva 95 §:n 1 momentissa tarkoitettu estetodistus on annettu pyyntöä edeltävän kuuden kuukauden aikana eikä ulosmittausta ole tämän jälkeen toimitettu. Todistus voidaan antaa sähköisesti. Todistuksen pyytäjän nimi sekä saatava ja sen peruste tulee tallettaa ulosoton tietojärjestelmään.

100 §

Vireilläolon päättymistä koskeva todistus

Vastaajalle on pyynnöstä annettava ulosottomiehen allekirjoittama todistus siitä, että ulosottoasian vireilläolo on päättynyt. Maksuvelvoitetta koskevaan todistukseen on merkittävä peritty ja perimättä jäänyt määrä sekä se, onko saatava rekisteröity passiiviasiaksi. Muuta ulosottoasiaa koskevaan todistukseen tulee merkitä vireilläolon päättymisen syy.

Ulosottoperusteen täytäntöönpanokelpoisuuden päättymisen johdosta annettavasta todistuksesta säädetään 2 luvun 28 §:n 2 momentissa.

101 §

Pieni jäännössaatava

Jos hakijan saatavasta on tilityksen jälkeen jäljellä enintään valtioneuvoston asetuksella säädetty vähäinen rahamäärä, ulosottomies saa jättää sen perimättä ja tehdä lopputilityksen. Mitä tässä säädetään, ei koske lapselle tulevaa elatusapua tai sille kertyvää viivästyskorkoa.

Passiivisaatava

102 §

Passiivisaatavaksi rekisteröinti

Jos maksuvelvoitetta koskevan ulosottoasian vireilläolo päättyy 95 §:n 1 momentissa tarkoitettuun esteeseen, asia merkitään hakijan pyynnöstä ulosottorekisteriin passiivisaatavaksi. Tätä koskeva pyyntö tulee esittää ulosottohakemuksessa tai myöhemmin asian vireilläolon aikana. Passiivisaatavaksi merkitseminen ei jatka ulosottoasian vireilläoloa.

Passiivisaatavan rekisteröinti on voimassa kaksi vuotta estetodistuksen päivämäärästä. Voimassaolon päättymisestä ilmoitetaan hakijalle, jollei tämä ole muuta pyytänyt.

Rekisteröintipyynnön katsotaan koskevan kaikkia samanaikaisessa ulosotossa olevia saatavia, jollei hakija peruuta pyyntöä jonkin saatavan osalta. Rekisteröinnin voimassaoloaika lasketaan samanaikaisessa ulosotossa viimeisestä estetodistuksesta.

103 §

Ulosmittaus passiivisaatavan perimiseksi

Ulosottomies ei ole velvollinen etsimään velalliselle kuuluvaa omaisuutta tai selvittämään velallisen olinpaikkaa passiivisaatavan perimiseksi. Jos kuitenkin ulosmittauskelpoista omaisuutta löytyy, se tulee ulosmitata passiivisaatavan suorittamiseksi, jollei siihen ole estettä. Passiivisaatavaa koskeva ulosottoasia tulee vireille ulosmittauspäätöksellä tai väliaikaistoimella. Vireilläolon päättymisen jälkeen saatava merkitään tarvittaessa uudelleen passiivirekisteriin, jos rekisteröintiaikaa on jäljellä.

Omaisuutta, joka on ulosmitattu yksin passiivisaatavan suorittamiseksi, ei saa myydä eikä varoja muussakaan tapauksessa tilittää passiivisaatavan suorittamiseksi ennen kuin sen määrä on tarkistettu.

104 §

Velkojan ilmoitusvelvollisuus

Velkojan tulee passiivisaatavan suorittamiseksi toimitetun ulosmittauksen jälkeen ilmoittaa ulosottomiehen asettamassa määräajassa ja 1 §:ssä tarkoitetulla tavalla saatavansa määrä. Muussa tapauksessa ulosmittaus voidaan peruuttaa. Velkojan tulee muulloinkin ulosottomiehen pyynnöstä ilmoittaa saatavansa määrä. Muussa tapauksessa saatava voidaan poistaa passiivirekisteristä. Velkoja on velvollinen omasta aloitteestaan ilmoittamaan ulosottomiehelle, jos passiivisaatava tulee kokonaan suoritetuksi.

Suppea ulosotto

105 §

Hakeminen ja kohde

Jos hakija haluaa tyytyä suppeaan ulosottoon, sitä tulee pyytää nimenomaisesti ulosottohake-

muksessa. Jos usea velallinen vastaa samasta velasta, suppeaan ulosottoon ei voida ryhtyä.

Suppeassa ulosotossa voidaan ulosmitata toistuvaistulo tai veroennakon palautus sekä muu valtioneuvoston asetuksella säädettävä omaisuus, jota ei tarvitse muuttaa rahaksi. Ulosottomiehen tulee etsiä tällaista omaisuutta tarkastamalla velallisen varallisuustietoja rekistereistä ja suorittamalla muita vastaavia toimia niin kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään.

Velallisen olinpaikkaa tulee selvittää ja muulta kuin 2 momentissa tarkoitetulta osin menetellä kuten tavallisessa ulosottoasiassa.

106 §

Pyynnön peruuttaminen

Hakija voi peruuttaa suppeaa ulosottoa koskevan rajoituksen hakemuksestaan, jolloin velalliselle kuuluvaa omaisuutta tulee etsiä kuten tavallisessa ulosottoasiassa.

Jos muussa asiassa on ulosmitattu omaisuutta, joka on myytävä, ja ulosottomies arvioi, että suppeassa ulosotossa perittävänä oleva saatava kertyisi kokonaan tai sille etuoikeussäännökset huomioon ottaen kertyisi valtioneuvoston asetuksella säädettyä suurempi määrä, hakijalta tulee tiedustella, peruuttaako hän suppeaa ulosottoa koskevan rajoituksen.

107 §

Oikeusvaikutukset

Suppeaa ulosottoa koskevan asian vireilletulolla on sama oikeusvaikutus kuin tavallisella ulosottoasialla. Varattomuusestetodistuksen sijasta annetaan estetodistus, jonka mukaan velalliselta ei ole löydetty riittävästi omaisuutta, joka voi olla suppean ulosoton kohteena. Jollei myöskään velallisen olinpaikasta ole tietoa, annetaan lisäksi todistus tuntemattomuusesteestä. Suppean ulosoton jälkeen saatavaa ei voida merkitä passiivisaatavaksi eikä takaisinsaantikannetta voida nostaa.

Täydentäviä säännöksiä

108 §

Virka-apu muulta viranomaiselta

Poliisi ja muu viranomainen ovat velvollisia antamaan ulosottomiehelle täytäntöönpanossa tarpeellista virka-apua.

Kihlakunnanulosottomies saa pyytää virka-apua muulta viranomaiselta, jos asia on kiireellinen.

109 §

Asiantuntija

Ulosottomies saa käyttää asiantuntijaa, jos tässä laissa niin säädetään tai jos siihen on erityistä tarvetta kirjanpitoaineiston selvittämiseksi tai muun vastaavan tehtävän suorittamiseksi.

Asiantuntijana ei saa toimia henkilö, joka on asiaan tai ulosottoasian asianosaiseen sellaisessa suhteessa, että hänen puolueettomuutensa tai luotettavuutensa voidaan katsoa vaarantuvan. Ulosottomiehen on tarvittaessa muistutettava asiantuntijaa lain mukaisesta vaitiolovelvollisuudesta.

Asiantuntijan käyttämisestä aiheutuneista kuluista on voimassa, mitä 9 luvussa säädetään. Kulut voidaan kuitenkin erityisestä syystä osaksi tai kokonaan jättää valtion vastattaviksi.

110 §

Toimitsija

Erikseen säädetyissä tapauksissa ulosottomies saa asettaa toimitsijan. Toimitsijan on hoidettava haltuunsa annettua omaisuutta huolellisesti, noudatettava ulosottomiehen hänelle antamia määräyksiä sekä esitettävä selvitys toimenpiteistään.

Toimitsijasta on muutoin voimassa, mitä asiantuntijasta säädetään 109 §:ssä.

111 §

Vahingonkorvaus valtion varoista

Valtion varoista voidaan harkinnan mukaan ilman oikeudenkäyntiä maksaa vahingonkorvausta asianosaiselle tai sivulliselle, jos valtion korvausvastuuta voidaan pitää selvänä tai korvauksen maksamista kohtuullisena. Jos valtiolta korvausta saanut olisi voinut hakea korvausta toiselta, valtiolla on oikeus vaatia maksamansa määrä viimeksi mainitulta.

112 §

Tulkkaus

Sen lisäksi, mitä oikeudesta tulkkaukseen muualla säädetään, ulosottoviranomaisen tulee käytettävissä olevien mahdollisuuksien mukaan huolehtia tulkkauksesta, jos asianosainen tai muu henkilö, jota tulee tämän lain mukaan kuulla, käyttämänsä kielen taikka aisti- tai puhevian takia ei voi tulla ymmärretyksi ja tulkkaus on tarpeen asian selvittämiseksi tai asianomaisen oikeuksien turvaamiseksi. Tulkkauksesta aiheutuneet kulut jäävät valtion vastattaviksi.

113 §

Alaikäistä koskeva ilmoitus

Jos ulosottoperusteena on riita-asiassa annettu tuomio ja velallisena on alle 18-vuotias henkilö, ulosottomiehen tulee salassapitosäännösten estämättä tehdä asian vireilletulosta ilmoitus velallisen kotikunnan holhousviranomaiselle mahdollisia holhoustoimesta annetun lain 91 §:ssä tarkoitettuja toimia varten. Ilmoitusta ei tehdä vahingonkorvaussaatavista. Täytäntöönpano on keskeytyneenä tarpeellisen ajan.

Alle 15-vuotiaasta velallisesta ei anneta 1 luvun 31 §:ssä tarkoitettua todistusta eikä luottotietoiminnan harjoittajalle 32 §:ssä tarkoitettuja tietoja.

4 luku

Ulosmittaus

Yleinen säännös ja määritelmiä

1 §

Maksuvelvoitteen täytäntöönpano

Ulosottoperuste, jossa on asetettu rahamääräinen maksuvelvoite, pannaan täytäntöön siten, että hakijan saatavan suorittamiseksi tarvittava määrä velalliselle kuuluvaa omaisuutta ulosmitataan tässä luvussa säädetyllä tavalla. Ulosmitattu omaisuus muutetaan rahaksi ja saadut varat tilitetään niin kuin 5 ja 6 luvussa säädetään.

Täytäntöönpanon jatkumisen turvaamiseksi ulosottomies saa erikseen säädetyissä tapauksissa toimittaa ulosmittauksen ilman 5 ja 6 luvussa tarkoitettuja jatkotoimia (*turvaava ulosmittaus*).

Jos maksuvelvoite on tavaramääräinen eikä sellaista tavaraa löydetä, hakijalle annetaan estetodistus, jollei ulosottoperusteessa ole asetettu toissijaista rahamääräistä maksuvelvoitetta.

Mitä tässä laissa säädetään panttioikeudesta, koskee myös sellaista pidätysoikeutta, jonka haltijalla on oikeus pitää vakuus hallussaan.

2 §

Palkka

Palkalla tarkoitetaan kaikenlaista palkkaa, palkkiota, luontoisetua sekä muuta etuutta ja korvausta, joka saadaan työ- tai virkasuhteessa, samoin kuin ennakkoperintälain (1118/1996) 13 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua muuta etuutta. Ulosmittaamatta jätetään kohtuullinen korvaus matkakuluista, omien työvälineiden käyttämisestä ja muista työn suorittamisen edellyttämistä kustannuksista. Työnantajan myöntämä etuus, jonka saaminen tai arvo perustuu pörssinoteeraukseen tai sattumanvaraiseen seikkaan, saadaan ulosmitata kokonaan.

Palkkaa koskevia säännöksiä sovelletaan myös:

1) eläkkeeseen sekä sairauspäivärahaan ja muihin sellaisiin palkan sijasta maksettaviin toi-

meentuloetuuksiin ja korvauksiin, joiden ulosmittaamista ei ole laissa kielletty;

2) korvaukseen, joka maksetaan luonnolliselle henkilölle patenttia koskevan oikeuden, tekijänoikeuden ja muun vastaavan oikeuden luovutuksesta tai käyttämisestä;

3) apurahaan ja muihin vastaaviin varoihin, jotka julkisyhteisö taikka yleishyödyllinen yhteisö tai säätiö on myöntänyt luonnolliselle henkilölle, jollei saaja osoita, että varat on myönnetty 19 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaiseen tarkoitukseen.

3 §

Alus ja kiinnityskelpoinen auto

Aluksella tarkoitetaan aluskiinnityslaissa (211/1927) tarkoitettua alusta ja muuta aluskiinnityksen ja sen tuottaman panttioikeuden kohdetta. Mitä aluksesta säädetään, koskee myös kiinnityksestä ilma-aluksiin annetussa laissa (211/1928) tarkoitettua ilma-alusta ja muuta ilma-aluskiinnityksen ja sen tuottaman panttioikeuden kohdetta.

Kiinnityskelpoisella autolla tarkoitetaan autokiinnityslaissa (810/1972) tarkoitettua autoa ja muuta autokiinnityksen ja sen tuottaman panttioikeuden kohdetta.

4 §

Kiinteistöä koskevien säännösten soveltamisala

Mitä kiinteistöstä säädetään, koskee myös kiinteistön määräalaa ja määräosaa sekä soveltuvin osin sellaista maanvuokraoikeutta tai muuta käyttöoikeutta, joka voidaan maakaaren (540/1995) 19 luvun 1 §:n mukaan kiinnittää.

Maksukehotus ja maksuaika

5 §

Maksukehotus

Maksukehotuksen antamisesta säädetään 3 luvun 33 §:ssä. Maksukehotuksessa asetetaan määräpäivä, jolloin velallisen on viimeistään suoritettava hakijan saatava ulosottomiehelle. Väliaikaistoimi ja tarvittaessa veronpalautuksen ulosmittaus saadaan toimittaa ennen määräpäivää.

Jos maksukehotusta antamatta on ulosmitattu omaisuutta, joka on muutettava rahaksi, velalliselle tulee jälkikäteen varata tilaisuus suorittaa hakijan saatava.

Jos velallinen maksaa saatavan viimeistään maksukehotuksessa asetettuna määräpäivänä, asian vireilletuloa ei merkitä 1 luvun 31 §:ssä tarkoitettuun todistukseen.

6 §

Maksuaika

Jollei velallinen maksa hakijan saatavaa viimeistään maksukehotuksessa asetettuna määräpäivänä, toimitetaan ulosmittaus. Ulosottomies saa kuitenkin erityisestä syystä antaa velalliselle pyynnöstä maksuaikaa, jos velallinen todennäköisesti maksaa saatavan maksuaikaa saatuaan. Maksuaikaa voidaan antaa enintään kolme kuukautta maksukehotuksen määräpäivästä laskettuna. Jos velallinen osoittaa hakijan siihen suostuneen, maksuaikaa voidaan antaa tätä pitempi aika, hakemuksen raukeamatta ei kuitenkaan yli kuutta kuukautta. Tarvittaessa ulosottomies saa toimittaa maksuaikana turvaavan ulosmittauksen.

Ilman hakijan suostumusta ulosottomies ei saa antaa maksuaikaa, jos perittävänä on lapsen elatusapu.

Maksuaikaa koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta.

7 §

Varojen kohdentaminen velallisen pyynnön mukaisesti

Jos velallinen on suorittamansa maksun yhteydessä pyytänyt varojen käyttämistä tietyn velan suoritukseksi, varat kohdennetaan sen mukaisesti. Paremmassa etuoikeusasemassa olevan hakijan oikeutta ei kuitenkaan saa loukata ilman painavaa syytä tai olennaisesti vaarantaa samas-

sa etuoikeusasemassa olevan hakijan maksunsaantia. Sen jälkeen kun velallinen on maksanut varat ulosottomiehelle 83 §:n mukaisesti, ne ovat muutoin samassa asemassa kuin ulosmitatut varat.

Ulosmittauksen kohde ja sivullisen asema

8 §

Ulosmittauksen kohde

Ulosmittauksen kohteena voi olla velalliselle kuuluva esine tai oikeus, joka voidaan yksilöidä ja jolla on varallisuusarvoa, jollei sellaisen omaisuuden ulosmittaamista laissa erikseen kielletä. Ulosmittaus kattaa myös esineen ainesosat ja tarpeiston, ulosmittauksen jälkeen erääntyvän tuoton sekä ulosmitatun omaisuuden sijaan tulevan omaisuuden.

Saatava voidaan ulosmitata, vaikkei velallisella vielä ole lopullista saamisoikeutta, jos saatava on riittävästi yksilöity sopimuksessa tai kun velallinen on vaatinut toiselta suoritusta sopimuksen tai lain perusteella.

9 §

Sivulliselle kuuluva omaisuus

Sivulliselle kuuluvaa omaisuutta ei saa ulosmitata, paitsi jos se ulosottoperusteen mukaan vastaa hakijan saatavasta tai kuuluu velalliselta ulosmitattuun esineeseen sen ainesosana tai tarpeistona.

Yhteisomistusesineen ulosmittauksesta säädetään 73 §:ssä.

10 §

Velallisen hallinnassa oleva irtain omaisuus

Velallisen hallinnassa oleva irtain omaisuus saadaan ulosmitata, jollei sivullinen osoita tai muutoin käy ilmi, että omaisuus kuuluu sivulliselle. Sama koskee sellaista irtainta omaisuutta, joka on merkitty julkiseen rekisteriin velallisen omaisuudeksi.

11 §

Yhteisessä hallinnassa oleva irtain omaisuus

Velallisen ja sivullisen yhteisessä hallinnassa olevan irtaimen omaisuuden katsotaan kuuluvan heille yhtä suurin osuuksin, jollei sivullinen osoita tai muutoin käy ilmi, että omaisuus kuuluu yksin tai mainittua suuremmalla osuudella hänelle.

12 §

Sivullisen hallinnassa oleva irtain omaisuus

Sivullisen hallinnassa oleva velalliselle kuuluva irtain omaisuus saadaan ulosmitata.

Jollei velallisen omistusoikeutta ole selvitetty, mutta sille on todennäköisiä perusteita, omaisuus saadaan ulosmitata. Tällöin on annettava osoitus täytäntöönpanoriitaan.

13 §

Lainhuudon merkitys

Kiinteistö, johon velallisella on lainhuuto, saadaan ulosmitata ainesosineen ja tarpeistoineen, jollei sivullinen osoita tai muutoin käy ilmi, että kiinteistö kuuluu hänelle tai ettei tietty esine hänen omistamanaan kuulu kiinteistöön.

Mitä 1 momentissa säädetään lainhuudosta, koskee myös maanvuokraoikeuden tai muun käyttöoikeuden kirjausta.

14 §

Keinotekoinen järjestely

Väite siitä, että omaisuus kuuluu sivulliselle, ei estä omaisuuden ulosmittaamista, jos

1) havaitaan, että sivullisen asema perustuu sellaiseen varallisuus- tai muuhun järjestelyyn, jolle annettu oikeudellinen muoto ei vastaa asian varsinaista luonnetta tai tarkoitusta, kun otetaan huomioon velallisen käytettävissä oleva omistajan määräysvaltaan verrattava valta, omistajan toimiin verrattavat toimet sekä velallisen järjestelystä saamat edut ja muut vastaavat seikat, ja

2) sellaista oikeudellista muotoa ilmeisesti käytetään ulosoton välttämiseksi tai omaisuuden pitämiseksi velkojien ulottumattomissa eikä

3) hakijan saatavaa todennäköisesti muuten saada velalliselta kohtuullisessa ajassa perityksi.

Ulosmittausta ei kuitenkaan saa toimittaa, jos järjestelyssä mukana oleva sivullinen saattaa todennäköiseksi, että ulosmittaus loukkaa hänen todellista oikeuttaan. Ulosottomiehen on sopivalla tavalla kuultava velallista ja sivullista sekä tarvittaessa hakijaa, jollei se tuntuvasti vaikeuta täytäntöönpanoa.

Mitä 1 momentissa säädetään omaisuudesta, koskee myös velallisen järjestelyyn ohjaamaa tuloa. Mitä 3 luvun 64—68 §:ssä säädetään velallista koskevista tiedoista, sovelletaan myös tässä pykälässä tarkoitettua sivullista koskeviin tietoihin. Ulosottomies saa tiedustella sivullista koskevia tietoja, jos on perusteltu syy epäillä, että kyseessä on tässä pykälässä tarkoitettu järjestely.

15 §

Ehdollisesti saatu ja luovutettu omaisuus

Omaisuus, jonka velallinen on sopimuksen mukaan saanut ehdollisesti, saadaan ulosmitata. Luovuttajan oikeus otetaan huomioon myynnissä niin kuin 5 luvun 26 §:ssä säädetään. Jos saanto puretaan, ulosmittauksen katsotaan koskevan velallisen oikeuksia luovuttajaa kohtaan.

Jos velallinen on luovuttanut sivulliselle kiinteistön ehdollisesti eikä hakijalla ole kiinteistöön panttioikeutta, ulosmitata saadaan vain velallisen kauppahintasaatava ja muu oikeus luovutuksensaajaa kohtaan.

Ulosmittauskiellot ja ulosmittausjärjestys

16 §

Turhan ulosmittauksen kielto

Sellaista omaisuutta ei saa ulosmitata, josta hakijalle tai hakijoille kertyisi omaisuuden arvo ja muut olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä pidettävä määrä sen jälkeen, kun täytäntöönpanokulut, ulosottomaksut sekä saatavat, joista omaisuus vastaa, on suoritettu.

Jos ulosmittaus havaitaan turhaksi vasta omaisuutta myytäessä, ulosottomiehen tulee peruuttaa ulosmittaus itseoikaisuna, jos se on mahdollista.

17 §

Kertymän vähimmäismäärä

Jos omaisuutta on ulosmitattuna muun saatavan perimiseksi ja ulosottomies arvioi, ettei hakijan saatavalle kertyisi siitä omaisuudesta valtioneuvoston asetuksella säädettyä vähäistä määrää, omaisuutta ei ulosmitata hakijan saatavasta. Omaisuus kuitenkin ulosmitataan, jos saatavan perimättä jäämistä voidaan pitää kohtuuttomana. Toistuvaistulon ulosmittauksessa mainittu vähimmäismäärä lasketaan seuraavan kuuden kuukauden ajalta.

18 §

Pirstomiskielto

Irtaimesta tai kiinteästä omaisuudesta ei saa ulosmitata erikseen ainesosia, tarpeistoa tai tuottoa. Irtaimesta esineestä saadaan kuitenkin ulosmitata erikseen ainesosia tai tarpeistoa, jos velallinen ja ne velkojat, joiden oikeutta se koskee, siihen suostuvat. Koko esine on pidettävä ulosmitattuna, kunnes erottaminen on toimitettu. Määräalan, ainesosien ja tarpeiston myynnistä erikseen kiinteistöstä säädetään 5 luvun 65 §:ssä.

Jos velallisen irtain tai kiinteä omaisuus muodostaa kokonaisuuden, siitä ei saa ilman velallisen suostumusta ulosmitata osia siten, että jäljelle jäävä omaisuus tulee velalliselle hyödyttömäksi tai sen arvo laskee olennaisesti.

19 §

Muita ulosmittauskieltoja

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, ulosmitata ei saa:

1) avustusta tai kustannusten korvausta, joka on myönnetty eläke- tai sosiaalilainsäädännön nojalla määrättyyn tarkoitukseen;

2) korvausta, joka suoritetaan kivusta, särystä tai muusta tilapäisestä haitasta, pysyvästä haitasta tai kärsimyksestä taikka sairaanhoitokustannuksista, hautauskustannuksista tai muista henkilövahingosta aiheutuneista kuluista;

3) valtiolta saatua korvausta, joka suoritetaan vapauden menetyksen johdosta kärsimyksestä tai kuluista;

4) lapselle tulevaa elatusapua tai korvausta, joka suoritetaan elatusvelvollisen kuoleman johdosta;

5) omaisuutta, jota lain mukaan ei saa luovuttaa;

6) sellaisia varoja, jotka julkisyhteisö tai yleishyödyllinen yhteisö tai säätiö on myöntänyt luonnolliselle henkilölle käytettäväksi 21 §:ssä tarkoitetun omaisuuden hankkimiseen taikka opiskelun, tutkimuksen tai muun niihin verrattavan toiminnan aiheuttamiin kustannuksiin;

7) varoja, jotka on lain mukaisesti kerätty yleisöltä 6 kohdan mukaiseen tarkoitukseen.

Edellä 1 momentin 6 ja 7 kohta eivät koske varoja, jotka on tarkoitettu elinkustannuksiin. Lisäksi 6 kohdan soveltaminen edellyttää, että velallinen on varojen käytöstä tilintekovelvollinen varojen myöntäjälle.

20 §

Ulosmittauskieltojen voimassaolo

Edellä 19 §:n 1 momentin 1—3, 6 ja 7 kohdassa tarkoitetut ulosmittauskiellot ovat voimassa kaksi vuotta varojen haltuun saamisesta, lukuun ottamatta pysyvästä haitasta saatua korvausta, jota koskeva ulosmittauskielto on voimassa pysyvästi. Edellytyksenä kieltojen voimassaololle on, että velallinen on pitänyt varat erillään tai voi esittää niitä koskevan kirjanpidon tai vastaavan selvityksen. Toistuvaissuorituksissa ulosmittauskielto koskee jäljellä olevaa maksukautta. Lapselle tulevan elatusavun ja korvauksen ulosmittauskielto on voimassa niin kauan kuin elatuksen tarve on olemassa.

21 §

Erottamisetu

Jos velallinen on luonnollinen henkilö, ulosmittauksesta tulee erottaa:

1) velallisen ja hänen perheensä käytössä oleva tavanomainen koti-irtaimisto sekä kohtuullisen tarpeen mukaiset henkilökohtaiset esineet;

2) esine, jolla on erityisen suuri tunnearvo velalliselle tai hänen perheelleen, jos erottamista voidaan pitää esineen arvo huomioon ottaen kohtuullisena;

3) velalliselle tarpeelliset työvälineet sekä velallisen tai hänen perheenjäsenensä tarvitsemat koulu- ja opiskelutarvikkeet;

4) työvälineisiin rinnastettavat esineet valtioneuvoston asetuksella säädettyyn kohtuulliseen rahamäärään ja elinkeinon harjoittamisessa tarvittavat eläimet kohtuulliseen arvoon, jos ne ovat välttämättömiä velallisen ja hänen elatuksensa varassa olevien perheenjäsenten toimeentulon turvaamiseksi;

5) 4 kohdassa tarkoitettu omaisuus arvosta riippumatta, jos velallinen hankkii sen avulla riittävästi ulosmittauskelpoista tuloa hakijan saatavan suorittamiseksi eikä erottamista muutoinkaan voida pitää hakijan edun vastaisena taikka jos hakija suostuu erottamiseen;

6) velallisen rahavaroista tai muusta vastaavasta omaisuudesta 48 §:ssä tarkoitetun suojaosuuden määrä puolitoistakertaisena kuukauden ajaksi, jollei velallisella ole muuta vastaavaa tuloa;

7) sellainen lupa, etuus tai oikeus, jota 1—5 kohdassa tarkoitetun omaisuuden käyttäminen tai hyödyntäminen edellyttää, sekä mainituissa kohdissa tarkoitetun omaisuuden sijaan tullut korvaus, jos se käytetään vastaavan omaisuuden hankkimiseen.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, ulosmittauksesta tulee erottaa myös muita esineitä, jos erottamista voidaan pitää hyväksyttävänä velallisen tai hänen perheenjäsenensä sairauden tai vamman perusteella. Perheenjäsenen erottamisetu on voimassa myös kuolinpesässä.

Ulosmittauksesta ei saa erottaa omaisuutta, johon hakijalla on panttioikeus, kun peritään sitä saatavaa, jonka vakuutena omaisuus on.

22 §

Korvaavan esineen hankkiminen

Jos 21 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun työvälineisiin rinnastettavan esineen arvo selvästi ylittää valtioneuvoston asetuksella säädetyn rahamäärän, esine saadaan ulosmitata ja myydä. Kauppahinnasta on palautettava velalliselle kyseisessä asetuksessa tarkoitettu rahamäärä korvaavan esineen hankkimiseksi.

Velallista on ennen myyntiä kuultava. Palautettavaa määrää koskeva päätös on annettava velalliselle tiedoksi.

23 §

Erotetun esineen turvaava ulosmittaus

Edellä 21 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu omaisuus, jonka velallinen on saanut erottaa, voidaan turvaavasti ulosmitata, jos se on esineen arvon, hukkaamisvaaran tai muun syyn vuoksi tarpeen. Ulosmitattua omaisuutta ei saa myydä niin kauan kuin tuloa voidaan ulosmitata mainitussa kohdassa edellytetyllä tavalla.

24 §

Ulosmittausjärjestys

Omaisuus ulosmitataan seuraavassa järjestyksessä:

1) raha tai rahasaatava taikka palkka, eläke tai muu toistuvaistulo;

2) muu irtain omaisuus;

3) kiinteä omaisuus;

4) omaisuus, jota velallinen tarvitsee vakituiseksi asunnokseen tai välttämätöntä toimeentuloaan varten, sekä velallisen liike- tai elinkeinotoiminnan jatkamiseksi välttämättömät tuotantovälineet.

Jos omaisuutta on samalla sijalla ulosmittausjärjestyksessä, omaisuutta valitaan ulosmitattavaksi noudattaen, mitä 25 §:ssä säädetään.

25 §

Ulosmittausjärjestyksestä poikkeaminen

Ulosmittausjärjestyksestä saadaan poiketa, jos:

1) asianosaiset niin sopivat;

2) siten voidaan välttää riitaisen omaisuuden ulosmittaaminen tai ulosmittaus sivullisen haitaksi;

3) omaisuus on jo aiemmin ulosmitattu tai hakijan saatava voidaan siten suorittaa heikentämättä toisen velkojan maksunsaantia;

4) tietyn omaisuuden rahaksi muuttaminen on vaikeaa tai kertymä on todennäköisesti huono taikka jos ulosmittausjärjestyksen noudattaminen muutoin aiheuttaa suorituksen olennaista vaarantumista tai viivästystä, erityisiä kustannuksia tai muuta tuntuvaa haittaa hakijalle; tai

5) velallinen osoittaa ulosmitattavaksi omaisuutta, eikä sen ulosmittaus ole vastoin 2—4 kohdassa säädettyä.

Jos hakijalla on vakuusoikeus velallisen omaisuuteen, vakuusesine tulee ulosmitata, jos muun omaisuuden ulosmittaaminen olennaisesti vaikeuttaisi toisen velkojan maksunsaantia.

Ilman velallisen suostumusta hänen vakituinen asuntonsa saadaan ulosmitata ennen muuta omaisuutta vain painavasta syystä.

Menettely ulosmittauksessa

26 §

Ulosmittauspäätös ja kohteen yksilöinti

Omaisuus ulosmitataan ulosottomiehen tekemällä ulosmittauspäätöksellä. Päätös on viipymättä merkittävä asiakirjaan.

Ulosmitattu omaisuus on yksilöitävä ulosmittauspäätöksessä. Irtain omaisuus voidaan ulos-

mitata, vaikka sen sijaintipaikkaa ei tunneta, jos omaisuus voidaan sitä näkemättä riittävästi yksilöidä.

27 §

Ulosmittauksen voimaantulo ja maksukielto

Omaisuuden ulosmittaus tulee voimaan velalliseen nähden ulosmittauspäätöksellä.

Saatavan ja muun oikeuden ulosmittaus tulee voimaan suoritusvelvolliseen nähden silloin, kun hän on saanut tiedoksi kirjallisen kiellon suorittaa saatavaa tai täyttää velvoitetta muulle kuin ulosottomiehelle (*maksukielto*). Maksukiellon saaja on velvollinen noudattamaan sitä heti. Jos oikeus perustuu juoksevaan velkakirjaan tai siihen rinnastettavaan asiakirjaan, ulosmittaus tulee suoritusvelvolliseen nähden voimaan, kun maksukielto on annettu ja ulosottomies on saanut asiakirjan haltuunsa.

Maksukiellon sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

28 §

Jatkuva maksukielto ja maksukielto ulkomaille

Maksukielto voidaan antaa jatkuvana silloin, kun ulosmittaus koskee velallisen palkkaa taikka toistuvaa elinkeinotuloa tai muuta vastaisuudessa erääntyvää tuloa. Ulosmittaus tulee kunkin erän osalta voimaan silloin, kun kyseinen erä on 83 §:n mukaisesti suoritettu ulosottomiehelle.

Ulosottomies voi lähettää maksukieltoa vastaavan pyynnön myös ulkomailla olevalle suoritusvelvolliselle.

29 §

Arviointi ja luettelointi

Ulosmitattu omaisuus on arvioitava ja luetteloitava ulosmittauspäätöksessä, paitsi jos se on jo tehty aiemman ulosmittauksen tai turvaamistoimen yhteydessä. Runsaslukuiset vähäarvoiset esineet saadaan arvioida kokonaisuutena ja luetteloida pääpiirteisesti. Luetteloinnissa saadaan käyttää teknisiä tallennusmenetelmiä ja arvioinnissa tarvittaessa asiantuntijaa.

30 §

Kiinteistön ulosmittaus tuomiolla

Jos tuomiossa määrätään saatava maksettavaksi sen vakuutena olevasta kiinteistöstä, katsotaan kyseinen kiinteistö välittömästi ulosmitatuksi. Tuomioistuimen tulee heti ilmoittaa tuomiosta kiinteistön sijaintipaikan ulosottomiehelle tai tallettaa tuomiosta tieto ulosoton tietojärjestelmään sekä tehdä ilmoitus kirjaamisviranomaiselle.

Kannetta ajaneen velkojan tulee hakea kiinteistön myyntiä kuten ulosottohakemuksesta säädetään 3 luvussa. Jollei velkoja ole hakenut myyntiä, ulosottomiehen on peruutettava ulosmittaus velallisen pyynnöstä, jos tämä osoittaa, että on kulunut vähintään kuusi kuukautta siitä, kun tuomio on tullut häneen nähden lainvoimaiseksi. Ulosottomiehen tulee ilmoittaa peruuttamispyynnöstä velkojalle ja ulosmittauksen peruuttamisesta kirjaamisviranomaiselle.

Ulosmittauksen varmistaminen

31 §

Haltuun ottaminen

Ulosottomies ottaa ulosmitatut irtaimet esineet haltuunsa. Jollei siitä aiheudu velalliselle tuntuvaa haittaa, esineet voidaan jättää lukittuun tilaan velallisen luokse. Jollei ilmeistä hukkaamisvaaraa ole, esineet voidaan ulosmitatuiksi merkittyinä tai merkitsemättä jättää velallisen haltuun. Jos ulosmitattu omaisuus on sivullisen hallussa, ulosottomiehen tulee ottaa omaisuus haltuunsa taikka kieltää sivullista luovuttamasta omaisuutta muulle kuin ulosottomiehelle.

Ulosottomiehen tulee ottaa haltuunsa myös velalliselle kuuluvat asiakirjat, joista käy ilmi omistusoikeus ulosmitattuun omaisuuteen tai ulosmitattu saatava, sekä panttikirjat ja muut vastaavat ulosmitattua omaisuutta koskevat asiakirjat.

Jollei velallinen tai sivullinen luovuta ulosmitattua omaisuutta tai 2 momentissa tarkoitettua asiakirjaa, ulosottomies saa asettaa uhkasakon luovuttamisen tehosteeksi.

32 §

Asiakirjan kuolettaminen

Ulosottomies saa hakea asiakirjan kuolettamista, jos se on välttämätöntä ulosmittauksen toteuttamiseksi tai varmistamiseksi.

33 §

Rekisteri-ilmoitukset

Ulosottomiehen tulee heti ilmoittaa:

1) kiinteistön ja kirjatun erityisen oikeuden sekä muun kiinnityskelpoisen omaisuuden ulosmittauksesta asianomaiselle rekisteriviranomaiselle;

2) patentin ja muun rekisteröidyn aineettoman oikeuden ulosmittauksesta asianomaiselle rekisteriviranomaiselle;

3) ulosmittauksesta sellaisen saatavan perimiseksi, jonka vakuudeksi on vahvistettu yrityskiinnitys, yrityskiinnitysrekisterin pitäjälle;

4) arvo-osuuden ja arvo-osuuteen kohdistuvan oikeuden ulosmittauksesta asianomaiselle arvo-osuusrekisterin pitäjälle;

5) vakioidun option ja termiinin ulosmittauksesta kyseistä johdannaistiliä hoitavalle välittäjälle ja muussa tapauksessa asianomaiselle optioyhteisölle;

6) muun omaisuuden ulosmittauksesta muulle rekisterinpitäjälle niin kuin erikseen säädetään.

Jos muuhunkin kuin 1 momentissa tarkoitettuun julkiseen rekisteriin voidaan tallettaa tieto ulosmittauksesta, ulosottomiehen tulee tarvittaessa ilmoittaa ulosmittauksesta asianomaiselle rekisterinpitäjälle.

Rekisterinpitäjille tehtävistä ilmoituksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

34 §

Tuotto ja korvaus

Ulosottomiehen tulee tarvittaessa kantaa ulosmitatusta omaisuudesta kertyvä vuokra- tai muu tulo sekä sellainen korvaus- tai muu saatava, jonka ulosmittaus kattaa, antamalla suoritusvelvolliselle maksukielto. Tällaisen tulon tai saatavan perimisestä maksukiellon saajalta on soveltuvin osin voimassa, mitä 67 §:n 1 momentissa ja 68 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

Ulosottomiehen tulee huolehtia kypsyneen sadon korjaamisesta, jollei 41 §:n 2 momentista muuta johdu. Sadon myynnistä säädetään 5 luvun 14 §:n 2 momentissa.

Omaisuuden myyntiä voidaan lykätä, jos hakijan saatava todennäköisesti kertyy kohtuullisessa ajassa ulosmitatun omaisuuden tuotosta.

35 §

Toimitsijan asettaminen

Jos olosuhteet sitä edellyttävät, ulosottomies saa asettaa toimitsijan hoitamaan ulosmitattua omaisuutta, kantamaan tuloa tai korjaamaan sadon.

36 §

Muut varmistustoimet

Ulosottomiehen tulee järjestää ulosmitatun omaisuuden vartiointi ja suorittaa muitakin kuin 31—35 §:ssä tarkoitettuja varmistustoimia, jos se on tarpeen ulosmitatun omaisuuden arvon säilyttämiseksi, myynnin turvaamiseksi tai muutoin täytäntöönpanon tarkoituksen toteuttamiseksi. Ulosottomies ei kuitenkaan saa olla tuomioistuimessa asianosaisena, ellei toisin säädetä.

Ulosmittauksen oikeusvaikutukset

37 §

Määräämiskielto

Velallinen ei saa ulosmittauspäätöksen jälkeen hävittää taikka ilman ulosottomiehen lupaa luovuttaa tai pantata ulosmitattua omaisuutta tai muutoin määrätä siitä. Kiellon vastainen toimi on tehoton velkojiin nähden. Luovutuksensaaja tai muu sivullinen voi kuitenkin saada vilpittömän mielen suojaa niin kuin erikseen säädetään.

38 §

Määräämiskielto yhteisössä

Yhtiön tai muun yhteisön osuuden tai osakkeiden ulosmittauksen jälkeen velallinen ei saa päättää yhteisössä sellaisista tavanomaiseen liiketoimintaan kuulumattomista toimista, jotka tuntuvasti alentavat osuuden tai osakkeiden arvoa. Mitä tässä säädetään, koskee yhteisöä, jossa velallisella on omistukseen perustuva huomattava määräysvalta. Kiellon vastaisesta toimesta on voimassa, mitä 37 §:ssä säädetään.

Velallisen pyynnöstä ulosottomiehen on tehtävä päätös siitä, onko jokin toimi vastoin 1 momentissa säädettyä.

Määräämiskiellosta kuolinpesässä säädetään 78 §:ssä.

39 §

Ulosottomiehen lupa

Ulosottomies voi antaa velalliselle luvan vaihtaa ulosmitattu omaisuus muuhun omaisuuteen tai tehdä muu vastaava 37 §:ssä tarkoitettu toimi. Lupa edellyttää, että toimi on tarkoituksenmukainen eikä ilmeisesti vaaranna velkojien maksunsaantia. Jos omaisuus vaihdetaan, ulosmittaus kohdistuu sijaan tulleeseen omaisuuteen ja mahdolliseen hintojen erotukseen.

40 §

Tavaravaraston myynti

Jos tavaravarasto on ulosmitattu, ulosottomies voi antaa velalliselle luvan myydä siitä esineitä tavanomaisen liiketoiminnan edellyttämässä laajuudessa, jollei velkojien maksunsaanti ilmeisesti vaarannu. Ulosmittaus kohdistuu tällöin varaston myynnistä saatuun tuloon niin kuin 65 §:ssä säädetään sekä kulloinkin jäljellä olevaan varastoon.

Velallisen oikeudesta myydä ulosmitattu omaisuus säädetään muutoin 5 luvun 77 §:ssä.

41 §

Käyttörajoitus ja sadon korjaaminen

Jos ulosmitattu irtain esine on jätetty velallisen haltuun, hän saa käyttää esinettä sen tavanomaiseen tarkoitukseen, jollei ulosottomies ulosmittauspäätöksessä tai myöhemmin toisin määrää.

Velallinen saa käyttää ulosmitatulta kiinteistöltä metsää ja muita ainesosia kotitarpeiksi sekä korjata sadon, jos se kypsyy ennen myyntipäivää. Ulosmittaus kohdistuu tällöin sadon myynnistä kertyviin varoihin niin kuin 65 §:ssä säädetään.

Velkojien keskinäinen asema

42 §

Peräkkäiset ulosmittaukset

Ulosmitattu omaisuus voidaan ulosmitata myös toisen hakijan saatavasta, kunnes 5 luvun mukainen asianosaiskeskustelu tai, jollei asianosaiskeskustelua pidetä, myynti on toimitettu. Muutoin kuin myynnistä kertyneet varat tilitetään niille hakijoille, joiden saatavista varat oli ulosmitattu silloin, kun ne suoritettiin 83 §:n mukaisesti ulosottomiehelle.

43 §

Ulosmittaus ja turvaamistoimi

Täytäntöönpantu takavarikko tai muu turvaamistoimi ei estä ulosmittausta. Jos turvaamistoimi on määrätty sivullisen omistusoikeuden turvaamiseksi, omaisuus saadaan kuitenkin myydä vasta, kun turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpano on peruutettu tai rauennut.

44 §

Vakuusoikeus ja erityinen oikeus

Panttioikeus tai muu vakuusoikeus velallisen omaisuuteen ei estä kyseisen omaisuuden ulosmittaamista muusta saatavasta. Velkoja, jolla on ulosmitattu omaisuus hallussaan panttioikeuden perusteella, on velvollinen antamaan omaisuuden välittömästi ulosottomiehelle. Vakuusoikeus otetaan myynnissä ja varojen jaossa huomioon niin kuin 5 ja 6 luvussa säädetään.

Omaisuuteen kohdistuva käyttöoikeus tai muu erityinen oikeus ei estä ulosmittausta. Erityisen oikeuden huomioon ottamisesta myynnissä säädetään 5 luvussa.

Tulopohja palkan ulosmittauksessa

45 §

Tulopohjan laskeminen

Ulosmitattava määrä lasketaan palkan ulosmittauksessa velallisen tulojen ja toimeentuloetuuksien yhteismäärästä (*tulopohja*). Tulopohjaan kuuluvat kaikki velallisen saamat palkat ja luontoisedut sekä ulosmittauskelpoiset ja ulosmittauskelvottomat eläkkeet ja muut palkan sijasta maksettavat toimeentuloetuudet. Yksittäisestä ulosmittauskelpoisesta tulosta tai etuudesta saadaan tällöin ulosmitata säännönmukaista suurempi määrä. Tulopohjaan eivät kuulu 19 §:ssä tarkoitetut avustukset, korvaukset tai muut varat.

Tulopohjasta vähennetään veron ennakonpidätys sekä velallisen maksettava työeläkemaksu ja työttömyysvakuutusmaksu. Muu kuin ennakonpidätyksellä tulosta kannettava vero, jonka velallinen on maksanut tai joka on maksuunpantu, on otettava huomioon vastaavasti.

46 §

Luontoisedut

Luontoisetujen arvo määräytyy paikkakunnalla yleisesti käyvän hinnan mukaan.

Jos luontoisetujen määrä palkasta on ilmeisesti ulosoton välttämiseksi niin korkea, ettei rahapalkasta voida ulosmitata säännönmukaista määrää, ulosottomies saa antaa työnantajalle maksukiellon niin kuin riittävä määrä palkasta maksettaisiin rahana, jollei velallinen voi osoittaa, että luontoisedut ovat tarpeen hänen ja hänen perheensä toimeentulon turvaamiseksi tai että ne muutoin ovat ilmeisen perusteltuja. Luontoisetuna pidetään myös työnantajan velalliselle myöntämää tosiasiallisesti vastikkeetonta käyttöoikeutta omaisuuteen, joka on tarkoitettu pääasiallisesti velallisen yksityiseen käyttöön.

Ennen 2 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä ulosottomiehen tulee kuulla velallista ja työnantajaa sekä tarvittaessa hakijaa.

47 §

Palkan arviointi

Jos velallinen työskentelee sivulliselle kuuluvassa yrityksessä ilmeisesti ulosmittausta välttääkseen palkatta tai selvästi pienempää korvausta vastaan kuin mitä paikkakunnalla yleisesti sellaisesta työstä maksetaan, ulosottomies saa päättää, mikä on velallisen kohtuullisen työpalkan rahamäärä. Ulosmittaus toimitetaan tästä määrästä kuten palkasta. Palkka saadaan arvioida, jollei hakijan saatavaa todennäköisesti muuten saada velalliselta kohtuullisessa ajassa perityksi.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös yksin velalliselle kuuluvaa yritystä, jos menettelyn tarkoituksena selvästi on ulosmittauksen välttäminen. Palkkaa ei kuitenkaan saa arvioida, jos osinkoa tai muuta vastaavaa etuutta voidaan ulosmitata kohtuullista palkkaa vastaava määrä.

Ennen palkan arviointia ulosottomiehen on kuultava velallista ja työnantajaa sekä tarvittaessa hakijaa.

Palkasta ulosmitattava määrä

48 §

Suojaosuus

Määräajoin maksettavan palkan ulosmittauksessa velallisen suojaosuus on velallisen itsensä osalta 19,90 euroa ja hänen elatuksensa varassa olevan puolison, oman lapsen ja puolison lapsen osalta 7,15 euroa päivässä seuraavaan palkan maksupäivään asti. Suojaosuus lasketaan kuukaudessa 30 päivältä.

Puolisolla tarkoitetaan 1 momentissa aviopuolisoa ja avioliitonomaisissa olosuhteissa elävää. Velallisen elatuksen varassa olevana pidetään henkilöä, jonka saama tulo ei ylitä velallisen itsensä osalta laskettavaa suojaosuutta, ja tällaista lasta siitä riippumatta, osallistuuko myös toinen puoliso hänen elatukseensa. Velallisen maksama elatusapu voidaan ottaa huomioon siten kuin 51—53 §:ssä säädetään.

Suojaosuuden määrä tarkistetaan oikeusministeriön asetuksella vuosittain siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

49 §

Määräajoin maksettava palkka

Edellä 45—47 §:ssä tarkoitetusta tulopohjasta jätetään ulosmittaamatta:

1) velallisen suojaosuus ja sen lisäksi kolmasosa suojaosuuden ylittävästä palkan osasta (*tulorajaulosmittaus*);

2) kaksi kolmasosaa palkasta, jos palkka on suurempi kuin kaksi kertaa velallisen suojaosuuden määrä;

3) vähemmän kuin 2 kohdassa tarkoitettu määrä, kuitenkin vähintään puolet palkasta, jos palkka on suurempi kuin neljä kertaa velallisen suojaosuuden määrä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset palkan määrään perustuvasta progressiivisesta asteikosta, jonka mukaan ulosmittaus toimitetaan 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

Ulosmitattava määrä lasketaan 1 ja 2 momentin mukaisesti (*säännönmukainen määrä*).

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös velalliselle jo maksettua palkan määrää siltä osin kuin maksukautta on jäljellä.

50 §

Muu kuin määräajoin maksettava palkka

Muusta kuin määräajoin maksettavasta palkasta jätetään ulosmittaamatta kaksi kolmasosaa kustakin palkkaerästä. Jos velallisen palkka vuoden aikana todennäköisesti muodostuu keskimäärin 49 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun suuruiseksi, ulosmittaus toimitetaan mainitun kohdan mukaisesti. Velallista on tällöin kuultava.

51 §

Olennaisesti heikentynyt maksukyky

Jos velallisen maksukyky on sairauden, työttömyyden, velallisen maksaman elatusavun tai muun erityisen syyn vuoksi olennaisesti heikentynyt, palkasta ulosmitataan toistaiseksi tai määrättynä aikana säännönmukaista pienempi määrä.

Jos velallinen on ennen ulosmittausta ollut pitkään työttömänä, palkan ulosmittausta voidaan lykätä, jollei hakijan maksunsaanti olennaisesti vaarannu. Lykkäystä voidaan antaa enintään neljä kuukautta laskettuna työsuhteen alkamisesta.

52 §

Vapaakuukausien perusteet

Sen jälkeen, kun palkan ulosmittaus on jatkunut yhtäjaksoisesti tai lähes yhtäjaksoisesti vuo-

den, ulosmittaus on keskeytettävä määräajaksi (*vapaakuukaudet*), jos:

1) ulosmittaus on toimitettu 49 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna tulorajaulosmittauksena;

2) velallisen välttämättömät asumiskustannukset tai muut elinkustannukset ovat hänelle ulosmittauksen jälkeen jäävään määrään nähden korkeat; tai

3) keskeyttämiseen on erityinen syy.

53 §

Vapaakuukausien määrä

Velalliselle on annettava tulorajaulosmittauksessa vuosittain kaksi vapaakuukautta. Muilla perusteilla vapaakuukausia annetaan velallisen pyynnöstä enintään yhteensä kolme vuosittain. Hakijan suostumuksella vapaakuukausia voidaan hakemuksen raukeamatta antaa enintään kuusi vuosittain.

Velallisella on oikeus saada vapaakuukausia siitä huolimatta, että ulosmittauksen määrää on rajoitettu 51 §:n 1 momentin mukaisesti. Samalla perusteella ei kuitenkaan voida antaa sekä vapaakuukausia että rajoittaa ulosmittauksen määrää.

Muun kuin määräajoin maksettavan palkan ulosmittaus keskeytetään vastaavasti noudattaen soveltuvin osin, mitä tässä pykälässä säädetään.

54 §

Elatusapu

Jos perittävänä on sellainen lapselle maksettava elatusapu tai siihen rinnastettava vahingonkorvaus, joka erääntyy jatkuvasti (*juokseva elatusapu*), säännönmukaista suurempi määrä saadaan ulosmitata, jos se on tarpeen palkan maksukautta vastaavan elatusapumäärän suorittamiseksi. Jos juoksevan elatusavun lisäksi perinnässä on aiemmin erääntynyttä elatusapua tai muita saatavia, säännönmukainen ulosmittauksen määrä saadaan ylittää enintään palkan maksukautta vastaavan elatusavun määrällä. Velalliselle on kuitenkin aina jätettävä vähintään kolmasosa palkasta eikä suojaosuutta saa ulosmitata. Muusta kuin määräajoin maksettavasta palkasta tulee jättää ulosmittaamatta vähintään kolmasosa kustakin palkkaerästä.

Jos palkan ulosmittaus toimitetaan juoksevan tai erääntyneen elatusavun taikka elatusavun ja muun saatavan perimiseksi, velalliselle voidaan antaa vapaakuukausia tai 51 §:n 2 momentissa tarkoitettu lykkäys vain painavasta syystä.

55 §

Patentti ja tekijänoikeus

Korvauksesta, joka maksetaan luonnolliselle henkilölle patenttia koskevan oikeuden, tekijänoikeuden tai muun vastaavan oikeuden luovutuksesta tai käyttämisestä, jätetään ulosmittaamatta kaksi kolmasosaa kustakin erästä, jollei toisin säädetä.

Menettely palkan ulosmittauksessa

56 §

Maksukielto

Palkan ulosmittauksessa annettavassa maksukiellossa määrätään, miten ulosottoon menevä määrä lasketaan, ja maksukiellon saaja velvoitetaan maksamaan määrä ulosottomiehelle. Maksukiellossa ilmoitetaan muiden tulopohjaan vaikuttavien tulojen ja etuuksien määrä, velallisen suojaosuus sekä muut tarpeelliset tiedot.

Eri aikoina toimitettujen palkan ulosmittausten perusteella annetaan yksi maksukielto.

Maksukiellon saajan on ulosottomiehen pyynnöstä ilmoitettava 3 luvun 38 §:ssä tarkoitettu tiedoksianto-osoitteensa.

57 §

Maksukiellon voimassaolo ja muuttaminen

Maksukielto on voimassa määräajan tai toistaiseksi, kunnes ulosottomies kirjallisesti ilmoittaa palkan maksajalle maksukiellon päättymisestä. Jos maksukiellon perusteena olevat olo-

suhteet muuttuvat, ulosottomiehen tulee muuttaa maksukieltoa uudella maksukiellolla.

Maksukielto on voimassa 47 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa, kunnes ulosottomiehelle osoitetaan, ettei siinä tarkoitetun perinnän jatkamiseen ole enää edellytyksiä olosuhteiden muuttumisen vuoksi.

Ulosmittaus ja maksukielto ovat juoksevan elatusavun perimiseksi voimassa, kunnes velallinen on suorittanut erääntyneet erät sekä niiden lisäksi etukäteen seuraavan kuukauden elatusapumäärän ja tekee uskottavaksi, että hän vastaisuudessa täyttää elatusvelvollisuutensa.

58 §

Palkan maksajan velvollisuudet

Palkan maksajan tulee kunakin maksukautena heti ja ilman eri korvausta toimittaa palkan pidätys maksukiellon mukaisesti ja suorittaa määrä ulosottomiehelle. Määrästä saadaan vähentää tilillepanomaksu. Maksamatta jätetyn määrän perimisestä palkan maksajalta säädetään 68 §:n 1 momentissa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa säätää ajasta, jonka kuluessa palkan pidätys on toimitettava ja määrä suoritettava ulosottomiehelle.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös 46 §:n 2 momentin ja 47 §:n nojalla määrättyä palkkaa.

Ulosottomiehen tulee pyynnöstä tai havaitessaan tilanteen niin vaativan neuvoa palkan maksajaa maksukiellon noudattamisessa.

Maksusuunnitelma ja maksusopimus

59 §

Maksusuunnitelma

Ulosottomies voi palkan ulosmittauksen sijasta vahvistaa velalliselle kirjallisen maksusuunnitelman, jos velallinen tekee uskottavaksi, että hän suorittaa suunnitelman mukaisesti ulosottomiehelle säännönmukaisen tai 51—54 §:ssä tarkoitetun määrän. Ulosottomiehen tulee vaatia velalliselta vähintään kerran vuodessa selvitys tulopohjaan kuuluvista tuloista ja etuuksista.

Jos velallinen ilman hyväksyttävää syytä laiminlyö maksusuunnitelman noudattamisen tai selvityksen antamisen eikä laiminlyöntiä voida pitää merkitykseltään vähäisenä, ulosottomies voi päättää maksusuunnitelman raukeamisesta ja välittömästi ulosmitata palkan.

60 §

Asianosaisten maksusopimus

Ulosottomies voi toimittaa palkan ulosmittauksen velallisen ja hakijan tekemän kirjallisen sopimuksen (*maksusopimus*) perusteella, jos sopimus voidaan toteuttaa ulosottomenettelyssä eikä sopimusta voida pitää kohtuuttomana. Ulosottomies voi palkan ulosmittauksen sijasta antaa velalliselle luvan tehdä sopimuksen mukaiset suoritukset ulosottomiehelle.

Maksusopimuksessa asianosaiset voivat sopia ulosmittauksen määrästä, rajoittaa hakijan saatavan määrää tai ulosmittauksen kestoa taikka sopia siitä, miten varat kohdennetaan hakijan saataville tai saatavan osille. Velalliselle on kuitenkin jäätävä 48 §:ssä tarkoitettu suojaosuus.

61 §

Maksusopimuksen noudattaminen

Jos maksusopimuksen tekemisen jälkeen palkka ulosmitataan muusta saatavasta, maksusopimusta ei noudateta tämän saatavan perimisen aikana.

Ulosottomies voi sopijapuolen pyynnöstä päättää, ettei maksusopimusta enää noudateta, jos:

1) toinen sopijapuoli on olennaisesti laiminlyönyt sopimuksen noudattamisen ilman hyväksyttävää syytä;

2) palkka on 1 momentin mukaisesti ulosmitattu muusta saatavasta eikä sopimusta tämän vuoksi ole perusteltua enää noudattaa; tai

3) siihen on muu perusteltu syy.

62 §

Maksusuunnitelman tai maksusopimuksen varmistaminen

Ulosottomies voi tarvittaessa toimittaa turvaavan ulosmittauksen maksusuunnitelman varmistamiseksi ja hakijan pyynnöstä myös maksusopimuksen varmistamiseksi silloin, kun palkkaa ei ulosmitata.

Varat, jotka velallinen on suorittanut maksusuunnitelman tai maksusopimuksen perusteella, katsotaan heti ulosmitatuiksi, kun ne on maksettu ulosottomiehelle 83 §:n mukaisesti.

63 §

Myynnin lykkääminen

Ulosmitatun kiinteistön tai irtaimen omaisuuden myyntiä voidaan lykätä, jos velallinen tekee uskottavaksi, että hän suorittaa hakijan saatavan ulosottomiehelle kohtuullisessa ajassa maksusuunnitelman tai maksusopimuksen mukaisesti. Ulosmittaus on tällöin voimassa turvaavana ulosmittauksena.

Elinkeinotulon ulosmittaus

64 §

Luonnollisen henkilön toistuva elinkeinotulo

Jos velallinen on elinkeinoa harjoittava luonnollinen henkilö, hänen saamastaan toistuvasta elinkeinotulosta jätetään ulosmittaamatta viisi kuudesosaa. Velalliselle voidaan jättää:

1) tätä enemmän, jos velallinen voi siten jatkaa elinkeinotoimintaa tai jos velallisen maksukyky on erityisen syyn vuoksi olennaisesti heikentynyt; tai

2) tätä vähemmän, jos sitä voidaan pitää velallisen varallisuusasemaan nähden kohtuullisena tai jos velallinen on olennaisesti laiminlyönyt elinkeinoonsa liittyviä maksuvelvoitteita.

Lisäksi noudatetaan soveltuvin osin, mitä suojaosuudesta, menettelystä sekä maksusuunnitelmasta ja maksusopimuksesta palkan ulosmittauksessa säädetään.

Tuki, jonka luonnollinen henkilö saa julkisyhteisöltä elinkeinoansa varten, ulosmitataan 1 momentin mukaisesti. Eräiden määrätarkoitukseen myönnettyjen varojen ulosmittauskiellosta säädetään 19 §:n 1 momentin 6 kohdassa.

65 §

Muu elinkeinotulo

Kun luonnolliselta henkilöltä ulosmitataan muuta kuin toistuvaa elinkeinotuloa tai kun yhteisöltä ulosmitataan elinkeinotuloa, saadaan ulosmittauksen määrää rajoittaa, jos velallinen voi siten jatkaa elinkeino- tai liiketoimintaa eikä menettelyä voida pitää olennaisesti hakijan edun vastaisena. Lisäksi noudatetaan soveltuvin osin, mitä 59—63 §:ssä säädetään, ja jos tulo on toistuvaa, mitä menettelystä palkan ulosmittauksessa säädetään. Mitä tässä pykälässä säädetään ulosmittauksen määrän rajoittamisesta, sovelletaan myös yhteisön julkisyhteisöltä liiketoimintaansa saaman tuen ulosmittaukseen.

66 §

Elinkeinotulon ja palkkatulon yhteensovittaminen

Jos luonnollinen henkilö saa elinkeinotulon lisäksi palkkatuloa, palkan tai elinkeinotulon ulosmittausta koskevia säännöksiä noudatetaan sen mukaan, kumpi tulo on keskimäärin suurempi. Palkan osuus otetaan elinkeinotulon ulosmittauksessa huomioon noudattaen soveltuvin osin, mitä 64 ja 65 §:ssä säädetään. Elinkeinotulon osuus otetaan palkan ulosmittauksessa huomioon noudattaen soveltuvin osin, mitä 45 §:n 1 momentissa säädetään.

Saatava ja eräät muut oikeudet

67 §

Maksukehotus ja saatavan myynti

Ulosottomies saa antaa maksukiellon saajalle kehotuksen maksaa erääntynyt ulosmitattu saatava, paitsi jos saatava on riitainen tai epäselvä.

Ulosmitattu saatava saadaan myydä, jos se saatavan myöhäisen erääntymisen tai muun syyn vuoksi on perusteltua.

Jos saatava, jota ei myydä, on pantattu tai yrityskiinnityksen kohteena, vaateiden selvittämisen ja etuoikeuden osalta noudatetaan soveltuvin osin, mitä irtaimen omaisuuden huutokaupasta 5 luvussa säädetään.

68 §

Periminen maksukiellon saajalta

Jollei maksukiellon saaja noudata todistettavasti tiedoksi saamaansa maksukieltoa, joka koskee palkkaa tai toistuvaa elinkeinotuloa, ulosottomies saa ulosmitata maksukiellon saajalta määrän, joka on maksamatta ulosottomiehelle. Ulosmittaus edellyttää, että maksukiellon saajan maksuvelvollisuus on selvä.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös muuta saatavaa, josta velallisella on ulosottoperuste tai jonka oikeellisuutta maksukiellon saaja ei kiistä. Hakijalla on oikeus ajaa kannetta maksukiellon saajaa vastaan saatavan oikeellisuuden vahvistamiseksi.

Maksukiellon saajaa on kuultava ennen kuin päätös hänen maksuvelvollisuudestaan tehdään. Päätös on annettava maksukiellon saajalle tiedoksi 3 luvun 40 ja 41 §:ssä säädetyllä tavalla.

69 §

Oikeus tuloon tai etuun

Ulosmitattua oikeutta saada sopimuksen perusteella toiselta määräämättömän ajan tuloa tai etua ei saa myydä, vaan ulosottomies kantaa tulon tai edun. Jos tulo tai etu on tarpeen velallisen ja hänen elatuksensa varassa olevien perheenjäsenten toimeentulon turvaamiseksi, velalliselle tulee jättää siitä käyttöön kohtuullisena pidettävä määrä.

70 §

Henki- ja eläkevakuutus

Henki- tai eläkevakuutussopimukseen perustuvan oikeuden ulosmittaus koskee mahdollista vakuutuskorvausta ja vakuutuksen takaisinostoarvoa. Ulosmittauksesta annettu maksukielto on voimassa kerrallaan kolme vuotta. Ulosmittaus ei estä velallista ottamasta vakuutussopimuslain (543/1994) 13 §:ssä tarkoitettua vapaakirjaa.

Vakuutusmaksujen peräyttämisestä ulosottoon on soveltuvin osin voimassa, mitä vakuutussopimuslain 56 §:ssä säädetään.

Yhteisomistus

71 §

Osuuden ulosmittaus

Velalliselle kuuluva osuus määräosin omistetusta kiinteistöstä tai irtaimesta omaisuudesta voidaan ulosmitata. Ulosmittauksesta tulee ilmoittaa muille yhteisomistajille.

Ulosmittauksesta silloin, kun yhteisomistus ei ole määräosaista, säädetään erikseen.

72 §

Osuuden erottaminen

Ulosottomies erottaa omaisuudesta velalliselle kuuluvan ulosmitatun osuuden. Jollei osuutta voida erottaa ulosottomenettelyssä, ulosottomies saa hakea tilan halkomista tai käynnistää omaisuuden muun jakomenettelyn niin kuin erikseen säädetään. Jakamisesta aiheutuneet kulut otetaan velallisen osuudesta.

Jollei osuuden erottaminen tai omaisuuden jakaminen ole mahdollista taikka se aiheuttaisi omaisuuden arvoon nähden korkeat kustannukset tai alentaisi huomattavasti omaisuuden arvoa, ulosottomies saa myydä velallisen osuuden.

73 §

Yhteisomistusesineen ulosmittaus

Määräosin omistettu kiinteistö tai irtain esine saadaan ulosmitata, vaikkei se vastaa hakijan saatavasta, jos:

1) sen myynti todennäköisesti tuottaa velallisen osalle huomattavasti korkeamman kertymän kuin velallisen osuuden myynti;

2) hakijan saatava ei todennäköisesti kerry velallisen osuuden myynnistä; ja

3) ulosmittauksen merkitys ei ole selvässä epäsuhteessa siitä aiheutuvaan haittaan nähden.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, yhteisesti omistettu kiinteistö tai irtain esine saadaan ulosmitata, jos kaikki yhteisomistajat siihen suostuvat. Yhteisesti omistettua kiinteistöä ei saa ulosmitata, jos sopimus hallinnan jakamisesta on kirjattu.

Yhteisomistusesineen myynnistä säädetään 5 luvun 81—83 §:ssä.

74 §

Arvopaperiin perustuva oikeus

Mitä 73 §:ssä säädetään, koskee soveltuvin osin myös eräistä yhteisomistussuhteista annetun lain (180/1958) 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua arvopaperiin perustuvaa yhteistä oikeutta.

75 §

Kuuleminen ja yhteisomistajan asema

Ennen 72 tai 73 §:ssä tarkoitettuja toimia ulosottomiehen tulee kuulla velallista ja yhteisomistajia.

Kun määräosin omistettu omaisuus ulosmitataan, toista yhteisomistajaa koskee soveltuvin osin, mitä velallisesta tässä ja 5 luvussa säädetään.

Kuolinpesä

76 §

Vainajan velka

Jos vainajan velasta on toimitettu ulosmittaus, omaisuutta ei saa myydä, ennen kuin kuukausi on kulunut perunkirjoituksesta tai sen määräajan päättymisestä taikka, jos omaisuus on luovutettu pesänselvittäjän hallintoon, ennen kuin velkojen maksamisesta on tehty perintökaaren (40/1965) 19 luvun 12 a §:ssä tarkoitettu sopimus tai pesänselvittäjän päätös. Omaisuus saadaan kuitenkin myydä, jos:

1) hakijalla on panttioikeus ulosmitattuun omaisuuteen;

2) kuolinpesän hallinto suostuu myyntiin; tai

3) omaisuuden arvo alentuu nopeasti tai omaisuuden hoitokulut ovat korkeat.

Kertyneiden varojen tilittämisestä säädetään 6 luvun 16 §:n 1 momentissa.

77 §

Pesäosuuden ulosmittaus

Kuolinpesän osakkaan velasta saadaan ulosmitata hänen osuutensa kuolinpesästä. Kuolinpesälle annetaan tällöin kirjallinen maksukielto, jossa pesän osakkaita ja hallintoa kielletään luovuttamasta velalliselle perinnönjaossa tulevaa omaisuutta muulle kuin ulosottomiehelle.

78 §

Määräämiskielto kuolinpesässä

Maksukiellon tiedoksisaannin jälkeen pesän omaisuutta ei saa luovuttaa eikä suorittaa pesässä muita määräämistoimia ilman ulosottomiehen lupaa. Kiellon vastaisesta toimesta on voimassa, mitä 37 §:ssä säädetään. Ulosottomiehen tulee antaa edellä tarkoitettu lupa, jollei toimi vaaranna hakijan maksunsaantia. Ulosottomiehen lupaa ei tarvita pesän selvitystoimiin. Ulosottomiehen luvasta sopimukseen perustuvaan perinnönjakoon säädetään perintökaaren 23 luvun 3 §:n 2 momentissa.

79 §

Toimet ulosmittauksen jälkeen

Ulosmitattua kuolinpesän osuutta ei saa myydä. Suoritus otetaan siitä omaisuudesta, joka tulee velalliselle perinnönjaossa. Jos velallinen on ainoa perillinen, suoritus otetaan kuolinpesään kuuluvasta omaisuudesta pesän selvityksen päätyttyä. Edellä tarkoitettu omaisuus katsotaan välittömästi ulosmitatuksi. Velalliselle tullut omaisuus saadaan myydä vasta, kun jako on lainvoimainen tai muuten lopullinen.

Ulosottomies saa tarvittaessa hakea pesänselvittäjän ja pesänjakajan määräämistä. Kertyneiden varojen tilittämisestä säädetään 6 luvun 16 §:n 2 momentissa. Hakijan oikeudesta moittia perinnönjakoa säädetään perintökaaren 23 luvun 10 §:n 3 momentissa.

80 §

Erityisjälkisäädös

Erityisjälkisäädökseen perustuva velallisen oikeus voidaan ulosmitata. Maksukielto annetaan sille, jonka on täytettävä jälkisäädös. Muutoin noudatetaan soveltuvin osin, mitä kuolinpesän osuuden ulosmittauksesta säädetään.

81 §

Perinnöstä luopuminen

Velallisen oikeutta perintöön tai testamenttiin ei saa ulosmitata, jos velallinen osoittaa, että hän on:

1) perittävän eläessä luopunut oikeudestaan perintöön perintökaaren mukaisesti;

2) perittävän kuoleman jälkeen antanut kirjallisen luopumisilmoituksen tiedoksi kuolinpesälle niin kuin hallintolain 57 §:n 2 momentissa säädetään; tai

3) perittävän kuoleman jälkeen jättänyt luopumisilmoituksen kotipaikkansa maistraattiin tallettamista varten.

Sen jälkeen kun ulosmittauspäätös on tehty, velallinen ei voi hakijaa sitovasti luopua oikeudestaan perintöön.

Velallisen tulee viipymättä ilmoittaa luopumisilmoituksen tallettamisesta pesän osakkaille ja hallinnolle.

82 §

Tietojensaanti ja läsnäolo-oikeus

Jos vainajan velasta on toimitettu ulosmittaus tai velallisen osuus kuolinpesästä on ulosmitattu, pesän osakkaat ja hallinto ovat velvollisia kysyttäessä antamaan ulosottomiehelle tiedot ja esittämään asiakirjat perunkirjoituksesta, pesänselvityksestä ja pesän taloudellisesta tilasta.

Ulosottomiehellä ja hakijalla on oikeus olla läsnä perinnönjaossa. Ulosottomiehen tulee ilmoittaa jaosta hakijalle.

Täydentävät säännökset

83 §

Maksun ajankohta

Maksu ulosottomiehelle katsotaan suoritetuksi sinä päivänä, jona se on maksettu valtion maksuliikettä hoitavan yhteisön tilille tai tilisiirto on veloitettu maksajan tililtä. Postiosoituksena maksettu suoritus katsotaan maksetuksi sinä päivänä, jona postiosoitus on annettu postin kuljetettavaksi.

Käteismaksu katsotaan suoritetuksi, kun se on maksettu vastaavalle ulosottomiehelle tai jollekin muulle paikalliselle ulosottoviranomaiselle.

5 luku

Myynti

Yleiset säännökset

1 §

Myyntitavat

Ulosmitattu omaisuus myydään tässä luvussa säädetyssä järjestyksessä ulosottomiehen toimittamalla julkisella huutokaupalla (*huutokauppa*)

taikka muulla tavalla, kuten toimeksiannolla tai vähittäin (*vapaa myynti*).

Mitä muussa laissa säädetään pakkohuutokaupasta, koskee soveltuvin osin myös vapaata myyntiä.

2 §

Myyntitavan valinta

Ulosottomiehen tulee pyrkiä myynnissä hyvään tulokseen. Myyntitavan valinnassa tulee ottaa huomioon saatavissa oleva kauppahinta, myyntikustannukset ja myynnin vaatima aika. Vapaan myynnin edellytyksistä säädetään 75—79 §:ssä.

Jos käytetty myyntitapa on sallittu tämän lain mukaan, myynti voidaan kumota myyntitavan valinnan perusteella vain, jos on myyty kiinteistö tai arvokasta irtainta omaisuutta ja saatetaan todennäköiseksi, että muulla myyntitavalla olisi saatu huomattavasti korkeampi kauppahinta.

Yleiset huutokauppaehdot

3 §

Omistusoikeus

Ostaja saa huutokaupalla myytyyn omaisuuteen omistusoikeuden ja oikeuden määrätä omaisuudesta, kun kauppahinta on maksettu tai, jos myynnistä on tehtävä 84 §:n 1 momentin mukaan kauppakirja, kun hän on saanut kauppakirjan.

4 §

Hallinta ja käyttö

Ostaja saa ottaa omaisuuden haltuunsa, kun kauppahinta on maksettu. Jos myynnistä on tehtävä 84 §:n 1 momentin mukaan kauppakirja, ennen kauppakirjan saamista ostaja ei saa käyttää omaisuutta sen arvoa alentavalla tavalla.

Ulosottomies säilyttää omaisuutta, kunnes ostaja saa ottaa sen haltuunsa. Jollei ostaja sen jälkeen nouda omaisuutta kohtuullisessa ajassa ja maksa säilytyskuluja, ulosottomies saa myydä omaisuuden ostajan lukuun.

Ostajalla on oikeus tarkastaa omaisuuden kunto ennen haltuun ottamista.

5 §

Virka-apu ostajalle

Ulosottomiehen tulee pyynnöstä antaa ostajalle tarpeellista virka-apua omaisuuden haltuun saamiseksi.

Jos velallinen käyttää myytyjä tiloja sen jälkeen, kun ostaja on maksanut kauppahinnan, ulosottomiehen tulee ostajan pyynnöstä toimittaa häätö. Häädössä noudatetaan soveltuvin osin, mitä 7 luvun 1—8 §:ssä säädetään. Muuttopäivä saadaan lykätä painavasta syystä, jos velallinen on sitä pyytänyt ennen huutokauppaa. Ostajaehdokkaille tulee ilmoittaa, miten muuttopäivä määräytyy.

Virka-apua voidaan antaa ostajalle muutoksenhaun tai täytäntöönpanoriidan estämättä, jollei sitä erikseen kielletä tuomioistuimen antamassa keskeytysmääräyksessä.

6 §

Ostajan vastattavat saatavat ja oikeudet

Ostaja tai myyty omaisuus eivät vastaa muista kuin niistä saatavista ja oikeuksista, joiden siirtymisestä vastattavakseen ostaja on sopinut taikka joiden on ilmoitettu pysyvän voimassa tai siirtyvän ostajan vastattavaksi myynnissä.

Huoneen- tai maanvuokrasopimus, jota ei ole pysytetty myynnissä, tulee irtisanoa tai purkaa erikseen säädetyllä tavalla, jos ostaja haluaa vapautua sopimuksesta. Ostajalla on oikeus saada 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua virka-apua, jos tällainen irtisanominen tai purkaminen on toimitettu todistettavasti.

7 §

Eräistä saatavista ilmoittaminen

Ulosottomiehen tulee ennen myyntiä ilmoittaa ostajaehdokkaille mahdolliset asunto-osake-

yhtiölain (809/1991) 6 ja 86 §:ssä tarkoitetut maksamattomat yhtiövastikkeet ja kustannukset.

Ostajaehdokkaille tulee ilmoittaa myös sellaisten selville saatujen saatavien ja maksujen määrä, joiden suorittamista sähkön tai muun vastaavan palvelun saaminen myyntikohteeseen edellyttää.

8 §

Väite paremmasta oikeudesta

Ostajaa vastaan ei voida esittää väitettä paremmasta oikeudesta myytyyn omaisuuteen sen jälkeen, kun omistusoikeus on 3 §:n mukaan siirtynyt, paitsi jos ostaja tiesi sivullisen omistusoikeudesta. Omaisuus on kuitenkin palautettava omistajalle rikoslain voimaanpanemisesta annetun asetuksen (39/1889) 11 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa.

Tilityksen keskeytyksestä säädetään 6 luvun 15 §:ssä.

9 §

Valtion korvausvastuu

Jos velkoja, muu oikeuden haltija, oikea omistaja tai ostaja on menettänyt oikeutensa tai kärsinyt vahinkoa 6 §:n, 7 §:n 1 momentin tai 8 §:n perusteella, hänellä on oikeus saada vahingonkorvausta valtion varoista.

Oikeutta korvaukseen ei kuitenkaan ole, jos asianomainen on laiminlyönyt:

1) esittää ulosottomiehelle väitteen paremmasta oikeudesta viipymättä sen jälkeen, kun hän sai tiedon oikeuttaan loukkaavasta ulosmittauksesta; tai

2) valvoa oikeutensa asianosaiskeskustelussa.

Korvaus määrätään ulosottomiehen tuottamuksesta riippumatta noudattaen, mitä vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään. Valtiolla on oikeus saada suorittamansa määrä vahingon aiheuttajalta sen mukaan kuin vahingonkorvauslaissa säädetään.

10 §

Velallisen velvollisuus antaa tietoja

Velallinen on kysyttäessä velvollinen ilmoittamaan ulosottomiehelle myytävään omaisuuteen kohdistuvat käyttöoikeudet ja muut oikeudet, saatavat sekä esitetyt väitteet paremmasta oikeudesta samoin kuin antamaan tiedot sellaisista omaisuuden ominaisuuksista ja sen käyttöön vaikuttavista seikoista, joita omaisuuden laatu huomioon ottaen voidaan pitää olennaisina.

11 §

Virhe myyntikohteessa

Ulosmitattu omaisuus myydään sellaisena kuin se on. Myydyssä kiinteistössä tai arvokkaassa irtaimessa omaisuudessa katsotaan kuitenkin olevan virhe, jos:

1) omaisuus olennaisesti poikkeaa niistä tiedoista, jotka ulosottomies on myynti-ilmoituksessa tai muutoin ennen myyntiä antanut olennaisista omaisuuden ominaisuuksista tai käyttöön vaikuttavista seikoista, ja virheellisen tiedon voidaan olettaa vaikuttaneen kauppaan;

2) ulosottomies on laiminlyönyt antaa tiedon olennaisista omaisuuden ominaisuuksista tai käyttöön vaikuttavista seikoista, ja sen voidaan olettaa vaikuttaneen kauppaan; taikka

3) omaisuus on huomattavasti huonommassa kunnossa kuin ostajalla on olosuhteet huomioon ottaen ollut perusteltua aihetta edellyttää.

Virheellisen tiedon korjaamisesta säädetään 19 §:ssä.

12 §

Hinnanalennus ja kaupan kumoaminen

Ostaja saa 11 §:ssä tarkoitetun virheen perusteella vaatia hinnanalennusta tai myynnin kumoamista valittamalla myynnistä 11 luvussa säädetyssä järjestyksessä. Myynti voidaan kumota virheen perusteella, jos myynnin jääminen voimaan olisi ostajan kannalta kohtuutonta. Virhettä koskeva kysymys voidaan saattaa täytän-

töönpanoriitana tuomioistuimen ratkaistavaksi niin kuin 10 luvussa säädetään.

Tilityksen keskeytyksestä säädetään 6 luvun 15 §:ssä.

13 §

Ainesosat ja tarpeisto

Irtaimesta esineestä 4 luvun 18 §:n nojalla erikseen ulosmitatut osat myydään erikseen. Kiinteistöstä saadaan myydä ainesosia ja tarpeistoa erikseen niin kuin tämän luvun 65 §:ssä säädetään.

Jos ulosottovalitus tai täytäntöönpanoriita koskee esinettä, joka saattaa kuulua myyntikohteeseen ainesosana tai tarpeistona, ulosottomies saa myydä kohteen muulta osin, jos riidanalaisella osalla on vain vähäinen merkitys.

14 §

Tuotto

Myydystä omaisuudesta kertyvä vuokra ja muu tuotto, joka erääntyy myyntipäivän jälkeen, kuuluu ostajalle. Ostaja voi kantaa tuoton vakuutta vastaan, kunnes saa ottaa omaisuuden haltuunsa, tai pyytää ulosottomiestä kantamaan tuoton lukuunsa.

Ennen myyntiä korjattu sato myydään kiinteistön kanssa tai erikseen. Ennen ulosmittausta korjattu sato saadaan myydä kiinteistön kanssa, jollei menettely tuntuvasti loukkaa muun velkojan maksunsaantia.

Yhteiset säännökset huutokaupasta

15 §

Arvon selvittäminen ja esineen kunnostus

Jos myytävänä on kiinteistö tai arvokasta irtainta omaisuutta, ulosottomiehen tulee ennen myyntiä tarkastaa omaisuuden kunto. Lisäksi tulee selvittää tällaisen omaisuuden käypä arvo, jos se on mahdollista. Tarvittaessa saadaan käyttää asiantuntijaa. Se, joka pitää omaisuutta hallussaan, on velvollinen sallimaan tarkastuksen ja arvioinnin.

Ulosottomies saa asianosaisten suostumuksetta kunnostuttaa myytävää omaisuutta, jos siitä aiheutuu vain vähän kuluja ja viivytystä.

16 §

Myynti-ilmoituksen julkaisutapa

Huutokauppaa koskeva myynti-ilmoitus julkaistaan yhdessä tai useammassa paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä. Lisäksi ilmoitus voidaan julkaista valtakunnallisessa sanomalehdessä, muussa julkaisussa tai tietoverkossa, jos se on tarpeen. Jos siihen on pakottava syy, ilmoituksen julkaisemisen sijasta myynnistä saadaan ilmoittaa muulla riittävän tehokkaalla tavalla.

Huutokaupasta on lisäksi erikseen ilmoitettava velalliselle ja yhteisomistajalle.

Huutokaupan peruuntumisesta tulee ilmoittaa viipymättä samalla tavalla kuin myynti-ilmoituskin on julkaistu, jos se on mahdollista.

17 §

Julkaisuaika

Myynti-ilmoitus julkaistaan viikko ennen huutokauppaa, jollei pitempi tai lyhyempi ilmoitusaika ole aiheellinen. Lisäilmoitus voidaan julkaista tarvittaessa. Jos asiassa järjestetään asianosaiskeskustelu, myynti-ilmoitus julkaistaan sen jälkeen.

18 §

Myynti-ilmoituksen sisältö

Myynti-ilmoituksessa tulee kuvata myyntikohde riittävän tarkasti ja mainita, että omaisuus on ulosmitattu. Asianosaistietoja ei julkaista. Myynti-ilmoituksen sisällöstä säädetään tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

19 §

Virhe ilmoittamisessa

Jollei myynti-ilmoitusta ole julkaistu niin kuin 16 ja 17 §:ssä säädetään ja virheen voidaan olettaa vaikuttavan myyntitulokseen tai olevan muutoin merkityksellinen, ulosottomiehen tulee huolehtia uudesta ilmoittamisesta. Sama koskee 11 §:ssä tarkoitetulla tavalla virheellisiä tietoja sisältävää tai puutteellista ilmoitusta.

Virheen katsotaan korjaantuneen, jos virheelliset tiedot on oikaistu tai puuttuvat tiedot on annettu uudella ilmoituksella tai huutokaupan alussa.

Huutokauppa voidaan kumota, jos virhe ilmoituksen julkaisemisessa on saattanut olennaisesti vaikuttaa myynnin tulokseen. Ilmoituksen sisältöä koskevan virheen vaikutuksesta säädetään 12 §:ssä.

20 §

Myyntiesite ja omaisuuden esittely

Kiinteistöstä ja arvokkaasta irtaimesta omaisuudesta tulee laatia myyntiesite, josta käyvät ilmi omaisuuden myyntiarvoon vaikuttavat olennaiset tiedot ja myyntiehdot. Yleiset huutokauppaehdot tulee liittää myyntiesitteeseen.

Myytävän omaisuuden esittely tulee järjestää ennen myyntiä, jollei se ole tarpeetonta. Se, joka pitää myytävää omaisuutta hallussaan, on velvollinen sallimaan esittelyn.

21 §

Ostajaehdokkaille annettavat tiedot

Huutokaupan alussa ulosottomiehen tulee kuvata myyntikohde. Arvokkaat ainesosat ja tarpeistoesineet tulee mainita erikseen. Lisäksi tulee ilmoittaa:

1) tarpeelliset asianhallintatiedot;
2) tarjousten esittämistapa;
3) myyntijärjestys;
4) mahdollinen alin hyväksyttävä tarjous;
5) mahdolliset ostajan vastattavaksi siirtyvät velvoitteet ja häntä sitovat oikeudet;
6) 7 §:ssä tarkoitetut saatavat;
7) maksuaika ja muut maksuehdot;
8) muut tarpeelliset tiedot.

Yleisten huutokauppaehtojen ja laaditun myyntiesitteen tulee olla ostajaehdokkaiden nähtävillä ja saatavilla.

22 §

Tarjousten esittäminen

Tarjoukset esitetään huutokaupassa nostotarjouksina. Ulosottomies voi sallia, että nostotarjouksia esitetään puhelimitse tai sähköisesti, taikka järjestää tarjoamisen usealla paikkakunnalla samanaikaisesti.

Ulosottomies saa pyytää ennen huutokauppaa kirjallisia tarjouksia. Ne otetaan huomioon huutokaupassa nostotarjouksina, ja ne sitovat esittäjäänsä, kunnes ensimmäinen huutokauppa on toimitettu. Käsirahasta on voimassa, mitä 24 §:ssä säädetään.

23 §

Vähimmäishinta

Ulosottomies ei saa hyväksyä korkeinta tarjousta kiinteistön tai arvokkaan irtaimen omaisuuden huutokaupassa, jos hän arvioi, että tarjous alittaa selvästi omaisuuden käyvän hinnan paikkakunnalla.

Korkeinta tarjousta ei saa hyväksyä, jos se alittaa jalometallin arvon tai muun omaisuuden vastaavan päivän hinnan. Arvopapereita tai arvo-osuuksia ei saa myydä huutokaupalla alle myyntipäivää lähinnä edeltäneen julkistetun ostonoteerauksen.

Jollei korkeinta tarjousta hyväksytä, järjestetään uusi huutokauppa tai vapaa myynti, paitsi jos hakija sen kieltää tai ulosottomies arvioi, ettei uudessa myynnissä saada lisäkulut huomioon ottaen korkeampaa kertymää. Jollei uutta myyntiä järjestetä tai jollei omaisuus tule myydyksi toisellakaan kerralla, ulosmittaus peruutetaan.

24 §

Maksuehdot

Ulosottomies saa antaa tarvittaessa ostajalle maksuaikaa enintään kuusi viikkoa. Ostajan on heti suoritettava ulosottomiehen määräämä, enintään 20 prosentin osuus kauppahinnasta (*käsiraha*). Ulosottomiehen ei tarvitse vaatia käsirahaa selvästi maksukykyiseksi arvioimaltaan ostajalta. Käsirahaksi kelpaa käteinen raha, siihen rinnastuva maksuväline ja vakuus.

Ostajan tulee suorittaa kauppahinnalle korkoa maksuajalta korkolain 3 §:n 2 momentin mukaisesti huutokauppapäivästä lukien. Maksuajan päätyttyä korkoa on suoritettava korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisesti, kunnes kauppahinta on maksettu tai uusi huutokauppa on toimitettu.

25 §

Ostajan korvausvelvollisuus

Jollei ostaja maksa kauppahintaa maksuaikana, toimitetaan uusi huutokauppa. Jos ostaja maksuajan kuluessa näyttää saaneensa velkojalta lisämaksuaikaa tai ottaneensa saatavia vastattavakseen 36 tai 57 §:n mukaisesti, kauppahinta katsotaan ulosotossa siltä osin suoritetuksi.

Ostajan on korvattava erotus, jos korkein tarjous jää uudessa huutokaupassa alemmaksi kuin edellisessä huutokaupassa tehty korkein tarjous siihen lisättynä 24 §:n 2 momentissa tarkoitettu korko. Jos tarjous nousee tätä korkeammaksi, ostajalla ei ole oikeutta ylijäämään. Ostajan on korvattava myös kulut jälkimmäisestä huutokaupasta, jollei niitä saada ylijäämästä.

Ulosottomiehen tulee periä mainittu korvaus käsirahasta tai ostajan muusta varallisuudesta, jos se kohtuullisessa ajassa käy päinsä. Muussa tapauksessa korvaus peritään myöhemmin ulosottomiehen päätöksen nojalla velkojan hakemuksesta.

26 §

Ehdollinen saanto

Jos velallinen on sopimuksen mukaan saanut omaisuuden ehdollisesti ja ehtona on kauppahinnan maksaminen, omaisuus myydään ehtoa säilyttämättä. Kiinteistön myynti ehtoa säilyttämättä edellyttää, että myyjä on vaatinut maksua asianosaiskeskustelussa. Myyjän oikeudesta saada suoritus kauppahinnasta säädetään 34 ja 47 §:ssä.

Muussa kuin 1 momentissa tarkoitetussa tapauksessa velallisen ehdollisesti saama omaisuus myydään ehto säilyttäen, ja ostaja vastaa luovutukseen perustuvista velvoitteista velallisen sijasta.

Omaisuus myydään ehtoa säilyttämättä, jos hakijalla on omaisuuteen panttioikeus. Myynnin sijasta myyjä, velallinen ja ne velkojat, joiden oikeutta se koskee, voivat sopia omaisuuden palauttamisesta myyjälle.

27 §

Sopimus huutokaupan ehdoista ja etuoikeudesta

Niiden suostumuksella, joiden oikeutta se koskee, ulosottomies saa menetellä toisin kuin yleisistä huutokauppaehdoista, myyntijärjestyksestä, etuoikeudesta tai huutokaupan ehdoista säädetään. Yleisistä huutokauppaehdoista ei kuitenkaan saa poiketa ostajan vahingoksi.

Kertyneiden varojen jakosopimuksesta säädetään 6 luvun 11 §:ssä.

Irtaimen omaisuuden huutokauppa

28 §

Soveltamisala

Tämän luvun 29—38 §:ää sovelletaan muun irtaimen omaisuuden kuin aluksen huutokaupassa. Aluksen huutokaupasta säädetään 72—74 §:ssä.

29 §

Vaateiden selvittäminen

Ennen irtaimen omaisuuden huutokauppaa ulosottomiehen tulee selvittää:

1) asianomaiseen rekisteriin kirjatut panttioikeudet, kiinnitykset ja yrityskiinnitykset, jos myytävänä on irtainta omaisuutta, johon saattaa kohdistua kirjattu oikeus, sekä tällaisen saatavan määrä;

2) saatavan määrä, jos omaisuus on vakuutena jonkun hallussa tai omaisuuteen kohdistuu kirjaamaton panttioikeus;

3) ehdolliseen luovutukseen perustuva myyjän kauppahintasaatava;

4) myynnissä pysytettävä ehto, jos omaisuus myydään ehto säilyttäen.

Jos ulosottomies arvioi, ettei jäljelle jäävä kiinnitetty omaisuus riitä yrityskiinnityksen täydeksi vakuudeksi, ulosottomiehen tulee tiedustella yrityskiinnityksen haltijalta, vaatiiko tämä suoritusta kauppahinnasta.

30 §

Vaateiden ilmoittaminen

Asianosaisen tulee ilmoittaa saatavansa tai muu 29 §:ssä tarkoitettu vaateensa ulosottomiehelle tämän asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

31 §

Asianosaiskeskustelu

Jos esitetyt vaatimukset ovat ristiriidassa keskenään, vaade on jätetty ilmoittamatta, joku kiinnitysvelkojista on jäänyt tuntemattomaksi tai jos se on muusta syystä tarpeen, ulosottomiehen tulee järjestää asianosaiskeskustelu. Siinä noudatetaan soveltuvin osin, mitä asianosaiskeskustelusta kiinteistön huutokaupassa säädetään. Kuulutus asianosaiskeskustelusta on julkaistava vain, jos joku asianosaisista on jäänyt tuntematomaksi.

32 §

Asianosaisluettelo

Jos myynnissä tulee otettavaksi huomioon 29 §:ssä tarkoitettuja saatavia tai oikeuksia taikka jos se on muusta syystä tarpeen, ulosottomiehen tulee laatia asianosaisluettelo. Siihen merkitään saatavat etuoikeusjärjestyksessä ja mahdollinen alin hyväksyttävä tarjous. Muutoin noudatetaan soveltuvin osin, mitä asianosaisluettelosta kiinteistön huutokaupassa säädetään.

33 §

Etuoikeusjärjestys

Irtaimen omaisuuden kauppahinnasta suoritetaan ensin täytäntöönpanokulut sekä mahdollinen myyntimaksu ja konkurssilain (120/2004) 17 luvun 7 §:ssä tarkoitettu korvaus. Tämän jälkeen saatavat suoritetaan erikseen säädetyssä etuoikeusjärjestyksessä.

34 §

Alin hyväksyttävä tarjous

Alimman hyväksyttävän tarjouksen tulee irtaimen omaisuuden huutokaupassa peittää täytäntöönpanokulut ja mahdollinen myyntimaksu sekä pantin tai pidätysoikeuden haltijan saatava etuoikeutetulta määrältä, jos tällä on oikeus pitää omaisuus hallussaan tai panttauksesta on tehty omaisuuden hallintaa vastaava kirjaus. Sama koskee velalliselle kuuluvan määräosan myyntiä.

Jos myydään 26 §:n 1 momentissa tarkoitettu omaisuus, myyjän kauppahintasaatavan tulee peittyä.

Mitä 1 tai 2 momentissa säädetään, ei koske hakijan saatavaa.

35 §

Uusi myynti

Jollei alinta hyväksyttävää tarjousta saada, järjestetään uusi huutokauppa tai vapaa myynti,

paitsi jos hakija sen kieltää. Viimeksi mainitussa tapauksessa tai, jollei omaisuus tule myydyksi toisellakaan kerralla, ulosmittaus peruutetaan.

36 §

Vastattavaksi ottaminen

Ostaja voi sopia velkojan kanssa siitä, että panttisaatavan pääoma siirtyy myyntipäivästä ostajan vastattavaksi kauppahinnan vähennyksenä. Saatava siirtyy ostajan henkilökohtaisesti vastattavaksi, jolleivät asianomaiset muuta sovi. Velallinen ei enää vastaa siirtyneestä saatavasta.

37 §

Huutokaupan vaikutukset

Panttioikeus ja muu oikeus myytyyn irtaimeen omaisuuteen raukeaa huutokaupassa, jollei omaisuutta ole myyty oikeus säilyttäen tai saatavaa oteta vastattavaksi.

38 §

Tarkoituksenmukainen kokonaisuus

Irtain omaisuus myydään esineittäin. Tarkoituksenmukainen kokonaisuus saadaan kuitenkin myydä yhdessä tai erissä, jollei omaisuuteen kohdistu keskenään erilaisia vakuusoikeuksia.

Jos myytävä omaisuus on arvokasta, ulosottomiehen tulee kuulla asianosaisia myyntijärjestyksestä.

Asianosaisselvittely kiinteistön huutokaupassa

39 §

Vaateiden selvittäminen

Ennen kiinteistön huutokauppaa ulosottomiehen tulee selvittää:

1) lainhuuto- ja kiinnitysrekisteristä panttioikeudet ja erityiset oikeudet;

2) hallinnan perusteella huomioon otettavat kirjaamattomat erityiset oikeudet;

3) ehdolliseen luovutukseen perustuva myyjän kauppahintasaatava;

4) myynnissä pysytettävä ehto, jos omaisuus myydään ehto säilyttäen.

40 §

Asianosaiskeskustelun ajankohta ja kutsu

Asianosaiskeskustelu tulee järjestää viimeistään kaksi viikkoa ennen kiinteistön huutokauppaa.

Asianosaiskeskusteluun kutsutaan velallinen, hakija ja yhteisomistajat sekä kaikki tunnetut velkojat ja erityisen oikeuden haltijat, joilla on panttioikeus tai muu asianosaisluetteloon merkittävä oikeus (*asianosaiskeskustelun asianosaiset*).

Kutsu asianosaiskeskusteluun on lähetettävä viimeistään neljä viikkoa ennen keskustelua.

41 §

Kutsun sisältö

Kutsussa tulee olla:

1) tarpeelliset asianhallintatiedot;

2) keskeiset tiedot asianosaiskeskustelusta ja kuulutuksesta;

3) kehotus oikeuden haltijoille ilmoittaa asianosaiskeskustelussa tai kirjallisesti sitä ennen saatavansa tai muu oikeutensa (*valvonta*);

4) kehotus esittää velkakirja tai muu saamistodiste sekä panttikirja tai muu mahdollisesti oikeuden perusteena oleva asiakirja.

Kutsussa tulee ilmoittaa 53 §:ssä säädetyistä myöhästymisen seurauksista ja siitä, ettei huomautuksia tai vaatimuksia valvonnoista, myyntiehdoista tai myyntijärjestyksestä oteta huomioon asianosaiskeskustelun jälkeen.

42 §

Kuulutus

Asianosaiskeskustelusta tulee julkaista kuulutus paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä viimeistään neljä viikkoa ennen keskustelua.

Kuulutus on lisäksi julkaistava 1 momentissa mainitussa ajassa virallisessa lehdessä, jollei kaikkia asianosaisluetteloon merkittäviä oikeuksia ole selvitetty tai kutsua ei ole voitu toimittaa kaikille asianosaiskeskustelun asianosaisille. Kuulutuksen julkaisemisesta kuulutusrekisterissä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Kuulutuksessa tulee ilmoittaa keskeiset 41 §:ssä tarkoitetut tiedot. Velallisen tai muun omistajan nimi ja syntymävuosi saadaan julkaista 2 momentissa tarkoitetussa kuulutuksessa.

43 §

Asianosaiskeskustelun toimittaminen

Asianosaiskeskustelussa ulosottomiehen tulee:

1) selostaa tarpeelliset asianhallintatiedot, 39 §:ssä tarkoitetut selvitykset ja olennaiset myyntiehdot;

2) ilmoittaa, mikä on 55 §:ssä tarkoitettu hakijan saatava;

3) tehdä selkoa etukäteen toimitetuista kirjallisista valvonnoista ja pitää niitä nähtävillä;

4) kehottaa asianosaisia valvomaan saatavansa tai oikeutensa ja luovuttamaan valvonta-asiakirjat;

5) kehottaa asianosaisia esittämään mahdolliset riitautukset;

6) kehottaa asianosaisia tekemään mahdolliset huomautukset ja vaatimukset myyntiehdoista, myyntikohteesta ja myyntijärjestyksestä.

Jos siihen on aihetta, jatkettu asianosaiskeskustelu voidaan järjestää sopivalla tavalla.

44 §

Asianosaisluettelo

Asianosaiskeskustelussa tai viipymättä sen jälkeen ulosottomies laatii asianosaisluettelon, johon merkitään:

1) saatavat ja muut oikeudet 47—52 §:ssä säädetyllä tavalla;

2) alin hyväksyttävä tarjous;

3) 55 §:ssä tarkoitettu hakijan saatava;

4) yhteisomistajien määräosat, jos myydään yhteisesti omistettu kiinteistö.

Asianosaisluettelo on toimitettava asianosaiskeskustelun asianosaisille hyvissä ajoin ennen huutokauppaa.

45 §

Kirjallinen valvontamenettely

Ulosottomies saa laatia asianosaisluettelon ilman asianosaiskeskustelua, jollei keskusteluun ilmene tarvetta. Siinä tapauksessa ulosottomies asettaa määräpäivän ja kehottaa asianosaisia viimeistään määräpäivänä valvomaan oikeutensa, antaa esitetyt valvonnat muille asianosaisille tiedoksi ja samalla ilmoittaa määräpäivän, jolloin mahdolliset riitautukset ja myyntiä koskevat huomautukset tulee viimeistään esittää. Yksinkertaisessa asiassa, jossa kaikki asianosaiset tunnetaan, kuulutusta ei tarvitse julkaista.

Valvonnoille tulee varata vähintään neljän viikon määräaika laskettuna valvontakehotuksen lähettämisestä ja riitautuksille vähintään kahden viikon määräaika laskettuna valvontojen lähettämisestä tiedoksi.

Muutoin kirjallisesta valvontamenettelystä on soveltuvin osin voimassa, mitä asianosaiskeskustelusta säädetään.

46 §

Asianosaisselvittely uudessa huutokaupassa

Jos toimitettavaksi tulee uusi huutokauppa, saatavat merkitään asianosaisluetteloon aiemman luettelon mukaisesti. Jos kuitenkin joku oikeuden haltijoista ilmoittaa viimeistään kaksi viikkoa ennen uutta huutokauppaa haluavansa valvoa oikeutensa uudelleen tai huomioon otettavaksi tulee uusia vaateita, uusi asianosaiskeskustelu tulee siltä osin järjestää.

47 §

Etuoikeusjärjestys

Kiinteistön huutokaupassa saatavilla ja erityisillä oikeuksilla on etuoikeus (*etuoikeussaatava*) seuraavassa järjestyksessä:

1) täytäntöönpanokulut, myyntimaksu ja konkurssilain 17 luvun 7 §:ssä tarkoitettu korvaus;

2) saatavat, joiden vakuutena on kirjattu lakisääteinen panttioikeus kiinteistöön, keskenään samalla etuoikeudella;

3) saatavat, joiden vakuutena on kiinnitykseen perustuva panttioikeus kiinteistöön, ja kiinteistöön kirjatut erityiset oikeudet lainhuuto- ja kiinnitysrekisterin osoittamalla keskinäisellä etuoikeudella;

4) kiinteistöön kohdistuvat kirjaamattomat eläke-, vuokra- tai muut käyttöoikeudet, jos oikeuden haltija on ottanut kiinteistön tai sen osan hallintaansa ennen ulosmittausta, niin että aikaisemmin perustetulla oikeudella on etuoikeus;

5) ehdolliseen luovutukseen perustuva 26 §:n 1 momentissa tarkoitettu kauppahintasaatava.

Etuoikeussaatavien jälkeen suoritetaan sellaiset muut saatavat, joiden suorittamiseksi kiinteistö on ulosmitattu (*etuoikeudeton saatava*). Etuoikeudettomilla saatavilla on keskenään sama etuoikeus, jollei velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetussa laissa (1578/1992) toisin säädetä.

48 §

Panttisaatava

Asianosaisluetteloon merkitään panttisaatavan valvottu pääoma sekä sille huutokauppapäivään asti laskettu korko ja muut liitännäiskustannukset. Ne merkitään panttisaataviksi enintään panttikirjan rahamäärään. Ylimenevä osa merkitään etuoikeudettomaksi saatavaksi, jos kiinteistö on siitä ulosmitattu.

Jos panttikirjan rahamäärä on suurempi kuin panttisaatava, erotusta ei oteta huomioon.

49 §

Valvomaton ja ehdollinen saatava sekä keskeneräinen kirjaus

Valvomatta jäänyt kiinnitykseen perustuva panttisaatava merkitään asianosaisluetteloon lainhuuto- ja kiinnitysrekisteristä ilmenevään määrään. Velallisen hallussa olevaa panttikirjaa ei oteta huomioon.

Ehdollinen saatava merkitään valvonnan mukaisesti.

Panttisaatava merkitään luetteloon, vaikka kiinnitystä koskevaa hakemusta ei ole lainvoimaisesti ratkaistu. Merkintää ei tehdä, jos hakemus on jätetty lepäämään ulosmittauksen tai turvaamistoimen vuoksi.

50 §

Riitainen saatava

Ulosottomiehen tulee hylätä saatavaa koskeva valvonta viran puolesta, jos valvonta on selvästi perusteeton. Jos muussa tapauksessa valvonta on riitautettu, ulosottomies tekee päätöksen saatavan määrästä ja merkitsee sen asianosaisluetteloon. Jos päätös poikkeaa valvonnasta, saatava merkitään lisäksi ehdollisesti valvonnan mukaisesti.

51 §

Erityinen oikeus

Kiinteistöön kirjattu erityinen oikeus merkitään asianosaisluetteloon kirjauksen mukaisesti ja muu erityinen oikeus valvonnan perusteella.

Erityinen oikeus merkitään asianosaisluetteloon arvoa määräämättä. Kiinteistöön kirjattu oikeus saada kiinteistöstä määrätty raha- tai tavaramääräinen etu merkitään asianosaisluetteloon pääomaksi arvioituna, jollei oikeus kuulu alimpaan hyväksyttävään tarjoukseen.

Mitä 49 §:n 3 momentissa ja 50 §:ssä säädetään, koskee soveltuvin osin erityistä oikeutta. Riitaista oikeutta ei kuitenkaan merkitä ehdollisesti asianosaisluetteloon.

52 §

Pantattu käyttöoikeus

Pantattu vuokraoikeus tai muu käyttöoikeus kiinteistöön myydään kirjatun sopimuksen mukaisena siihen kuuluvine rakennuksineen ja laitteineen, vaikka käyttöoikeus on maakaaren 19 luvun 4 tai 5 §:n mukaan muuttunut tai lakannut kesken sopimuskauden.

53 §

Myöhästynyt valvonta

Jollei velkoja valvo kiinnitykseen perustuvaa panttisaatavaansa asianosaiskeskustelussa, häneltä peritään erikseen säädetty ulosottomaksu. Jos muu saatava tai muu kuin kirjattu oikeus valvotaan asianosaiskeskustelun jälkeen, mutta viimeistään viikko ennen myyntiä, valvonta otetaan huomioon, jos myöhästymiseen on hyväksyttävä syy. Tämän jälkeen valvonta tuottaa oikeuden vain ylijäämään.

Ulosottomiehen tulee varata muille asianosaiskeskustelun asianosaisille asianmukainen tilaisuus riitauttaa myöhästynyt valvonta.

Menettely kiinteistön huutokaupassa

54 §

Alin hyväksyttävä tarjous

Alimman hyväksyttävän tarjouksen tulee kiinteistön huutokaupassa peittää täytäntöönpanokulut ja myyntimaksu sekä sellaiset etuoikeussaatavat, joilla on parempi etuoikeus kuin 55 §:ssä tarkoitetulla hakijan saatavalla. Määrästä vähennetään mahdollinen kiinteistöstä kannettu tulo.

Panttisaatava, joka kohdistuu myös toiseen kiinteistöön, otetaan huomioon täysimääräisesti alimmassa hyväksyttävässä tarjouksessa.

55 §

Hakijan kielto-oikeus

Hakijalla on oikeus kieltää kiinteistön myynti, jollei hänen etuoikeussaatavansa peity. Määräävä on se hakijan tai hakijoiden etuoikeussaatavista, jolla on paras etuoikeus ja josta on kiinteistön myyntiin oikeuttava ulosottoperuste.

56 §

Uusi myynti

Jollei tarjousta hyväksytä 54 tai 55 §:n nojalla, järjestetään uusi huutokauppa tai vapaa myynti, paitsi jos hakija sen kieltää. Viimeksi mainitussa tapauksessa tai, jollei omaisuus tule myydyksi toisellakaan kerralla, ulosmittaus peruutetaan.

57 §

Vastattavaksi ottaminen

Ostaja voi sopia velkojan kanssa, että kiinnitykseen perustuvan panttisaatavan pääoma siirtyy myyntipäivästä ostajan vastattavaksi kauppahinnan vähennyksenä. Saatava siirtyy ostajan henkilökohtaisesti vastattavaksi, jolleivät asianomaiset muuta sovi. Velallinen ei enää vastaa siirtyneestä saatavasta.

Ostajan vastattavaksi ei voida siirtää 49 tai 50 §:ssä tarkoitettuja saatavia. Yhteiskiinnitykseen perustuva panttisaatava voi siirtyä vain, jos kaikki yhteisesti kiinnitetyt kiinteistöt on myyty yhdessä.

58 §

Erityisen oikeuden pysyttäminen

Kiinteistö tarjotaan ensin ehdolla, että erityiset oikeudet pysyvät voimassa. Jollei korkein tarjous peitä saatavaa, jolla on parempi etuoikeus kuin erityisellä oikeudella, eikä erityinen oikeus kuulu alimpaan hyväksyttävään tarjoukseen, kiinteistö tarjotaan kyseistä erityistä oikeutta pysyttämättä. Vaikka tarjous nousisi täl-

löin korkeammaksi, aiempi tarjous hyväksytään, jos oikeuden haltija maksaa erotuksesta sen osan, joka kuuluu paremmalla etuoikeudella olevalle saatavalle.

59 §

Huutokaupan vaikutukset

Panttioikeus ja muu oikeus myytyyn kiinteistöön raukeaa huutokaupassa, jollei omaisuutta ole myyty oikeus säilyttäen tai saatavaa oteta vastattavaksi.

Usean velalliselle kuuluvan kiinteistön myynti ja muita erityistilanteita

60 §

Velallisen osoittama myyntijärjestys

Jos myydään useita velalliselle kuuluvia kiinteistöjä, velallinen saa osoittaa, missä järjestyksessä ne myydään, jollei 61 ja 62 §:stä muuta johdu. Velallisen on ilmoitettava myyntijärjestys viimeistään asianosaiskeskustelussa.

61 §

Yhteisesti kiinnitetyt kiinteistöt

Velalliselle kuuluvat yhteisesti kiinnitetyt kiinteistöt tarjotaan ensin yhdessä ja sen jälkeen erikseen. Erillistarjoukset hyväksytään, jos ne ylittävät yhteistarjouksen tai jos velallinen sitä vaatii ja kaikki etuoikeussaatavat ja hakijan saatava peittyvät. Kiinteistöille määrätään yhteinen alin hyväksyttävä tarjous.

Jollei jostakin kiinteistöstä esitetä erillistarjousta, mutta erillistarjoukset silti ylittävät yhteistarjouksen, kyseinen kiinteistö jää myymättä.

62 §

Tarkoituksenmukainen kokonaisuus

Jos velalliselle kuuluvat kiinteistöt muodostavat tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden, ne tarjotaan ensin yhdessä ja sitten erikseen. Yhteistarjous hyväksytään, jos se on suurempi kuin erillistarjousten summa ja esitettyjen erillistarjousten suhteessa kiinteistöille jaettuna peittää kunkin kiinteistön alimman hyväksyttävän tarjouksen. Erillistarjoukset kuitenkin hyväksytään, jos velallinen sitä vaatii ja kaikki etuoikeussaatavat ja hakijan saatava peittyvät.

63 §

Kiinteistön myynti määräaloina

Velalliselle kuuluva kiinteistö saadaan tarjota määräaloina noudattaen soveltuvin osin, mitä 61 §:ssä säädetään.

64 §

Määräosan myynti

Jos myydään velalliselle kuuluva määräosa kiinteistöstä, alimpaan hyväksyttävään tarjoukseen lasketaan täysimääräisesti panttisaatava, joka kohdistuu koko kiinteistöön.

65 §

Määräalan, ainesosan ja tarpeiston erikseen myynti

Ulosmitatusta kiinteistöstä saadaan tarjota määräala, ainesosia tai tarpeistoa erikseen, jos se on tarkoituksenmukaista tai turvaa velallisen asumisen. Erikseen myynti edellyttää velallisen ja niiden oikeuden haltijoiden suostumusta, joiden oikeutta se koskee.

Erikseen myytävä kohde tarjotaan vapaana rasituksista, eikä alinta hyväksyttävää tarjousta määrätä. Kauppahinnan jakamisesta säädetään 6 luvun 8 §:ssä.

Kiinteistö on myynnin jälkeen tarvittaessa pidettävä kohtuullisen ajan ulosmitattuna ostajan aseman turvaamiseksi. Ennen puuston myyntiä on tehtävä metsälain (1093/1996) 14 §:ssä tarkoitettu metsänkäyttöilmoitus. Puustoa saadaan myydä myös metsänhakkuuoikeuden luovutuksena.

66 §

Oikeuden myynti kiinteistön kanssa

Oikeus, johon kiinteistön sähkönsaanti perustuu tai joka muutoin välittömästi palvelee myytävää kiinteistöä, saadaan myyntituloksen parantamiseksi myydä kiinteistön kanssa, jollei menettely tuntuvasti loukkaa muun velkojan maksunsaantia.

Usean eri omistajille kuuluvan kiinteistön myynti

67 §

Myynti vastuujärjestyksessä

Jos panttioikeus kohdistuu kiinteistönmuodostuksen vuoksi eri omistajille kuuluviin kiinteistöihin, jotka on ulosmitattu yhteisen panttisaatavan suorittamiseksi, kiinteistöt myydään seuraavassa järjestyksessä:

1) velallisen kiinteistö;
2) kantakiinteistö;
3) lohkokiinteistö;
4) hakijan osoittama kiinteistö, jollei 1—3 kohdassa tarkoitettua järjestystä voida määrätä.

Myöhemmin lainhuudatettu lohkokiinteistö myydään ennen aikaisemmin lainhuudatettua. Jollei lainhuutoa ole haettu mihinkään niistä tai lainhuutoa on haettu samana päivänä, ensin myydään myöhemmin luovutettu lohkokiinteistö.

Mitä tässä pykälässä säädetään lohkokiinteistöstä, koskee myös määräalaa.

68 §

Tarjousten hyväksyminen

Edellä 67 §:ssä tarkoitetussa myynnissä kiinteistökohtaiset korkeimmat tarjoukset hyväksytään ehdollisesti. Tarjoukset hyväksytään lopullisesti, jos tarjousten yhteismäärä peittää sellaiset yhteiset kiinnitykset ja erityiset oikeudet, joilla on parempi etuoikeus kuin hakijan saatavalla.

69 §

Takautumisvaatimuksen panttioikeus

Jollei yhteistä panttisaatavaa ole voitu suorittaa 67 §:ssä säädetyssä järjestyksessä, koska jokin kiinteistöistä on myyty muun saatavan suorittamiseksi, myydyn kiinteistön omistanut saa ilman eri sitoumusta panttioikeuden edellä vastuujärjestyksessä oleviin kiinteistöihin. Panttioikeus on takautumisvaatimuksen vakuutena siitä määrästä, joka on maksettu kauppahinnasta yhteisen panttisaatavan suorittamiseksi.

70 §

Hakemuksesta yhteisesti kiinnitetyt kiinteistöt

Jos hakemuksesta yhteisesti kiinnitetyt kiinteistöt kuuluvat eri omistajille, ensin on myytävä velallisen kiinteistö ja sen jälkeen hakijan osoittamat kiinteistöt.

71 §

Määräosin omistettu kiinteistö

Määräosin omistettu kiinteistö myydään kokonaisena, jos hakijan saatavan vakuutena on panttioikeus koko kiinteistöön. Alimmasta hyväksyttävästä tarjouksesta on voimassa, mitä 54 §:ssä säädetään.

Määräosat tarjotaan erikseen, jos joku yhteisomistajista sitä pyytää tai siihen on erityinen syy. Erillistarjoukset hyväksytään, jos ne ylittävät koko kiinteistöstä tarjotun hinnan taikka jos yhteisomistaja sitä vaatii ja erillistarjoukset peittävät etuoikeussaatavat.

Muun määräosin omistetun kiinteistön myynnistä säädetään 82 §:ssä.

Aluksen huutokauppa

72 §

Kiinteistöä koskevien säännösten soveltaminen

Mitä tässä luvussa säädetään kiinteistön huutokaupasta ja kiinteistöstä, koskee soveltuvin

osin aluksen huutokauppaa ja alusta. Alinta hyväksyttävää tarjousta ei kuitenkaan määrätä. Etuoikeusjärjestyksestä säädetään erikseen.

Mitä aluksella tarkoitetaan, säädetään 4 luvun 3 §:n 1 momentissa.

73 §

Asianosaisluettelo

Meripanttioikeuden merkitsemisestä asianosaisluetteloon säädetään merilain (674/1994) 3 luvussa. Saatavista, joiden osalta laivanisännän vastuu on merilain 9 luvun mukaan rajoitettu, asianosaisluetteloon merkitään sekä saatavan täysi määrä että se määrä, josta laivanisäntä on vastuussa.

74 §

Aluksen osuus

Osuus alukseen myydään ehdolla, että koko alukseen kohdistuvat panttioikeudet pysyvät voimassa.

Vapaa myynti

75 §

Yksityisen toimittama julkinen huutokauppa

Ulosottomies saa antaa irtaimen omaisuuden luotettavan huutokaupantoimittajan myytäväksi julkisella huutokaupalla. Ulosottomiehen tulee ilmoittaa mahdollinen 23 §:ssä tarkoitettu vähimmäishinta ja 34 §:n mukainen alin hyväksyttävä tarjous sekä antaa tarvittavat muut huutokauppaa koskevat ohjeet.

Myynnin toimittajasta on voimassa, mitä 3 luvun 110 §:ssä säädetään toimitsijasta.

76 §

Ulosottomiehen toimittama vapaa myynti

Ulosottomies saa myydä irtaimen tai kiinteän omaisuuden vapaasti velallisen sekä niiden velkojien ja muiden oikeuksien haltijoiden suostumuksella, joiden oikeutta myynti koskee. Vapaata myyntiä ei saa järjestää, jos joku oikeuden haltijoista on jäänyt tuntemattomaksi.

Ulosottomies saa myydä omaisuuden vapaasti ilman 1 momentissa tarkoitettua suostumusta, jos:

1) kauppahinta peittää kaikki etuoikeussaatavat ja vastaa selvitysten mukaan käypää hintaa; tai

2) korkein tarjous on huutokaupassa hylätty ja kauppahinta nousee vapaassa myynnissä sitä korkeammaksi eikä alita selvästi käypää hintaa ja peittää alimman hyväksyttävän tarjouksen.

77 §

Muu vapaa myynti

Muu kuin 75 tai 76 §:ssä tarkoitettu irtaimen tai kiinteän omaisuuden vapaa myynti voidaan antaa ulkopuolisen, pantin haltijan tai velallisen tehtäväksi, jos velallinen sekä kaikki ne velkojat ja muut oikeuksien haltijat, joiden oikeutta myynti koskee, siitä sopivat, eikä kukaan oikeuden haltijoista ole jäänyt tuntemattomaksi. Jos omaisuudella on päivän hinta, omaisuus saadaan myydä siihen hintaan sellaisen omaisuuden myynnissä käytettävällä tavanomaisella ja luotettavalla tavalla.

Kertynyt kauppahinta tulee tilittää ulosottomiehelle.

78 §

Vaateiden selvittäminen

Ulosottomiehen tulee ennen vapaata myyntiä selvittää saatavat ja oikeudet sekä järjestää asianosaiskeskustelu ja laatia asianosaisluettelo noudattaen soveltuvin osin, mitä sellaisen omaisuuden huutokaupasta säädetään.

79 §

Myyntiehdot

Edellä 75 ja 76 §:ssä tarkoitetussa myynnissä noudatetaan soveltuvin osin, mitä 3—15, 20, 21 ja 24—26 §:ssä säädetään, jolleivät asianosaiset

ole toisin sopineet. Ostajan asemaa ei kuitenkaan saa heikentää.

Mitä 6—9 §:ssä säädetään, koskee myös 77 §:ssä tarkoitettua vapaata myyntiä. Muutoin siinä noudatetaan asianosaisten sopimia myyntiehtoja ja mitä muussa laissa säädetään vastaavasta kaupasta.

80 §

Vapaan myynnin vaikutukset

Panttioikeus ja muu oikeus myytyyn omaisuuteen raukeaa 75 ja 76 §:ssä tarkoitetussa myynnissä, jollei saatavaa oteta vastattavaksi tai omaisuutta ole myyty oikeus säilyttäen. Omaisuuteen kohdistuvat oikeudet pysyvät voimassa 77 §:ssä tarkoitetussa myynnissä, jolleivät asianosaiset ja ostaja muuta sovi.

Kauppahinta jaetaan kuten vastaava kauppahinta huutokaupassa.

Yhteisomistus

81 §

Osuuden myynti yhteisomistajalle

Kun yhteisomistusesine on ulosmitattu 4 luvun 73 §:n nojalla, ulosottomiehen tulee varata yhteisomistajille tilaisuus esittää tarjouksia velallisen määräosasta. Korkein tarjous saadaan hyväksyä, jos se peittää tämän luvun 34 §:ssä tai 54 ja 64 §:ssä säädetyn alimman hyväksyttävän tarjouksen, eikä selvästi alita kertymää, joka ulosottomiehen arvion mukaan tulisi velallisen osuudelle yhteisomistusesineen myynnissä.

82 §

Yhteisomistusesineen myynti

Jollei velallisen määräosaa myydä 81 §:ssä säädetyllä tavalla, ulosmitattu yhteisomistusesine myydään niin kuin edellä tässä luvussa säädetään.

Myynti edellyttää, että kauppahinta vastaa selvitysten mukaan käypää hintaa. Kiinteistön myynnissä kauppahinnan tulee peittää määräosien mukaisesti jaettuna kiinteistöön ja muiden yhteisomistajien osuuksiin kohdistuvat etuoikeussaatavat sekä velallisen osuudesta 54 §:ssä tarkoitetut saatavat.

Velallisen osasta maksetaan täytäntöönpanokulut ja mahdollinen myyntimaksu.

83 §

Vakituinen asunto

Jos toinen yhteisomistaja käyttää yhteisesti omistettuja tiloja vakituisena asuntonaan, ulosottomies ei saa myydä omaisuutta ilman kyseisen yhteisomistajan suostumusta. Tarvittaessa ulosottomies saa käynnistää eräistä yhteisomistussuhteista annetun lain 9 §:ssä tarkoitetun menettelyn yhteisomistussuhteen purkamiseksi.

Lopputoimet

84 §

Kauppakirja

Kun kiinteistö taikka huoneiston tai rakennuksen hallintaan oikeuttavia osakeyhtiön osakkeita on myyty huutokaupalla tai vapaasti, ulosottomiehen tulee antaa ostajalle kauppakirja, kun kauppahinta on maksettu ja myynti on tullut lainvoimaiseksi. Osakekirjat luovutetaan ostajalle kauppakirjan yhteydessä. Kauppahinnan jakoa tai tilitystä koskeva valitus ei estä kauppakirjan antamista. Kauppakirjaan merkitään kauppahinta, vastattavaksi otetut saatavat ja pysytetyt erityiset oikeudet sekä muut tarpeelliset tiedot.

Kun ulosottomies myy muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua irtainta omaisuutta, ostajalle tulee pyynnöstä tai tarvittaessa antaa todistus saannosta, kun kauppahinta on maksettu.

85 §

Alus- ja autokiinnityksen kuolettaminen

Myytyyn alukseen tai autoon kohdistuvat rauenneita panttioikeuksia koskevat kiinnitykset kuoletetaan.

86 §

Kiinteistöön kohdistuvan kiinnityksen kuolettaminen

Myytyyn kiinteistöön kohdistuvat kiinnitykset tulee kuolettaa 49 ja 50 §:ssä tarkoitettujen saatavien osalta.

Yhteiskiinnitys on poistettava myydyn kiinteistön osalta ja kuoletettava muiden kiinteistöjen osalta siltä osin kuin panttisaatava on tullut suoritetuksi. Yhteiskiinnitys jää voimaan 69 §:ssä tarkoitetun takautumisvaatimuksen vakuudeksi. Jos kaikki yhteisesti kiinnitetyt kiinteistöt on myyty yhdessä samalle ostajalle, yhteiskiinnitys pysyy voimassa. Jos kiinteistö on myyty määräaloina, kiinteistöön kohdistuva kiinnitys on kuoletettava. Kiinteistöön vahvistetut kiinnitykset on poistettava myydyn määräalan osalta ja kantakiinteistöön kohdistuva kiinnitys on kuoletettava siltä osin kuin panttisaatava on tullut suoritetuksi.

Muilta kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitetuilta osin kiinnitykset jäävät voimaan, ja panttikirjat luovutetaan ostajalle.

87 §

Ilmoitukset kirjaamisviranomaisille

Ulosottomiehen tulee ilmoittaa ulosmittausmerkinnän poistamista varten lainvoimaisesta myynnistä sille rekisteriviranomaiselle, jolle ulosmittauksesta on ilmoitettu. Ilmoitukseen on liitettävä tieto rauenneista ja voimaan jääneistä panttioikeuksista ja kirjatuista oikeuksista sekä kauppahinnan jaosta.

Ulosottomiehen on ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle kuoletettavat kiinnitykset sekä toimitettava tälle niitä koskevat panttikirjat ja muut sitä vastaavat asiakirjat.

88 §

Kiinnitysasiakirjan kuolettaminen

Kiinnitys on kuoletettava 85 ja 86 §:ssä säädetyllä tavalla, vaikka panttikirjaa tai vastaavaa kiinnitysasiakirjaa ei ole jätetty ulosottomiehelle. Ulosottomiehen tulee tällöin tarvittaessa huolehtia kiinnitysasiakirjan kuolettamisesta.

6 luku

Jako ja tilitys

Määritelmiä

1 §

Jako ja tilitys

Varojen jaolla tarkoitetaan kertyneiden varojen kohdentamista saataville ja tilityksellä varojen maksamista velkojille.

Jako

2 §

Varojen jako saataville

Ulosmittauksesta kertyneet varat jaetaan säädetyn etuoikeusjärjestyksen mukaisesti. Jos velkojalla on useita saatavia samalla etuoikeudella, kertymä kohdennetaan ensin vanhimmalle ulosottoperusteelle tai vanhimmalle ilman ulosottoperustetta olevista saatavista, jollei velkoja ole muuta pyytänyt.

Muutoin kuin ulosmittauksesta kertyneet varat kohdennetaan velallisen pyytämällä tavalla niin kuin 4 luvun 7 §:ssä säädetään ja muussa tapauksessa 1 momentin mukaisesti.

3 §

Suhteellisesta jaosta poikkeaminen

Palkan ja muun toistuvaistulon ulosmittauksessa saatavalle saadaan jakaa muita saatavia suurempi suhteellinen osuus, enintään kuitenkin kertymä kuudelta kuukaudelta. Edellytyksenä on, että suhteellisesta jaosta poikkeaminen on perintämenettelyn kannalta tarkoituksenmukaista, eikä toisen velkojan maksunsaanti ilmeisesti vaarannu.

Suhteellisesta jaosta poikkeaminen ei saa vähentää kertymää saatavalle, jolla on etuoikeus.

4 §

Varojen kohdentaminen saatavan osille

Ulosottomiehen on kohdennettava kertyneet varat ensin kunkin saatavan korolle, sen jälkeen pääomalle ja viimeksi kuluille, jolleivät asianosaiset ole 4 luvun 60 §:n mukaisesti muuta sopineet.

5 §

Jakopäätös ja sen sitovuus

Jos myyntiä varten on laadittu asianosaisluettelo, ulosottomies laatii varojen kohdentamisesta jakoluettelon, joka perustuu asianosaisluetteloon ja joka annetaan tiedoksi asianosaisille. Muussa tapauksessa ulosottomies tekee jakopäätöksen merkitsemällä kohdennustiedot ulosoton tietojärjestelmään.

Ulosottomiehen tekemä kohdennus sitoo asianosaisia eikä velkoja saa kohdentaa saamiaan varoja siitä poikkeavasti. Kohdennus sitoo myös yksityisessä perinnässä.

6 §

Jakokeskustelu

Jos jaon perusteissa ilmenee epäselvyyksiä tai jos se on muusta syystä tarpeen, ulosottomiehen tulee ennen varojen kohdentamista järjestää jakokeskustelu. Kutsu siihen on lähetettävä viimeistään kaksi viikkoa ennen keskustelua.

Jakokeskustelusta ei julkaista kuulutusta, jos kaikki asianosaiset tunnetaan. Muutoin noudatetaan soveltuvin osin, mitä 5 luvussa säädetään asianosaiskeskustelusta kiinteistön huutokaupassa.

7 §

Yhteisomistus

Jos määräosin omistettu esine on ulosmitattu ja myyty, kertynyt kauppahinta jaetaan ensin määräosien mukaisessa suhteessa.

8 §

Erilliskertymä

Jos omaisuudesta on ulosmitattu tai myyty erikseen ainesosia, tarpeistoa tai määräala taikka jos ulosmitatusta omaisuudesta on saatu tuloa, kertymä jaetaan kuten kauppahinta erottamattomasta tai tuloa tuottaneesta omaisuudesta.

9 §

Ylijäämä ja korvaus hintojen erotuksesta

Jos kertymä on suurempi kuin saatavien määrä myyntipäivänä tai päivänä, jolloin muutoin kuin myynnistä kertyneet varat on maksettu ulosottomiehelle, pääomille jaetaan etuoikeusjärjestyksessä korkoa myynti- tai maksupäivän ja jakopäivän väliseltä ajalta.

Ostajalta peritty 5 luvun 25 §:ssä tarkoitettu korvaus hintojen erotuksesta jaetaan kuten kauppahinta.

10 §

Vähäinen jako-osa

Jollei jollekin saatavalle kerry jaossa 4 luvun 17 §:ssä tarkoitettua jako-osaa, saatava jätetään ottamatta huomioon jaossa. Mitä tässä säädetään, ei koske saatavaa, jolla on etuoikeus.

11 §

Jakosopimus

Jos velallinen ja kaikki jako-osan saavat velkojat sopivat varojen jaosta, ulosottomiehen tulee tilittää varat sopimuksen mukaisesti. Muut eivät saa sopia valvomatta jääneelle panttisaatavalle tulevasta jako-osasta. Riitaista tai ehdollista saatavaa koskeva jakosopimus edellyttää myös niiden velkojien suostumusta, joille varat menevät toissijaisesti.

Sopimuksella ei saa poiketa siitä, mitä 13—17 §:ssä säädetään.

12 §

Jakoilmoitus

Jos varojen kohdentamisesta ei ole tehty jakoluetteloa, ulosottomiehen tulee pyynnöstä antaa kertymän jakamisesta ilmoitus velkojalle.

Velalliselle on ilmoitettava:

1) ulosmittauksesta tai myynnistä kertynyt määrä;

2) täytäntöönpanokulujen ja ulosottomaksujen määrä;

3) kullekin saatavalle kohdennettu ja jäljellä oleva määrä eriteltynä saatavan osien mukaisesti;

4) muut tarpeelliset tiedot.

Tilityksen edellytykset ja tilitysmenettely

13 §

Ulosottoperusteen lainvoimaisuus

Jos ulosottoperuste on lainvoimaa vailla, kertyneet varat saadaan tilittää vain vakuutta vastaan. Vakuutta ei kuitenkaan vaadita, jos laissa säädetään, että määrätynlainen ulosottoperuste tai ulosottoperuste tietyssä asiassa voidaan panna täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio tai muutoksenhausta huolimatta.

14 §

Ulosottovalitus ja täytäntöönpanoriita

Jos asiassa on myyntiä varten laadittu asianosaisluettelo tai ostajalle annetaan 5 luvun 84 §:n 1 momentin mukaan kauppakirja, kauppahintaa ei saa tilittää ilman vakuutta ennen kuin myynti ja jako ovat tulleet lainvoimaisiksi. Tilitys saadaan toimittaa valituksen estämättä siltä osin kuin valituksella ei ole vaikutusta jakoon.

Täytäntöönpanoriidan vaikutuksesta tilitykseen säädetään 10 luvun 16 §:n 2 momentissa.

15 §

Tilityksen keskeytys

Ulosottomiehen on keskeytettävä tilitys, jos:

1) asianomainen muussa kuin 14 §:ssä tarkoitetussa asiassa hakee tai ilmoittaa hakevansa muutosta toimeen, joka vaikuttaa jakoon tai tilitykseen;

2) sivullinen väittää, että ulosmittaus loukkaa hänen oikeuttaan;

3) ostaja vaatii hinnanalennusta tai kaupan kumoamista; tai

4) ulosottomies havaitsee, että tilitys tekisi tyhjäksi sellaisen henkilön oikeuden muutoksenhakuun, joka ilmeisesti on tietämätön oikeuksiinsa vaikuttavasta täytäntöönpanotoimesta.

Tilitystä saadaan jatkaa, jollei asianomaisella selvästikään ole oikeutta hakea muutosta taikka jos väite tai vaatimus on selvästi perusteeton. Ulosottomies saa edellyttää kirjallista keskeytysvaatimusta, jos se on olosuhteet huomioon ottaen aiheellista.

Tilitys on keskeytyneenä kolme viikkoa keskeytysvaatimuksen esittämisestä tai ulosottomiehen 1 momentin 4 kohdan nojalla tekemästä päätöksestä taikka erityisestä syystä ulosottomiehen määräämän tätä pitemmän ajan. Kertyneet varat saadaan kuitenkin tilittää vakuutta vastaan. Asianomaiselle on ilmoitettava keskeytyksen viimeinen voimassaolopäivä.

16 §

Kuolinpesä

Jos vainajan velasta on toimitettu ulosmittaus, varoja ei saa tilittää ennen kuin kuukausi on kulunut perunkirjoituksesta taikka, jos omaisuus on luovutettu pesänselvittäjän hallintoon, ennen kuin velkojen maksamisesta on tehty perintökaaren 19 luvun 12 a §:ssä tarkoitettu sopimus tai pesänselvittäjän päätös, joka on lainvoimainen. Tilitys saadaan kuitenkin toimittaa, jos velkojalla oli panttioikeus ulosmitattuun omaisuuteen tai kuolinpesän hallinto suostuu tilitykseen.

Jos pesäosuus on ulosmitattu eikä perinnönjako ole tullut lainvoimaiseksi tai muuten lopulliseksi, kertyneet varat saadaan tilittää vain vakuutta vastaan.

17 §

Yrityskiinnitys

Jos yrityskiinnityksen kohteesta on kertynyt huomattava määrä varoja, toimitetusta myynnistä on julkaistava kuulutus virallisessa lehdessä. Tilitystä ei saa toimittaa ennen kuin kuukausi on kulunut kuulutuksen julkaisemisesta. Kuulutusta edellyttävästä varojen määrästä ja kuuluttamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

18 §

Tilitysmenettely

Tilitysmenettelystä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

19 §

Velkojan palautusvelvollisuus

Jollei varat nostanut velkoja palauta saamiaan varoja sen jälkeen, kun varojen jako tai tilitys on lainvoimaisella ratkaisulla muutettu tai kumottu, varat saadaan periä velkojalta tai vakuudesta. Perimisessä noudatetaan, mitä 3 luvun 46 §:ssä säädetään. Palautettaville varoille maksettavasta korosta on soveltuvin osin voimassa, mitä 2 luvun 16 §:n 2 momentissa säädetään.

20 §

Liikasuorituksen palautus

Suoritus, joka ei ole tarpeen hakijan saatavan suoritukseksi, on palautettava. Vähäinen, enintään valtioneuvoston asetuksella säädetyn suuruinen liikasuoritus tilitetään kuitenkin valtiolle.

Varojen säilytys

21 §

Ehdollinen jako-osa

Jos saatava on merkitty asianosaisluetteloon 5 luvun 49 tai 50 §:n mukaan ehdollisesti, saatavalle kohdennetaan asianosaisluetteloon merkitty enimmäismäärä. Tämän jälkeen ulosottomies säilyttää kyseisen jako-osan ja tekee päätöksen siitä, miten varat jaetaan toissijaisesti.

Jos velkojan vaatimus on hyväksytty lainvoimaa vailla olevalla ratkaisulla, varat saadaan tilittää vakuutta vastaan.

22 §

Muut varat

Jollei muuta kuin 21 §:ssä tarkoitettua jako-osaa voida muutoksenhaun tai muun syyn vuoksi tilittää, ulosottomies säilyttää kyseiset varat. Sama koskee varoja, joita ei voida palauttaa vastaanottajan tuntemattomuuden tai muun syyn vuoksi. Vähäinen, enintään valtioneuvoston asetuksella säädetyn suuruinen määrä tilitetään kuitenkin valtiolle.

23 §

Erikseen talletus

Varat, joita ulosottomies säilyttää 21 tai 22 §:n mukaan, on talletettava erikseen luottolaitokseen korkoa kasvamaan, jos varat ylittävät valtioneuvoston asetuksella säädettävän huomattavan määrän. Koron talletetuista varoista saa se, jolle varat tilitetään. Varat on talletettava erikseen kuuden viikon kuluessa siitä, kun ne on suoritettu ulosottomiehelle.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös ulosottomiehelle annettua rahavakuutta.

24 §

Varojen säilytysaika

Ulosottomiehen on säilytettävä varat, jotka on kohdennettu:

1) valvomatta jääneelle saatavalle, kaksi vuotta huutokaupan lainvoimaiseksi tulemisesta;

2) ehdolliselle saatavalle, kunnes ehto on täytetty tai rauennut;

3) riitaiselle saatavalle, kunnes riita on lopullisesti ratkaistu tai rauennut;

4) saatavalle, jota koskeva kiinnitys tai muu kirjaus on keskeneräinen, kunnes kirjaushakemus on lainvoimaisesti ratkaistu;

5) edellä 22 §:ssä tarkoitetulle saatavalle, kunnes tilitys voidaan toimittaa, enintään kuitenkin kymmenen vuotta varojen suorittamisesta.

25 §

Oikeus varoihin

Jos velkoja näyttää ulosottomiehelle oikeutensa 24 §:n 1 kohdassa tarkoitettuihin varoihin siinä säädetyssä ajassa, jako-osa tilitetään hänelle. Tilityksestä on julkaistava kuulutus virallisessa lehdessä vähintään kuusi viikkoa ennen tilitystä. Ulosottomiehen tulee sitä ennen kuulla velallista ja varojen toissijaista saajaa. Jollei oikeutta varoihin näytetä määräajassa, varat tilitetään toissijaiselle saajalle.

Jollei 24 §:n 5 kohdassa tarkoitettuja varoja ole tilitetty siinä säädetyssä ajassa, varat menevät valtiolle. Jos kuitenkin sitä ennen osoitetaan, ettei oikeutta varoihin ole lopullisesti ratkaistu, siitä lasketaan uusi kymmenen vuoden määräaika.

7 luku

Muun kuin maksuvelvoitteen täytäntöönpano

Häätö

1 §

Häädettävät

Häätöä koskevan ulosottoperusteen nojalla täytäntöönpanoon voidaan ryhtyä vastaajan lisäksi myös sellaista henkilöä vastaan, jonka oikeus asua ulosottoperusteessa tarkoitetuissa tiloissa tai muutoin käyttää niitä perustuu vastaajan oikeuteen (*häädettävät*).

2 §

Muuttokehotus

Muuttokehotuksessa on ilmoitettava muuttopäivä, jolloin häädettävien on viimeistään muutettava tiloista, sekä se, miten paikalle jääneen omaisuuden suhteen on lain mukaan meneteltävä. Muuttokehotus lähetetään häädettävälle ulosottoperusteessa tarkoitettuihin tiloihin ja lisäksi mahdollisesti tiedossa olevaan muuhun osoitteeseen taikka jätetään suljettuna tai avonaisena ilmoituksena ulosottoperusteessa tarkoitettuihin tiloihin.

3 §

Ilmoitus asunto- ja sosiaaliviranomaisille

Jos ulosottomiehen tiedossa on, että ulosottoperusteessa tarkoitetuissa tiloissa asuu lapsia, joiden asumisen järjestyminen on epäselvää, tai välittömän huolenpidon tarpeessa olevia henkilöitä, häätöasian vireilletulosta ja siinä ilmenneistä olosuhteista on salassapitosäännösten estämättä mahdollisimman pian ilmoitettava paikkakunnan asunto- ja sosiaaliviranomaisille.

4 §

Muuttopäivä

Ulosottomies ei saa ilman painavaa syytä määrätä muuttopäivää aikaisemmaksi kuin viikko eikä myöhemmäksi kuin kaksi viikkoa muuttokehotuksen tiedoksisaantipäivästä. Määrättyä muuttopäivää voidaan lykätä, jollei siitä aiheudu hakijalle tuntuvaa haittaa. Häätö on kuitenkin toimitettava kahden kuukauden kuluessa asian vireilletulosta, jollei pitempään lykkäämiseen ole erityisen painavaa syytä. Hakijan suostumuksella häätöä voidaan lykätä hakemuksen peruuntumatta enintään kuusi kuukautta asian vireilletulosta. Lykkäystä koskevaan ulosottomiehen päätökseen ei saa hakea muutosta.

Hakijan vaatimuksesta häädettävän on maksettava hakijalle vuokra lykkäyksen ajalta muuttopäivästä lukien entisten ehtojen mukaisesti. Lykkäyksen ehdoksi voidaan asettaa lykkäysajan vuokran maksaminen etukäteen, jos sitä voidaan pitää häädettävän kannalta kohtuullisena.

Jos kysymyksessä on avioliittolain (234/1929) mukainen yhteiselämän lopettaminen tai muu siihen rinnastettava häätö, häätö on toimeenpantava muuttopäivää määräämättä niin pian kuin se kohtuudella käy päinsä.

5 §

Häädön toimittaminen

Häätö toimitetaan poistamalla ulosottoperusteessa tarkoitetuista tiloista häädettävät ja siellä oleva omaisuus.

Jos häätöä toimitettaessa asunnossa on 3 §:ssä tarkoitettuja henkilöitä, häätöä ei saa panna täytäntöön ennen kuin asunto- ja sosiaaliviranomaisille on varattu tilaisuus järjestää asuminen tai selvittää sosiaalihuollon palvelujen tarve.

6 §

Häädettävän omaisuus

Jollei häädettävä ole häädön alkaessa kuljettanut pois omaisuuttaan, ulosottomiehen on huolehdittava siitä, että ulosottoperusteessa tarkoitetuissa asuin- tai muissa tiloissa sekä niihin välittömästi liittyvällä alueella oleva omaisuus kuljetetaan pois. Muu kuin vähäarvoinen omaisuus otetaan talteen. Arvoton tai vähäarvoiseksi katsottu omaisuus hävitetään. Ulosottomies voi antaa hävittämisen ulkopuolisen tehtäväksi tai antaa hakijalle tämän pyynnöstä luvan menetellä arvottoman tai vähäarvoisen omaisuuden suhteen haluamallaan tavalla.

Häätö voidaan panna täytäntöön myös jättämällä omaisuus paikoilleen ja estämällä häädettävän pääsy tiloihin. Omaisuuden suhteen on kuukauden kuluessa meneteltävä 1 momentissa säädetyllä tavalla tai myytävä se paikanpäällä, jollei häädettävä itse sitä ennen halua kuljettaa omaisuuttaan pois. Omaisuutta ei saa jättää asuintiloihin, jos siitä aiheutuu hakijalle vähäistä suurempaa haittaa.

Eläinten, säilytyskelvottoman ja vaarallisen omaisuuden sekä havaittujen ja muusta omaisuudesta erotettavissa olevien valokuvien, asiakirjojen ja muiden vastaavien esineiden suhteen ulosottomiehen on meneteltävä tavalla, jota olosuhteet huomioon ottaen voidaan pitää kohtuullisena.

7 §

Omaisuuden ulosmittaus ja myyminen

Häädön kohteena oleva omaisuus saadaan ulosmitata, vaikka velallisella olisi oikeus erottaa se ulosmittauksesta. Ulosmitattu ja muu talteen otettu omaisuus myydään 5 luvussa säädetyllä tavalla. Häädetyllä on kuitenkin oikeus noutaa erottamisoikeuteensa kuuluva omaisuus sekä omaisuus, jota ei ole ulosmitattu, viimeistään myyntiä edeltävänä päivänä, jos hän suorittaa häädöstä aiheutuneet täytäntöönpanokulut ja ulosottomaksun.

Mahdollinen ylijäämä kauppahinnasta tilitetään häädetylle, jos hänen tilitysosoitteensa tiedetään, ja muussa tapauksessa talletetaan hänen varalleen.

Jos häädetyn yhteystiedot tunnetaan, hänelle on välittömästi häädön jälkeen ilmoitettava, mi-

ten hänelle kuuluvan omaisuuden suhteen on menetelty.

8 §

Häätö uhkasakolla

Ulosottomies saa velvoittaa maksukykyiseksi arvioimansa vastaajan sakon uhalla muuttamaan ja siirtämään omaisuutensa pois, jos tätä voidaan pitää tarkoituksenmukaisempana kuin edellä säädettyä menettelyä ja vastaajan voidaan katsoa kykenevän huolehtimaan omaisuuden poiskuljetuksesta.

Luovutusvelvoite

9 §

Luovutusvelvoitteen täytäntöönpano

Ulosottoperuste, jossa vastaaja velvoitetaan luovuttamaan hakijalle määrätty irtain omaisuus, pannaan täytäntöön siten, että ulosottomies noutaa omaisuuden ja luovuttaa sen hakijalle.

Luovutusvelvoitetta koskevassa noudattamiskehotuksessa vastaajaa on heti tai ulosottomiehen asettamassa määräajassa kehotettava luovuttamaan omaisuus hakijalle.

10 §

Häätöä edellyttävä luovutusvelvoite

Jos luovutusvelvoitetta koskevan ulosottoperusteen täytäntöönpano edellyttää häätöä, on soveltuvin osin noudatettava, mitä 1—8 §:ssä säädetään.

11 §

Luovutusvelvoitteen täytäntöönpano uhkasakolla

Luovutusvelvoite voidaan erityisestä syystä panna täytäntöön asettamalla vastaajalle sakon uhka.

Tekemisvelvoite

12 §

Tekemisvelvoitteen täytäntöönpano

Ulosottoperuste, jossa vastaaja velvoitetaan tekemään jotakin uhalla, että hakija voi sen vastaajan kustannuksella tehdä tai teettää (*teettämisuhka*), pannaan täytäntöön siten, että ulosottomies antaa hakijalle luvan työn tekemiseen tai teettämiseen. Ulosottomiehen on tarvittaessa annettava hakijalle virka-apua.

Tekemisvelvoitetta koskevassa noudattamiskehotuksessa vastaajaa on kehotettava tekemään heti tai ulosottomiehen asettamassa määräajassa ulosottoperusteessa tarkoitettu toimi.

Vastaajalle on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitetun luvan myöntämisestä.

13 §

Teettämisuhan asettaminen

Jollei ulosottoperusteessa ole teettämisuhkaa, ulosottomiehen on se ensin asetettava. Tätä ennen vastaajaa on kuultava, jollei se tuntuvasti vaikeuta täytäntöönpanoa. Teettämisuhkaa koskeva päätös on annettava vastaajalle tiedoksi niin kuin 3 luvun 40 ja 41 §:ssä säädetään.

Vastaajalle, jolle on ennen teettämisuhan asettamista varattu tilaisuus tulla kuulluksi, tulee antaa 12 §:n 2 momentissa tarkoitettu kehotus, jos sitä voidaan pitää tarpeellisena.

14 §

Tekemisvelvoitteen täytäntöönpano uhkasakolla

Tekemisvelvoite voidaan erityisestä syystä panna täytäntöön asettamalla vastaajalle sakon uhka.

15 §

Henkilökohtainen tekemisvelvoite

Jos ainoastaan vastaaja voi täyttää velvoitteen, ulosottomiehen on asetettava laiminlyön-

nin varalle uhkasakko, jollei sitä ole asetettu jo ulosottoperusteessa.

Ulosottoperusteella, jossa velvoitetaan allekirjoittamaan kauppakirja tai muu asiakirja taikka antamaan suostumus, hyväksyminen tai muu vastaava lausuma, on ulosottoperusteen tultua lainvoimaiseksi sama vaikutus kuin velvoitteen täyttämisellä.

Kieltovelvoite

16 §

Kieltovelvoitteen täytäntöönpano

Ulosottoperuste, jossa sakon uhalla kielletään tekemästä jotakin tai velvoitetaan sallimaan, että toinen tekee jotakin, pannaan täytäntöön siten, että ulosottomies hakee uhkasakon tuomitsemista, jos kieltoa on rikottu, ja asettaa tarvittaessa uuden uhkasakon. Jollei ulosottoperusteessa ole sakon uhkaa, ulosottomiehen on se ensin asetettava.

Kieltovelvoitetta koskevassa noudattamiskehotuksessa vastaajaa on kehotettava välittömästi noudattamaan ulosottoperusteessa asetettua velvoitetta.

17 §

Kiellon rikkomisen estäminen

Jos ulosottomies voi sopivalla tavalla estää kiellon uudelleen rikkomisen, on sellaiseen toimeen ryhdyttävä, jos kieltoa on rikottu. Vastaajaa on sitä ennen kuultava, jollei se tuntuvasti vaikeuta täytäntöönpanoa.

Vastaajalle on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitetun toimen suorittamisesta.

8 luku

Turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpano

Soveltamisala ja edellytykset

1 §

Soveltamisala

Tämän luvun mukaisesti pannaan täytäntöön takavarikko ja muu turvaamistoimi, josta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa.

2 §

Hakijan asettama vakuus

Turvaamistoimen täytäntöönpano edellyttää, että hakija asettaa ulosottomiehelle vakuuden vahingosta, joka voi syntyä vastaajalle turvaamistoimesta.

Mahdollisuudesta vapautua vakuuden asettamisesta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:ssä.

3 §

Vastaajan asettama vakuus

Oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 1 §:ssä tarkoitettua turvaamistointa ei saa panna täytäntöön ja jo toimitettu täytäntöönpano on peruutettava, jos vastaaja asettaa hakijan saatavasta vakuuden ulosottomiehelle. Sama koskee muun turvaamistoimen täytäntöönpanoa, jos vastaaja asettaa vakuuden, jonka hakija hyväksyy tai joka asianmukaisella ja riittävällä tavalla vastaa hakijan oikeussuojan tarvetta.

4 §

Pääasia

Ulosottomiehen on peruutettava turvaamistoimen täytäntöönpano vastaajan vaatimuksesta, jollei hakija osoita, että oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 6 §:ssä tarkoitettu pääasia on pantu vireille määräajassa. Täytäntöönpano peruutetaan myös, jos osoitetaan, että pääasiaa koskeva

kanne on hylätty taikka jätetty sillensä tai tutkimatta.

Menettely

5 §

Vireilletulo- ja ennakkoilmoitus

Oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu väliaikainen turvaamistoimipäätös saadaan panna täytäntöön antamatta vastaajalle tämän lain 3 luvun 33 §:ssä tarkoitettua vireilletuloilmoitusta tai 34 §:ssä tarkoitettua ennakkoilmoitusta.

6 §

Takavarikon kohde

Omaisuutta, jonka ulosmittaus on kielletty, ei myöskään saa panna saatavan turvaamiseksi takavarikkoon. Muualla laissa on lisäksi säännöksiä omaisuudesta, jota ei saa panna takavarikkoon.

7 §

Takavarikon täytäntöönpano

Irtaimen ja kiinteän omaisuuden takavarikko pannaan täytäntöön noudattaen soveltuvin osin, mitä 4 luvussa säädetään ulosmittauksesta.

Jos saatavasta on pantu takavarikkoon omaisuutta, jonka arvo alentuu nopeasti tai hoitokulut ovat korkeat, omaisuus myydään noudattaen soveltuvin osin, mitä 2 luvun 5 §:n 2 momentissa säädetään. Ennen myyntiä asianosaisia tulee kuulla.

Ulosottomiehen tulee säilyttää takavarikoidut rahavarat noudattaen, mitä 6 luvun 23 §:ssä säädetään.

8 §

Takavarikon oikeusvaikutukset

Takavarikon täytäntöönpanolla on samat oikeusvaikutukset kuin ulosmittauksella 4 luvun 37—41 ja 78 §:n mukaan.

9 §

Muun turvaamistoimen täytäntöönpano

Oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 3 §:ssä tarkoitetun turvaamistoimen täytäntöönpanossa noudatetaan soveltuvin osin, mitä tämän lain 7 luvussa säädetään.

10 §

Toimitsija

Oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 3 §:n 1 momentin 4 kohdan tai 13 §:n nojalla määrätyn toimitsijan on hoidettava ja säilytettävä huolellisesti hänelle uskottua omaisuutta ja annettava tehtävänsä päätyttyä tili ulosottomiehelle. Toimitsijan tulee tehdä tämän lain 4 luvun 33 §:ssä tarkoitettu rekisteri-ilmoitus.

Ulosottomiehen on annettava toimitsijalle virka-apua tämän pyynnöstä.

11 §

Täytäntöönpanokulut

Turvaamistoimen täytäntöönpanosta aiheutuvien kulujen maksamisesta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 10 §:ssä.

12 §

Lain muiden säännösten noudattaminen

Sen lisäksi, mitä edellä tässä luvussa säädetään, turvaamistoimen täytäntöönpanossa noudatetaan soveltuvin osin, mitä 1—3 ja 9—12 luvussa säädetään.

Ulosottomiehen määräämä turvaamistoimi

13 §

Täytäntöönpanon turvaaminen

Jos on todennäköistä, että oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 1, 2 tai 3 §:ssä tarkoitettu vaara on käsillä, ulosottomies voi määrätä ja panna täytäntöön mainitussa luvussa tarkoitetun turvaamistoimen, jos hakijalla on ulosottoperuste, mutta hänen ulosottohakemukseensa ei voida heti suostua.

Turvaamistoimi on voimassa enintään kuusi kuukautta sen määräämisestä. Ulosottomies voi hakemuksesta pidentää voimassaoloaikaa, jos siihen on erityinen syy.

14 §

Takaisinsaannin turvaaminen

Ulosottomies voi määrätä ja panna täytäntöön takavarikon, jos käy ilmi, että velallinen on luovuttanut tai antanut pantiksi omaisuutta sivulliselle oikeustoimella, joka todennäköisesti voidaan peräyttää 3 luvun 84 §:n nojalla, eikä asia siedä viivytystä. Hakijan ei tarvitse asettaa 2 §:ssä tarkoitettua vakuutta eikä täytäntöönpanoa voida estää 3 §:ssä tarkoitetulla vakuudella.

Tässä pykälässä tarkoitettuun turvaamistoimeen ei saa hakea muutosta valittamalla.

15 §

Takaisinsaantia turvaavan takavarikon voimassaolo

Edellä 14 §:ssä tarkoitettu takavarikko on voimassa kaksi viikkoa sen määräämisestä. Jos hakija sinä aikana esittää käräjäoikeuden asiaa koskevan turvaamistoimipäätöksen, ulosottomiehen määräämä takavarikko on voimassa, kunnes käräjäoikeuden päätös voidaan panna täytäntöön, kuitenkin enintään kaksi viikkoa päätöksen antamisesta.

Ulosottomiehen on peruutettava määräämänsä takavarikko heti, jos hakija ilmoittaa, ettei halua hakea käräjäoikeudelta turvaamistoimea, taikka jos käräjäoikeus on hylännyt tai jättänyt tutkimatta sitä koskevan hakemuksen.

9 luku

Täytäntöönpanokulut

1 §

Kulujen maksuvelvollisuus

Vastaaja on velvollinen maksamaan tarpeelliset kulut, jotka aiheutuvat maksuvelvoitteen tai muun velvoitteen täytäntöönpanossa omaisuuden kuljettamisesta, säilyttämisestä, myynnistä tai muista ulosottomiehen täytäntöönpanotoimista. Toissijaisesti niistä vastaa hakija.

Maksuista, jotka on suoritettava valtiolle ulosotosta aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi, säädetään erikseen.

2 §

Kulujen perintä

Kulut otetaan kertymästä päältä ja muussa tapauksessa peritään vastaajalta. Jollei kuluja saada vastaajalta tai hän ei ole velvollinen niitä suorittamaan, ulosottomies perii kulut hakijalta. Ennen kulujen perimistä asianomaista on kuultava.

Ulosottoasiassa asetetusta vakuudesta voidaan ulosottomiehen päätöksen nojalla periä täytäntöönpanosta tai sen peruuttamisesta aiheutuvat kulut, jos vakuus on asetettu myös niiden korvaamiseksi.

3 §

Hakijan kuluennakko

Ulosottomies saa vaatia hakijalta ennakkoa tarpeellisia täytäntöönpanokuluja varten, maksuvelvoitteen osalta kuitenkin vain väliaikaistoimesta, ulosmittauksen varmistustoimesta tai myynnistä taikka turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpanosta aiheutuvista kuluista. Ennakkoa ei vaadita, jos hakija on luonnollinen henkilö ja kulut todennäköisesti saadaan kertymästä. En-

nakkoa ei myöskään vaadita hakijalta, jonka ei tarvitse asettaa vakuutta 3 luvun 44 §:n mukaan.

Jollei hakija maksa ennakkoa, ulosottomies voi määrätä täytäntöönpanon siltä osin raukeamaan.

4 §

Vastaajan kuluennakko

Tekemisvelvoitteen täytäntöönpanossa ulosottomies saa vaatia hakijan pyynnöstä vastaajalta ennakkoa tarpeellisia täytäntöönpanokuluja varten. Sitä ennen hakijan tulee esittää luotettava kustannusarvio kuluista ja vastaajaa on kuultava. Jollei vastaaja maksa ennakkoa, ulosottomies perii sen häneltä.

Hakijan tulee välittömästi täytäntöönpanon jälkeen antaa ulosottomiehelle selvitys ennakon käytöstä. Muussa tapauksessa ennakko voidaan periä hakijalta takaisin. Liikamääräinen ennakko on palautettava vastaajalle.

5 §

Turhiksi jääneet kulut

Kuluja niistä toimista, jotka ovat jääneet itseoikaisun johdosta turhiksi tai ovat aiheutuneet peruutetusta väliaikaistoimesta, ei peritä vastaajalta tai hakijalta, jos perimättä jättämistä voidaan pitää olosuhteet huomioon ottaen kohtuullisena.

10 luku

Itseoikaisu, täytäntöönpanoriita ja täytäntöönpanon keskeyttäminen

Itseoikaisu

1 §

Asiavirheen oikaisu

Ulosottomiehen tulee oikaista samassa ulosottoasiassa tehty toimi tai päätös, jos se perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka ilmeisen väärään lain soveltamiseen (*asiavirheen oikaisu*).

Ulosottomiehen on tehtävä oikaisu viipymättä virheen havaitsemisen jälkeen. Niitä, joiden asema heikkenee oikaisun vuoksi, tulee kuulla, jollei se ole erityisestä syystä tarpeetonta.

Asiavirheen oikaisusta valituksen yhteydessä säädetään 11 luvun 12 §:ssä.

2 §

Oikaisun esteet

Ulosottomies ei saa asiavirheen perusteella oikaista:

1) ulosmittausta, jos huutokauppaa koskeva myynti-ilmoitus on julkaistu, ellei oikaisuun ole painavia syitä;

2) toimitettua myyntiä;

3) asianosaisluetteloa myynnin jälkeen tai lainvoimaista jakopäätöstä ilman niiden suostumusta, joiden asema heikkenee oikaisun vuoksi;

4) maksuvelvoitteen täytäntöönpanoa lopullisen tilityksen jälkeen ilman niiden suostumusta, joiden oikeutta se koskee, eikä lainvoimaisesti loppuun saatettua muuta täytäntöönpanoa.

Jos käy ilmi, että ulosmitattu omaisuus kuuluu sivulliselle, toimi tai päätös voidaan oikaista sen estämättä, mitä 1 momentin 1 ja 3 kohdassa säädetään.

3 §

Kirjoitusvirheen oikaisu

Ulosottomiehen tulee oikaista ulosottoasiassa tehdyssä päätöksessä tai muussa asiakirjassa oleva kirjoitus- tai laskuvirhe taikka muu niihin rinnastettava selvä virhe (*kirjoitusvirheen oikaisu*) viipymättä virheen havaitsemisen jälkeen.

4 §

Oikaisupäätös ja muutoksenhaku

Päätös, jolla asiavirhe tai kirjoitusvirhe oikaistaan, on tehtävä kirjallisesti. Asiavirheen oikaisu on lisäksi perusteltava niin kuin 3 luvun 28 ja 29 §:ssä säädetään. Oikaisupyynnön hylkää-

misestä tehdään kirjallinen päätös, jos oikaisua on pyydetty kirjallisesti.

Asiavirheen ja kirjoitusvirheen oikaisuun haetaan muutosta niin kuin 11 luvussa säädetään. Oikaisupyynnön hylkäämiseen ei saa hakea muutosta.

5 §

Oikaisupäätöksen tiedoksianto ja täytäntöönpano

Päätös, jolla asiavirhe tai kirjoitusvirhe on oikaistu, annetaan tiedoksi sille, jonka oikeutta muutos koskee. Hakijalle oikaisusta ilmoitetaan, jos päätös poikkeaa hänelle aiemmin ilmoitetusta tai ilmoittaminen on muutoin tarpeellista. Oikaisupyynnön hylkäämisestä ilmoitetaan pyynnön esittäjälle.

Kertyneet varat saadaan tilittää vain vakuutta vastaan ennen kuin oikaisupäätös on tullut lainvoimaiseksi.

Ulosottomiehen tulee välittömästi periä takaisin varat, jotka on tilitetty kirjoitusvirheen johdosta väärin tai jotka on vahingossa maksettu väärälle henkilölle. Tätä ennen päätös varojen palautusvelvollisuudesta on annettava asianomaiselle tiedoksi niin kuin 3 luvun 40 ja 41 §:ssä säädetään.

Täytäntöönpanoriita

6 §

Täytäntöönpanoriitana käsiteltävät asiat

Asia voidaan kanteesta käsitellä tuomioistuimessa riita-asiana (*täytäntöönpanoriita*), jos:

1) täytäntöönpanoa vastaan esitetään maksu- tai vanhentumisväite taikka muu väite, jonka peruste on syntynyt lainvoimaiseksi tulleen ulosottoperusteen antamisen jälkeen;

2) riitautetaan täytäntöönpanossa määrätty maksu- tai palautusvelvollisuus, velkojan oikeus saada suoritus vakuudesta ilman ulosottoperustetta tai etuoikeus;

3) sivullinen vastustaa täytäntöönpanoa sillä perusteella, että se loukkaa hänen oikeuttaan;

4) esitetään muu 1—3 kohdassa mainittuihin seikkoihin rinnastettava väite tai vaatimus, jonka ratkaisemista täytäntöönpano tai sen jatkaminen edellyttää.

7 §

Osoituksen antaminen

Ulosottomies antaa osoituksen täytäntöönpanoriitakanteen nostamiseen, jos väitteen tai vaatimuksen tueksi on esitetty todennäköisiä perusteita ja ulosottoasia on tämän johdosta tullut epäselväksi eikä selvitystä voida hankkia ulosottomenettelyssä.

Osoituksen voi antaa myös ulosottovalitusta käsittelevä tuomioistuin, jollei asiaa laajuutensa tai muun erityisen syyn vuoksi ole tarkoituksenmukaista käsitellä valitusasiana. Osoituksesta on ilmoitettava asianomaiselle ulosottomiehelle.

Osoitus annetaan väitteen tai vaatimuksen esittäjälle. Jos kuitenkin selvityksen esittäminen kysymyksestä kuuluu jollekin toiselle, osoitus annetaan hänelle.

8 §

Asianosaiset ja kuuleminen

Asianosaisia täytäntöönpanoriidassa ovat ulosottoasian hakija tai velkoja ja vastaaja sekä sivullinen, jonka oikeutta täytäntöönpano koskee.

Ennen osoituksen antamista osoituksen saajaa ja tarvittaessa myös muita riidan asianosaisia on kuultava.

9 §

Osoituksen antamisen esteet

Maksuvelvoitteen täytäntöönpanossa osoitusta täytäntöönpanoriitakanteen nostamiseen ei saa antaa lopullisen tilityksen jälkeen. Muussa täytäntöönpanossa osoitusta ei saa antaa sen jälkeen, kun täytäntöönpano on saatettu lainvoi-

maisesti loppuun. Osoitusta ei myöskään saa antaa, jos:

1) väite tai vaatimus koskee seikkaa, josta on asianomaiseen nähden lainvoimainen ulosottomiehen päätös tai tuomioistuimen ratkaisu;

2) asianomainen on laiminlyönyt esittää väitteen tai vaatimuksen toimituksessa, jossa hänen olisi tullut se lain mukaan esittää;

3) asianomainen on jo saanut osoituksen nostaa täytäntöönpanoriitakanne samasta kysymyksestä.

Ulosottomies ei saa antaa osoitusta, jos asianomainen on valittanut samasta kysymyksestä.

10 §

Osoituksen sisältö ja tiedoksianto

Täytäntöönpanoriitaosoitus on annettava kirjallisesti. Osoituksessa on mainittava:

1) käräjäoikeus, jossa kanne on nostettava, ja kanteen nostamisen määräaika;

2) riidan asianosaiset, joita vastaan kanne on nostettava;

3) osoituksen antamiseen johtaneet syyt ja riidan kohde;

4) täytäntöönpanon senhetkinen vaihe, jos osoituksen antaa ulosottomies;

5) seuraus kanteen nostamisen laiminlyönnistä.

Osoitus on annettava tiedoksi osoituksen saajalle sekä tarvittaessa muille asianosaisille.

11 §

Muutoksenhaku

Jos ulosottomies on antanut täytäntöönpanoriitaosoituksen, osoituksen saaja saa kanteen sijasta käyttää valitusoikeuttaan.

Täytäntöönpanoriitaosoitukseen ei saa hakea muutosta.

12 §

Kanteen nostaminen ja sen laiminlyönti

Täytäntöönpanoriitakanne on nostettava osoituksen mukaisesti neljän viikon kuluessa osoituksen tiedoksisaannista. Osoituksen antaja voi kirjallisesta hakemuksesta pidentää määräaikaa, jos siihen on hyväksyttävä syy. Hakemus tulee tehdä ennen alkuperäisen määräajan päättymistä. Päätökseen, jolla määräaikaa on pidennetty, ei saa hakea muutosta.

Jollei kannetta ole nostettu osoituksen mukaisesti, asianomainen ei voi vedota enää siinä ulosottoasiassa kyseiseen väitteeseen tai vaatimukseen.

Jos osoitus on virheellinen, eikä virhe ollut selvästi havaittavissa, kanne katsotaan oikein nostetuksi, jos asianomainen on noudattanut osoitusta tai mitä täytäntöönpanoriitakanteen nostamisesta säädetään.

13 §

Kanne ilman osoitusta

Jos 6 §:ssä säädetyt edellytykset täyttyvät eikä 9 §:ssä tarkoitettua estettä ole, täytäntöönpanoriitakanne voidaan nostaa myös ilman osoitusta taikka vireillä olevan riita-asian käsittelyä voidaan pyynnöstä jatkaa täytäntöönpanoriitana asianomaisessa tuomioistuimessa.

Tuomioistuimen tulee viipymättä ilmoittaa 1 momentissa tarkoitetusta kanteesta tai pyynnöstä asianomaiselle ulosottomiehelle. Jos täytäntöönpanoriitakanne jätetään sillensä, uutta kannetta ei saa nostaa ilman osoitusta.

14 §

Toimivaltainen käräjäoikeus

Täytäntöönpanoriitakanne käsitellään 11 luvun 2 §:ssä tarkoitetussa käräjäoikeudessa.

15 §

Käsittely tuomioistuimessa

Täytäntöönpanoriita on kaikissa oikeusasteissa käsiteltävä kiireellisenä. Keskeytyspyyntö on ratkaistava heti. Tuomioistuimen tulee kuulla ulosottomiestä, jollei sitä voida pitää tarpeettomana.

16 §

Vaikutus ulosottoasian käsittelyyn

Sen mukaan kuin täytäntöönpanoriidassa annettu ratkaisu sitä edellyttää, ulosottomiehen tulee jatkaa täytäntöönpanoa tai peruuttaa se.

Jos täytäntöönpanoriitakanne on nostettu osoituksesta, kertyneet varat saadaan tilittää vain vakuutta vastaan ennen kuin riidassa annettu tuomio on tullut lainvoimaiseksi. Ilman osoitusta nostetun kanteen estämättä ulosottomies saa toimittaa lopullisen tilityksen, jollei keskeytysmääräystä anneta. Jos lopullinen tilitys toimitetaan, kannetta ei voida käsitellä täytäntöönpanoriitana. Tilityksen keskeytyksestä säädetään 6 luvun 15 §:ssä.

17 §

Täytäntöönpanoriidan ja valituksen suhde

Se, joka on tehnyt valituksen, ei saa nostaa täytäntöönpanoriitakannetta samasta toimesta tai päätöksestä, eikä se, joka on nostanut täytäntöönpanoriitakanteen, saa valittaa samasta toimesta tai päätöksestä.

18 §

Oikeudenkäyntikulut

Jos täytäntöönpanoriitakanne on nostettu osoituksesta, asianosaiset vastaavat itse oikeudenkäyntikuluistaan. Tuomioistuin voi kuitenkin erityisestä syystä velvoittaa sen, jolle tuomioistuimen päätös on vastainen, osittain tai kokonaan korvaamaan vastapuolelleen aiheutuneet kulut noudattaen soveltuvin osin oikeudenkäymiskaaren 21 luvun säännöksiä.

Jos täytäntöönpanoriitakanne on nostettu ilman osoitusta, noudatetaan, mitä oikeudenkäymiskaaren 21 luvussa säädetään.

Valtion korvausvastuusta on soveltuvin osin voimassa, mitä tämän lain 11 luvun 20 §:n 2 momentissa säädetään.

Täytäntöönpanon keskeyttäminen

19 §

Ulosottomiehen keskeytyspäätös

Ulosottomies saa keskeyttää täytäntöönpanon itseoikaisua koskevaa harkintaa varten.

Ulosottomiehen on keskeytettävä täytäntöönpano, jos osoitus täytäntöönpanoriitakanteen nostamiseen on annettu. Keskeytys on voimassa, kunnes kaksi viikkoa on kulunut vireillepanon määräajan päättymisestä.

20 §

Tuomioistuimen keskeytysmääräys

Tuomioistuin, joka käsittelee ulosottovalitusta tai täytäntöönpanoriitaa, voi asianosaisen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan antaa keskeytysmääräyksen. Määräyksen saa antaa käräjäoikeudessa yksi tuomari kansliassa ja hovioikeudessa yksi jäsen. Keskeytyspyyntö on ratkaistava heti. Määräys saadaan antaa väliaikaisesti vastapuolta kuulematta.

Keskeytysmääräyksestä, sen muuttamisesta ja asiassa annetusta ratkaisusta on heti ilmoitettava asianomaiselle ulosottomiehelle.

Keskeytysmääräyksen antamisesta ulosottoperustetta koskevan muutoksenhaun yhteydessä säädetään 2 luvun 13 §:ssä.

21 §

Keskeytysmääräyksen perusteet

Keskeytysmääräyksen antamista ja sisältöä harkittaessa tulee ottaa huomioon täytäntöönpanon vaihe, todennäköisyys valituksen tai kanteen hyväksymiselle, keskeytyksestä tai täytäntöönpanon jatkamisesta osapuolille aiheutuva mahdollinen haitta sekä muut vastaavat seikat.

Jos ulosmitatun omaisuuden arvo alentuu nopeasti tai omaisuuden hoitokulut ovat korkeat taikka jos huutokaupasta on julkaistu myynti-ilmoitus, myynti saadaan määrätä keskeytettäväksi vain, jos siihen on painava syy tai jos kahdes-

sa ensin mainitussa tapauksessa asetetaan vakuus kulujen ja vahingon korvaamisesta.

22 §

Keskeytysmääräyksen sisältö

Keskeytysmääräyksessä täytäntöönpano voidaan osittain tai kokonaan keskeyttää seuraavasti:

1) määräys rajoitetaan koskemaan osaa ulosottoperusteessa asetetuista velvoitteista tai osaa vaatimuksen määrästä;

2) määräys rajoitetaan koskemaan tiettyä omaisuutta;

3) määräyksessä sallitaan omaisuuden ulosmittaus, mutta kielletään myynti tai varojen tilitys;

4) määräys annetaan muulla tavalla osittaisena.

Erityisestä syystä tuomioistuin voi määrätä, että jo suoritettu täytäntöönpanotoimi on peruutettava tai että keskeytys edellyttää ulosottomiehelle asetettua vakuutta hakijan saatavasta tai keskeytyksestä vastapuolelle mahdollisesti aiheutuvista kuluista ja vahingosta.

23 §

Keskeytysmääräyksen voimassaolo

Keskeytysmääräys on voimassa sen ajan kun pääasian käsittely kestää määräyksen antaneessa tuomioistuimessa. Voimassaoloaikaa saadaan lyhentää tai pidentää, kuitenkin enintään kunnes annettava pääasiaratkaisu tulee lainvoimaiseksi tai ylempi tuomioistuin antaa asiassa uuden määräyksen.

Keskeytysmääräyksen antanut tuomioistuin saa muuttaa keskeytysmääräystä, peruuttaa sen tai antaa uuden määräyksen.

24 §

Vaikutus täytäntöönpanoon

Ulosottomiehen on keskeytettävä täytäntöönpano saatuaan ilmoituksen keskeytysmääräyksestä. Jo suoritetut täytäntöönpanotoimet pysyvät voimassa, jollei tuomioistuin ole määrännyt niitä peruutettaviksi.

Jos ulosottomies havaitsee, että ulosmitatun omaisuuden arvo alentuu nopeasti keskeytyksen aikana tai omaisuuden hoitokulut ovat korkeat, hänen tulee tarvittaessa ilmoittaa siitä keskeytysmääräyksen antaneelle tuomioistuimelle.

25 §

Muutoksenhaku

Ulosottomiehen päätökseen tai tuomioistuimen ratkaisuun keskeytysasiassa ei saa hakea erikseen muutosta.

26 §

Peruuttamistoimien kielto tai keskeytys

Mitä edellä tässä luvussa säädetään keskeytysmääräyksestä, koskee myös sellaisen määräyksen antamista, jossa täytäntöönpanon peruuttaminen kielletään tai keskeytetään. Mainitun kieltomääräyksen voi antaa myös asian ratkaissut tuomioistuin itse. Tällöin määräys on voimassa, kunnes kyseinen ratkaisu tulee lainvoimaiseksi tai ylempi tuomioistuin antaa asiassa uuden määräyksen.

11 luku

Muutoksenhaku ulosottomiehen menettelyyn

Valitus

1 §

Valitusoikeus

Täytäntöönpanotoimesta tai ulosottomiehen päätöksestä saa valittaa se, jonka oikeutta toimi tai päätös koskee.

Lopullisen tilityksen jälkeen voidaan valittaa vain tilityksessä olevasta virheestä.

2 §

Toimivaltainen tuomioistuin

Täytäntöönpanotoimeen tai ulosottomiehen päätökseen haetaan muutosta käräjäoikeudelta valittamalla.

Ulosottovalituksia käsitellään Ahvenanmaan, Espoon, Helsingin, Joensuun, Jyväskylän, Kajaanin, Kotkan, Kuopion, Lahden, Lappeenrannan, Mikkelin, Oulun, Porin, Rovaniemen, Seinäjoen, Tampereen, Turun, Vaasan ja Vantaan käräjäoikeuksissa. Käräjäoikeuksien tuomiopiireistä näissä asioissa säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Muutosta haetaan siltä käräjäoikeudelta, jonka tuomiopiirissä täytäntöönpanotoimi on suoritettu.

3 §

Valituksen tekeminen ja peruuttaminen

Valituskirjelmä on toimitettava toimen tai päätöksen tehneen ulosottomiehen kansliaan viimeistään 5 ja 6 §:ssä tarkoitetun määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä saadaan toimittaa kirjallisesti tai sähköisenä viestinä. Jos valitus myöhästyy, valitusoikeus menetetään.

Kirjallinen valituskirjelmä on valittajan tai, jollei hän itse ole sitä laatinut, sen laatijan allekirjoitettava.

Valitus peruutetaan toimittamalla peruutuskirjelmä kirjallisesti tai sähköisesti asianomaisen ulosottomiehen tai käräjäoikeuden kansliaan.

4 §

Valituksen vireilletulo

Valitus tulee vireille toimivaltaisessa käräjäoikeudessa, kun valituskirjelmä on saapunut ulosottomiehen kansliaan. Valitusasiakirjat ja jäljennökset asiassa kertyneistä ulosottoasiakirjoista on heti toimitettava käräjäoikeuteen. Samalla ulosottomiehen on annettava käräjäoikeudelle selvitys siitä, onko valituskirjelmä saapunut määräajassa.

Jos valituskirjelmä on määräajassa toimitettu muulle kuin toimen tai päätöksen tehneelle ulosottomiehelle tai se on toimitettu toimivaltaiseen käräjäoikeuteen, valituksen katsotaan tulleen oikein vireille. Valituskirjelmä tai sen jäljennös on heti toimitettava päätöksen tai toimen tehneelle ulosottomiehelle.

5 §

Valituksen määräaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolme viikkoa.

Muutosta voimassa olevaan maksukieltoon, joka on annettu palkan tai muun toistuvaistulon ulosmittauksessa, saadaan hakea ilman määräaikaa.

6 §

Määräajan laskeminen

Valituksen määräaika lasketaan asianomaiselle päivästä, jona toimitus pidettiin tai päätös tehtiin, jos siitä on hänelle etukäteen ilmoitettu tai hän on ollut toimituksessa läsnä. Määräaika lasketaan valitukselle, joka koskee:

1) myyntiä taikka asianosaisluetteloa tai muuta myyntiin liittyvää myyntiä edeltävää tointa, siitä kun myynti on toimitettu;

2) kertyneiden varojen jakoa, siitä kun 6 luvun 5 §:ssä tarkoitettu jakopäätös on tehty;

3) tilitystä, siitä kun varat on lähetetty velkojalle.

Muussa kuin 1 momentissa tarkoitetussa tapauksessa valituksen määräaika lasketaan siitä päivästä, jona asianomainen on saanut tiedon toimesta tai päätöksestä.

7 §

Uusi määräaika

Jollei asianomainen voi laillisen esteen tai muun hyväksyttävän syyn vuoksi hakea muutosta määräajassa, ulosottomies saa asettaa hake-

muksesta uuden määräajan. Jos ulosottomies katsoo, ettei uutta määräaikaa tule asettaa, asia on siirrettävä käräjäoikeuden ratkaistavaksi.

Uutta määräaikaa on pyydettävä kirjallisella hakemuksella tai sähköisellä viestillä ennen alkuperäisen valitusajan päättymistä.

8 §

Valituskirjelmän sisältö

Valituskirjelmässä, joka osoitetaan asianomaiselle käräjäoikeudelle, on mainittava:

1) täytäntöönpanotoimi tai ulosottomiehen päätös, johon haetaan muutosta;

2) yksilöity vaatimus ja seikat, joihin vaatimus perustuu;

3) todisteet, joihin halutaan nojautua, ja mitä kullakin todisteella halutaan näyttää toteen;

4) asiamiehen tai avustajan yhteystiedot sekä se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon asiaa koskevat tiedoksiannot voidaan lähettää valittajalle.

Myös valittajan sekä todistajan tai muun kuultavan yhteystiedot on ilmoitettava soveltuvalla tavalla käräjäoikeudelle. Valituskirjelmään tulee liittää ne kirjalliset todisteet, joihin valittaja vetoaa.

9 §

Valituksen vaikutus täytäntöönpanoon

Valitus ei keskeytä täytäntöönpanoa, ellei laissa toisin säädetä tai tuomioistuin anna keskeytysmääräystä. Tilityksen keskeytyksestä säädetään 6 luvun 15 §:ssä.

Jos ulosmittaus kumotaan, ulosottomiehen tulee viivytyksettä ryhtyä toimiin ulosmittauksen peruuttamiseksi, jollei tuomioistuin toisin määrää.

10 §

Ulosottomiehen lausunto

Jos valituskirjelmässä pyydetään täytäntöönpanon keskeyttämistä, asianomaisen ulosottomiehen tulee heti toimittaa keskeytystä koskeva lausuntonsa käräjäoikeuteen. Muulta osin ulosottomiehen tulee toimittaa lausuntonsa valituksesta kahden viikon kuluessa valituskirjelmän saapumisesta. Käräjäoikeus voi perustellusta syystä pidentää määräaikaa.

11 §

Lausunnon sisältö

Ulosottomiehen on annettava lausunnossaan selvitys täytäntöönpanotoimista sekä perusteltu kannanotto valituskirjelmässä esitetyistä vaatimuksista ja seikoista, joihin vaatimus perustuu. Lisäksi lausunnossa tulee ilmoittaa ulosotto-asian asianosaiset, täytäntöönpanon senhetkinen vaihe sekä mahdollinen täytäntöönpanon keskeytys ja se, milloin keskeytys päättyy. Lausuntoon tulee liittää soveltuvalla tavalla asianomaisten tiedoksianto-osoitteet ja muut yhteystiedot.

12 §

Itseoikaisu valituksen yhteydessä

Ulosottomies saa oikaista valituskirjelmässä tarkoitetun toimen tai päätöksen sen mukaan kuin 10 luvun 1—5 §:ssä säädetään. Itseoikaisu on tehtävä tämän luvun 10 §:ssä säädetyssä ajassa.

Päätös, jolla virhe on oikaistu, on toimitettava lausunnon sijasta viipymättä käräjäoikeuteen. Ulosottomiehen on toimitettava käräjäoikeudelle myös selvitys siitä, onko oikaisupäätös tullut lainvoimaiseksi. Asianosainen voi itseään sitovasti kirjallisesti ilmoittaa tyytyvänsä itseoikaisupäätökseen.

13 §

Valitusosoitus

Toimituksessa läsnä oleville on ilmoitettava, saako tehtyyn päätökseen tai toimeen hakea muutosta ja mitä valituksen osalta on noudatettava. Valitusosoitus tulee liittää 3 luvun 36 §:ssä tarkoitettuun jälki-ilmoitukseen sekä päätöksestä annettavaan jäljennökseen.

14 §

Valitusosoituksen sisältö

Valitusosoituksessa on ilmoitettava:
1) tuomioistuin, jolta muutosta haetaan;
2) valituksen määräaika ja miten se lasketaan;
3) miten valitus ajetaan perille;
4) valituskirjelmän sisältöä ja liitteitä koskevat säännökset;
5) valitusoikeutta, valituksen vaikutuksia ja keskeyttämistä koskevien keskeisten säännösten sisältö.

Jos valitusosoitus on virheellinen, eikä virhe ollut selvästi havaittavissa, valitus katsotaan oikein tehdyksi, jos asianomainen on noudattanut osoitusta tai mitä valituksen tekemisestä säädetään.

Valituksen käsittely tuomioistuimessa

15 §

Käsittelyjärjestys käräjäoikeudessa

Valituksen käsittelyssä käräjäoikeudessa noudatetaan soveltuvin osin oikeudenkäymiskaaren 8 luvun säännöksiä.

Valitus on käsiteltävä kiireellisenä. Keskeytyspyyntö on ratkaistava heti. Käräjäoikeuden tulee kuulla ulosottomiestä lausunnon lisäksi myös muutoin, jollei sitä voida pitää tarpeettomana.

Jos käräjäoikeus on antanut valittajalle osoituksen täytäntöönpanoriitakanteen nostamiseen, valitus raukeaa osoituksessa tarkoitetulta osin.

16 §

Tutkinnan laajuus

Käräjäoikeus voi tutkia ulosottomiehen toimen tai päätöksen oikeellisuuden valituksessa ja vastauksessa ilmoitettuja seikkoja laajemmin.

Asianosaisluetteloa tai jakoluetteloa saadaan muuttaa vain muutoksenhakijan eduksi.

17 §

Itseoikaisupäätöksen vaikutus

Valitus voidaan ratkaista sen jälkeen, kun 12 §:ssä tarkoitettu päätös, jolla virhe on oikaistu, on tullut lainvoimaiseksi. Valitus raukeaa siltä osin kuin oikaisu tekee valituksen aiheettomaksi. Jos myös oikaisupäätöksestä valitetaan, valitukset käsitellään yhdessä.

18 §

Osoitus kantelun tekemiseen

Jos valituskirjelmässä on ilmoitus siitä, että ulosottomies on tehnyt virheellisen virkatoimen tai laiminlyönyt toimen suorittamisen, eikä ilmoitusta voida tutkia muutoksenhakemuksena, käräjäoikeuden tulee jättää valitus siltä osin tutkimatta ja osoittaa asianomainen kantelemaan 1 luvun 12 §:ssä tarkoitetulle hallintovirastolle.

19 §

Jatkovalitus

Muutosta käräjäoikeuden ratkaisuun haetaan valittamalla hovioikeuteen noudattaen soveltuvin osin, mitä oikeudenkäymiskaaren 25 luvussa säädetään. Käräjäoikeuden on heti lähetettävä muutoksenhakemus hovioikeuteen.

Asian käsittelystä hovioikeudessa ja muutoksenhausta korkeimpaan oikeuteen on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä edellä 15 §:n 2 ja 3 momentissa, 16 §:n 2 momentissa sekä oikeudenkäymiskaaren 26 ja 30 luvussa säädetään.

20 §

Oikeudenkäyntikulut

Ulosottovalitusasiassa asianosaiset vastaavat itse oikeudenkäyntikuluistaan. Tuomioistuin voi kuitenkin erityisestä syystä velvoittaa sen, jolle tuomioistuimen päätös on vastainen, osittain tai kokonaan korvaamaan vastapuolelleen muutoksen hakemisesta aiheutuneet kulut noudattaen

soveltuvin osin oikeudenkäymiskaaren 21 luvun säännöksiä.

Jos sivullisen valitus hyväksytään, valtio voidaan sivullisen vaatimuksesta määrätä osittain tai kokonaan korvaamaan tämän kohtuulliset oikeudenkäyntikulut, jos kulujen jäämistä sivullisen vahingoksi voidaan olosuhteet huomioon ottaen pitää kohtuuttomana. Valtio voidaan määrätä korvaamaan myös ulosoton asianosaisen oikeudenkäyntikulut, jos asiassa on sattunut selvä virhe, joka olisi tullut korjata itseoikaisuna. Ennen kulujen määräämistä valtion korvattaviksi 1 luvun 12 §:ssä mainittua hallintovirastoa on kuultava.

12 luku

Erinäiset säännökset

1 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset ulosottotoimen hallinnon järjestämisestä sekä muusta tämän lain täytäntöönpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

2 §

Määräykset

Hallintovirasto voi antaa hallinnollisia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanemiseksi.

13 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

1 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan 3 päivänä joulukuuta 1895 annettu ulosottolaki (37/1895) sekä 3 päivänä joulukuuta 1895 annettu asetus uuden ulosottolain voimaanpanemisesta ja siitä mitä sen johdosta on vaarin otettava (37/1895) niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen (*aikaisempi laki*).

2 §

Siirtymäsäännökset

1. Ennen 1 päivää maaliskuuta 2004 vireille tulleisiin asioihin sovelletaan silloin voimassa ollutta lakia sen mukaan kuin ulosottolain muuttamisesta annetun lain (679/2003) voimaantuloja siirtymäsäännöksen 2 momentissa säädetään.

2. Ennen 1 päivää tammikuuta 2007 vireille tulleisiin asioihin sovelletaan silloin voimassa ollutta lakia sen mukaan kuin ulosottolain muuttamisesta annetun lain (469/2006) voimaantuloja siirtymäsäännöksen 2—12 momentissa säädetään. Tämän lain 4 luvun 49 §:n 1 momentin 3 kohtaa ryhdytään soveltamaan vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta ja myös silloin vireillä olevissa asioissa.

3. Tämän lain 1 luvun 11 §:n 1 ja 2 momentin, 12 §:n sekä muiden hallintovirastoa koskevien säännösten voimaantulosta säädetään erikseen lailla. Siihen saakka hallintoviraston tehtävät kuuluvat oikeusministeriölle ja lääninhallitukset hoitavat muulta osin niille aikaisemman lain mukaan kuuluvat tehtävät.

4. Tämän lain voimaan tullessa ulosottolaitoksen henkilöstö siirtyy nykyisten toimipaikkojensa mukaiseen ulosottovirastoon. Viran siirtäminen ei edellytä virkamiehen suostumusta, paitsi jos virka siirretään toiselle paikkakunnalle. Ulosottovirastossa, jonka toimialueeseen kuuluu useampi kuin yksi lain voimaan tullessa ollut ulosottopiiri, voi tilapäisesti olla useampi kuin yksi johtavan kihlakunnanvoudin virka. Niistä yhteen kuuluu toiminta ulosottoviraston päällikkönä, ja tällaiseen johtavaan kihlakunnanvoutiin sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään johtavasta kihlakunnanvoudista. Viraston päällikkönä toimivan johtavan kihlakunnanvoudin virka täytetään ensimmäisellä kerralla haettavaksi julistamatta, jos virkaan nimitetään johtava kihlakunnanvouti tai kihlakunnanvouti, jonka toimipaikka lain voimaan tullessa kuuluu

sen ulosottoviraston toimialueeseen. Virassaan jatkavat ne johtavat kihlakunnanvoudit, joiden toimipaikan toimialue vastaa ulosottoviraston toimialuetta.

5. Mitä edellä 1 luvun 14 §:ssä säädetään, koskee tämän lain voimaantulon jälkeen tehtäviä virkanimityksiä.

6. Mitä avustavasta ulosottomiehestä muualla säädetään, koskee tämän lain voimaantulon jälkeen kihlakunnanulosottomiestä.

7. Tämän lain 2 luvun 24—28 §:ää sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa annettuun ulosottoperusteeseen ja siinä tarkoitettuun saatavaan sekä lain voimaan tullessa vireillä olevaan ulosottoasiaan. Jos kuitenkin ulosottoperuste on annettu ennen 1 päivää maaliskuuta 1993, ulosottoperusteen määräaika ja saatavan vanhentuminen lasketaan mainitusta päivästä.

8. Tämän lain 3 luvun 113 §:n 1 momenttia sovelletaan lain voimaantulon jälkeen vireille tulevissa asioissa.

9. Täytäntöönpanotoimeen tai ulosottomiehen päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, haetaan muutosta ja muutoksenhakemus käsitellään aikaisemman lain mukaisesti. Täytäntöönpanoriitakanne, jota koskeva osoitus on annettu tai joka on nostettu ilman osoitusta ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään aikaisemman lain mukaisesti.

10. Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3 §

Viittaussäännökset

Jos muussa laissa tai asetuksessa viitataan ulosottolakiin, sovelletaan tämän lain vastaavaa säännöstä.

Laki

verojen ja maksujen täytäntöönpanosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Soveltamisala

1 §

Julkinen saatava

Tämä laki koskee seuraavia saatavia (*julkinen saatava*):

1) vero ja julkinen maksu sekä niille säädetty viivästyskorko ja korotus;

2) muu julkisoikeudellinen tai siihen rinnastettava saatava, joka 3 §:n mukaan saadaan periä ulosotossa ilman ulosottokaaren (/) 2 luvun 2 §:ssä tarkoitettua ulosottoperustetta (*suora ulosottokelpoisuus*).

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista saatavista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Siitä, miten velkoja voi itse periä julkisen saatavan, suorittaa kuittauksen ja antaa julkisen saatavan perintää koskevan toimeksiannon, säädetään erikseen.

Ulosotto

3 §

Suora ulosottokelpoisuus

Edellä 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu saatava on suoraan ulosottokelpoinen.

Muu julkisoikeudellinen tai siihen rinnastettava saatava on suoraan ulosottokelpoinen, jos lailla niin säädetään. Tällainen saatava voidaan säätää suoraan ulosottokelpoiseksi myös valtioneuvoston asetuksella, jos saatavan rahamäärästä tai sen määräytymisperusteesta säädetään laissa tai valtioneuvoston asetuksessa eikä saatavan suuruuden määräämiseen liity merkittävää harkintavallan käyttöä.

4 §

Lainvoimaisuus ja kuittaus

Jollei muualla laissa toisin säädetä, julkinen saatava saadaan periä ulosotossa, vaikkei saatavan määrääminen tai maksuunpano ole tullut lainvoimaiseksi.

Jollei muualla laissa toisin säädetä, sellaisia etuuksia tai muita varoja, jotka on ulosmitattu, ei saa kuitata julkisen saatavan suorittamiseksi sen jälkeen, kun ulosottokaaressa tarkoitettu maksukielto on annettu tiedoksi.

5 §

Hakeminen ja asiamies

Ulosottohakemukseen ei tarvitse liittää julkisen saatavan määräämistä tai maksuunpanoa koskevaa asiakirjaa. Asiakirja on kuitenkin yksilöitävä ja sitä koskevat tiedot on ilmoitettava hakemuksessa. Ulosottomiehen pyynnöstä hakija on velvollinen toimittamaan edellä tarkoitetun asiakirjan.

Rahoitus- tai luottolaitos, perintätoiminnan harjoittaja tai muu toimitsija ei saa esiintyä velkojan toimeksiannosta hakijana tai asiamiehenä julkisen saatavan ulosotossa.

6 §

Asian palauttaminen ja saatavan tarkistus

Jos ulosottomies havaitsee, että julkinen saatava on ilmeisesti määrätty tai maksuunpantu kahdesti tai väärälle henkilölle, ulosottomiehen tulee palauttaa asia hakijalle.

Jos alle 15-vuotiaalta henkilöltä peritään ulosotossa muuta julkista saatavaa kuin veroa, ulosottomiehen tulee pyytää hakijaa tarkistamaan alaikäisen maksuvelvollisuus. Täytäntöönpano on sen ajan keskeytyneenä.

Asioista, joissa tarkistus pyydetään, säädetään tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Ilmoitus holhousviranomaiselle

Jos velallinen on alle 18-vuotias ja hakemus koskee veroa tai muuta siihen rinnastettavaa julkista saatavaa, ulosottomiehen tulee tehdä holhousviranomaiselle ilmoitus noudattaen soveltuvin osin, mitä ulosottokaaren 3 luvun 113 §:ssä säädetään.

Asioista, joissa ilmoitus tehdään, säädetään tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Ulosottokaaren säännösten soveltaminen

Siltä osin kuin tässä laissa ei toisin säädetä, julkisen saatavan ulosotossa noudatetaan soveltuvin osin, mitä ulosottokaaressa säädetään maksuvelvoitteen täytäntöönpanosta.

Perustevalitus

9 §

Oikeus tehdä perustevalitus

Se, joka katsoo, että julkinen saatava on määrätty tai maksuunpantu virheellisesti, saa tehdä perustevalituksen.

Vanhentumisajan vaikutuksesta säädetään 21 §:n 3 momentissa.

10 §

Perustevalituksen käsittelevä viranomainen

Perustevalitus tehdään samalle viranomaiselle kuin säännönmukainen valitus. Jollei sellaista viranomaista ole, perustevalitus tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä julkinen saatava on määrätty tai maksuunpantu.

Jollei muualla laissa toisin säädetä, hallinto-oikeuden päätöksestä perustevalitusasiassa saadaan valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen 60 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valituskirjelmä on toimitettava mainitussa määräajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle tai päätöksen tehneelle hallinto-oikeudelle.

11 §

Valitusosoitus

Jos ulosmittaus on toimitettu julkisen saatavan perimiseksi, ulosottomiehen tulee antaa velalliselle ulosottokaaren 11 luvun 13 ja 14 §:ssä tarkoitetun valitusosoituksen lisäksi perustevalitusosoitus, jos asianomaisella on oikeus tehdä perustevalitus. Ulosottomiehen on myös ilmoitettava, mitä keskeytyshakemuksen tekemisessä on tämän lain mukaan noudatettava.

Täytäntöönpanon keskeyttäminen

12 §

Keskeytysmääräyksen edellytykset

Viranomaisen (*muutoksenhakuviranomainen*), joka käsittelee

1) julkisen saatavan määräämistä tai maksuunpanoa koskevaa säännönmukaista valitusta tai perustevalitusta taikka

2) verotusta tai ennakkoperintää koskevaa oikaisuvaatimusta,

tulee viipymättä pyynnöstä tai omasta aloitteesta kieltää saatavan ulosotto tai määrätä se keskeytettäväksi (*keskeytysmääräys*), jollei valitus tai oikaisuvaatimus ole ilmeisen aiheeton.

13 §

Myynnin ja tilityksen keskeyttäminen eräissä tapauksissa

Sen lisäksi, mitä 12 §:ssä säädetään, myynti ja tilitys tulee keskeyttää, jos ulosmitattuna on kiinteistö taikka huoneiston tai rakennuksen hallintaan oikeuttavat osakeyhtiön osakkeet taikka jos muutoksenhaku koskee veron tai julkisen maksun korotusta. Myyntiä ja tilitystä ei kuitenkaan saa tämän momentin nojalla keskeyttää, jos täytäntöönpanon jatkamiselle on painavia syitä.

Poiketen siitä, mitä 12 §:ssä ja tämän pykälän 1 momentissa säädetään, myynti saadaan määrätä keskeytettäväksi vain painavasta syystä, jos ulosmitatun omaisuuden arvo alentuu nopeasti tai omaisuuden hoitokulut ovat korkeat taikka jos huutokaupasta on julkaistu myynti-ilmoitus.

14 §

Keskeyttäminen vakuutta vastaan

Ulosottomiehen tulee välittömästi keskeyttää täytäntöönpano, jos velallinen asettaa ulosottomiehelle vakuuden ulosotossa olevan julkisen saatavan maksamisesta. Jollei ulosottoasia ole vireillä, ulosottomiehelle asetetulla vakuudella on sama vaikutus kuin muutoksenhakuviranomaisen antamalla täytäntöönpanon kiellolla.

Ulosottomiehen tulee ilmoittaa asetetusta vakuudesta ja täytäntöönpanon keskeytyksestä asianomaiselle muutoksenhakuviranomaiselle.

15 §

Keskeytyspyynnön tekeminen

Täytäntöönpanon kieltoa tai keskeyttämistä pyydetään 12 §:ssä tarkoitetulta muutoksenhakuviranomaiselta.

Velallinen, jonka omaisuutta on ulosmitattu, voi pyytää täytäntöönpanon keskeyttämistä myös ulosottomieheltä. Ulosottomiehen tulee

keskeyttää täytäntöönpano, jos velallinen pyytää keskeyttämistä viikon kuluessa ulosmittauksesta. Keskeytys jatkuu, jos velallinen toimittaa ulosottomiehelle kolmen viikon kuluessa keskeytyspyynnöstä todistuksen muutoksenhaun vireilläolosta tai valituskirjelmän. Ulosottomiehen tulee toimittaa keskeytyspyyntö ja mahdollinen valituskirjelmä välittömästi sekä keskeytyspyyntöä koskeva lausuntonsa mahdollisimman pian muutoksenhakuviranomaiselle. Keskeytys on voimassa siihen saakka, kunnes muutoksenhakuviranomainen on ratkaissut keskeytyspyynnön.

Edellä 2 momentissa mainittu viikon määräaika lasketaan ulosmittauksesta noudattaen, mitä ulosottokaaren 11 luvun 6 §:ssä säädetään. Keskeyttämistä voidaan pyytää ulosottomieheltä suullisesti, jolloin kirjallinen keskeytyspyyntö tulee toimittaa ulosottomiehelle 2 momentissa mainitussa kolmen viikon määräajassa.

16 §

Määräys täytäntöönpanon peruuttamisesta

Keskeytysmääräyksessä voidaan tarvittaessa määrätä, että jo suoritettu täytäntöönpanotoimi on peruutettava.

17 §

Keskeytysmääräyksen voimassaolo ja muutoksenhaku

Annettu keskeytysmääräys on voimassa, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää. Keskeytyksen jatkuminen pääasiassa annetun ratkaisun jälkeen edellyttää kuitenkin, että velallinen osoittaa hakeneensa muutosta verotusta tai ennakkoperintää koskevassa oikaisuasiassa 60 päivän kuluessa ratkaisun tiedoksisaannista. Muussa asiassa täytäntöönpano jatkuu, kun ratkaisun antamisesta on kulunut kolme kuukautta, jollei velallinen osoita, että hän on hakenut muutosta määräajassa tai että muutoksenhakuaikaa on jäljellä.

Keskeytysasiassa annettuun ratkaisuun ei saa hakea erikseen muutosta.

18 §

Keskeytyspyynnön käsittely

Muutoksenhakuviranomainen saa määrätä puheenjohtajansa, jäsenensä tai esittelijänsä käsittelemään ja ratkaisemaan keskeytyspyyntöjä.

Suoraan muutoksenhakuviranomaiselle tullut keskeytyspyyntö tulee ratkaista heti. Ulosottomiehen kautta 15 §:n 2 momentin mukaisesti tullut keskeytyspyyntö tulee ratkaista kolmen viikon kuluessa sen saapumisesta muutoksenhakuviranomaiselle.

19 §

Ulosottokaaren keskeytyssäännösten soveltaminen

Keskeytysmääräyksen antamisesta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä ulosottokaaren 10 luvun 20 ja 22 §:ssä, 23 §:n 2 momentissa sekä 24 ja 26 §:ssä säädetään.

Vanhentuminen

20 §

Vanhentumisaika

Julkinen saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua sitä seuranneen vuoden alusta, jona se on määrätty tai maksuunpantu, ja muussa tapauksessa sitä seuranneen vuoden alusta, jona se on erääntynyt.

21 §

Vanhentumisen vaikutukset

Vanhentunutta julkista saatavaa ei saa periä. Vanhentuminen ei estä suorituksen saamista saatavan panttina olevasta velallisen omaisuudesta.

Jos ennen vanhentumisajan päättymistä

1) julkisen saatavan perimiseksi on toimitettu ulosmittaus,

2) julkinen saatava on valvottu konkurssissa tai asianosaiskeskustelussa ulosottokaaren mukaisessa kiinteistön myynnissä taikka

3) julkinen saatava on ilmoitettu julkisen haasteen johdosta,

vanhentumisajan umpeen kuluminen ei estä maksun saamista ulosmitatuista tai konkurssiin luovutetuista varoista taikka niistä varoista, joista julkisessa haasteessa ilmoitetut saatavat on suoritettava. Yksityishenkilön velkajärjestelyn ja yrityssaneerauksen vaikutuksesta säädetään erikseen.

Perustevalitus saadaan tehdä niin kauan kuin oikeutta maksun saantiin ei ole 1 tai 2 momentin mukaan menetetty. Perustevalitus on tehtävä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa kolmen viikon kuluessa valvontapäivästä lukien.

Erinäiset säännökset

22 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

23 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin 29 päivänä kesäkuuta 1961 annettu laki (367/1961) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Jos muussa laissa tai asetuksessa viitataan verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annettuun lakiin, sovelletaan tämän lain vastaavaa säännöstä.

Saatava, joka lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla oli suoraan ulosottokelpoinen, on tämän lain estämättä suoraan ulosottokelpoinen myös lain voimaantulon jälkeen.

Tämän lain 6 §:n 2 momenttia ja 7 §:ää sovelletaan lain voimaantulon jälkeen vireille tuleviin asioihin.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

oikeudenkäymiskaaren 7 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 1—3 §, 4 §:n 1 momentti, 6 §:n 1 ja 3 momentti, 7 §, 8 §:n 3 momentti ja 13 §,

sellaisina kuin ne ovat, 7 luvun 1 ja 2 § ja 6 §:n 1 momentti laissa 688/2003, 3 § laissa 1065/1991 ja mainitussa laissa 688/2003 sekä 4 §:n 1 momentti, 6 §:n 3 momentti, 7 §, 8 §:n 3 momentti ja 13 § mainitussa laissa 1065/1991, seuraavasti:

7 luku

Turvaamistoimista

1 §

Jos hakija saattaa todennäköiseksi, että hänellä on saaminen, joka voidaan määrätä maksettavaksi ulosottokaaren (/) 2 luvun 2 §:ssä tarkoitetulla ratkaisulla, ja on olemassa vaara, että vastapuoli kätkee, hävittää tai luovuttaa omaisuuttaan taikka menettelee muulla hakijan saamista vaarantavalla tavalla, tuomioistuin voi määrätä pantavaksi vastapuolen irtainta tai kiinteätä omaisuutta takavarikkoon niin paljon, että saaminen tulee turvatuksi.

2 §

Vastapuolen hallussa oleva esine tai muu tietty omaisuus voidaan määrätä takavarikkoon myös silloin, kun hakija saattaa todennäköiseksi, että hänellä on sanottuun esineeseen tai omaisuuteen parempi oikeus, joka voidaan vahvistaa ulosottokaaren 2 luvun 2 §:ssä tarkoitetulla ratkaisulla, ja on olemassa vaara, että vastapuoli kätkee, hävittää tai luovuttaa sanotun esineen tai omaisuuden taikka menettelee muulla hakijan oikeutta vaarantavalla tavalla.

3 §

Jos hakija saattaa todennäköiseksi, että hänellä on vastapuolta vastaan muu kuin 1 tai 2 §:ssä tarkoitettu oikeus, joka voidaan vahvistaa ulosottokaaren 2 luvun 2 §:ssä tarkoitetulla ratkaisulla, ja on olemassa vaara, että vastapuoli tekemällä jotakin, ryhtymällä johonkin tai laiminlyömällä jotakin tai jollakin muulla tavoin estää tai heikentää hakijan oikeuden toteutumista tai olennaisesti vähentää sen arvoa tai merkitystä, tuomioistuin voi:

1) sakon uhalla kieltää vastapuolta tekemästä jotakin tai ryhtymästä johonkin;

2) määrätä vastapuolen sakon uhalla tekemään jotakin;

3) oikeuttaa hakijan tekemään tai teettämään jotakin;

4) määrätä vastapuolen omaisuutta pantavaksi toimitsijan haltuun ja hoitoon; tai

5) määrätä jostakin muusta toimenpiteestä, joka on tarpeen hakijan oikeuden turvaamiseksi.

Päättäessään 1 momentissa tarkoitetun kiellon tai määräyksen antamisesta tuomioistuimen tulee kiinnittää huomiota siihen, että vastapuolelle ei turvattavaan etuuteen nähden aiheudu kohtuutonta haittaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun kiellon tai määräyksen voimaantulo edellyttää, että hakija hakee turvaamistoimen täytäntöönpanoa siten kuin ulosottokaaren 8 luvussa säädetään.

4 §

Tässä luvussa tarkoitetusta turvaamistoimesta päättää yleinen tuomioistuin hakemuksesta. Turvaamistointa koskevan asian käsittelee se tuomioistuin, jossa hakijan vaatimusta tai oikeutta koskevan pääasian oikeudenkäynti on vireillä. Jos pääasian käsittely on päättynyt eikä muutoksenhakua varten säädetty aika ole kulunut umpeen, turvaamistointa koskevan asian käsittelee pääasiaa viimeksi käsitellyt tuomioistuin. Jos oikeudenkäyntiä ei ole vireillä, toimivaltainen tuomioistuin määräytyy 10 luvun säännösten perusteella.

— — — — — — — — — — — — — —

6 §

Kun 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuun hakemukseen on suostuttu, hakijan on kuukauden kuluessa päätöksen antamisesta pantava pääasiaa koskeva kanne vireille tuomioistuimessa tai saatettava pääasia käsiteltäväksi muussa sellaisessa menettelyssä, joka voi johtaa ulosottokaaren 2 luvun 2 §:ssä tarkoitettuun täytäntöönpanokelpoiseen ratkaisuun. Milloin turvaamistoimi on saamisen turvaamiseksi kohdistettu kiinteistöön, joka on panttina hakijan erääntymättömästä saamisesta, tässä momentissa tarkoitettu määräaika alkaa eräpäivästä. Jos asian käsittelyä ei sanotussa ajassa panna vireille tai jos asian käsittely jää sillensä, turvaamistoimi peruutetaan siten kuin ulosottokaaren 8 luvun 4 §:ssä säädetään.

— — — — — — — — — — — — — —

Hyväksyessään turvaamistointa koskevan hakemuksen tuomioistuimen on ilmoitettava haki-

jalle, miten hänen on tämän pykälän mukaisesti meneteltävä, jotta turvaamistointa ei peruuteta.

7 §

Tuomioistuin voi hakemuksesta vapauttaa hakijan asettamasta ulosottokaaren 8 luvun 2 §:ssä tarkoitettua vakuutta, jos hakija havaitaan siihen kykenemättömäksi ja jos hänen oikeuttaan voidaan pitää ilmeisen perusteltuna.

8 §

— — — — — — — — — — — — — —

Turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpanon peruuttamisesta ulosottomiehen päätöksellä säädetään ulosottokaaren 8 luvun 4 §:ssä.

13 §

Tässä luvussa tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanosta ja täytäntöönpanon peruuttamisesta säädetään ulosottokaaren 8 luvussa. Tuomioistuin voi hyväksyessään tämän luvun 1 tai 2 §:n mukaisen takavarikkohakemuksen tarvittaessa määrätä tietyn omaisuuden pantavaksi toimitsijan haltuun ja hoitoon sekä turvaamistoimesta 1, 2 tai 3 §:n nojalla päättäessään muutoinkin antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä sen täytäntöönpanosta.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee soveltuvin osin myös 5 §:n 2 momentissa tarkoitetun väliaikaisen turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpanoa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleessa asiassa sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Laki

velan vanhentumisesta annetun lain 8 ja 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan velan vanhentumisesta 15 päivänä elokuuta 2003 annetun lain (728/2003) 17 §:n 3 momentti sekä

lisätään 8 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

8 §

Vanhentumisaika muissa tapauksissa

— — — — — — — — — — — — — —

Velan vanhentumisesta ulosottoperusteen täytäntöönpanokelpoisuutta koskevan määräajan umpeen kulumisen johdosta säädetään ulosottokaaren (/) 2 luvun 27 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

konkurssilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 20 päivänä helmikuuta 2004 annetun konkurssilain (120/2004) 2 luvun 2 §:n 3 momentti ja 12 luvun 1 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 786/2004, sekä

muutetaan 3 luvun 6 §:n 2 momentti, 5 luvun 3 §:n 2 momentti sekä 17 luvun 3 §:n 2 momentti, 14 §:n otsikko sekä 1 ja 3 momentti, 16 § sekä 17 §:n 1 momentti seuraavasti:

3 luku

Konkurssin alkamisen oikeusvaikutukset

6 §

Erillistäytäntöönpanon jatkaminen

— — — — — — — — — — — — — —

Panttiomaisuuden rahaksimuutosta on voimassa, mitä 17 luvussa säädetään. Jos panttiomaisuutta kuitenkin on ennen konkurssin alkamista ulosmitattu muun kuin panttivelkojan saatavasta, noudatetaan, mitä 1 momentissa säädetään. Jos omaisuus on jo myyty, rahavarojen jakamisessa panttivelkojille noudatetaan, mitä ulosottokaaressa (/) säädetään. Yrityskiinnityksen kohteena olevan omaisuuden rahaksimuuttoon sovelletaan kuitenkin, mitä 1 momentissa säädetään.

— — — — — — — — — — — — — —

5 luku

Konkurssipesään kuuluva omaisuus

3 §

Ulosmittaus- ja luovutusrajoitusten alainen omaisuus

— — — — — — — — — — — — — —

Konkurssipesään kuuluu kuitenkin:

1) ulosottokaaren 4 luvun 21 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu omaisuus;

2) muu omaisuus, joka lain mukaan kuuluu konkurssipesään.

— — — — — — — — — — — — — —

17 luku

Konkurssipesään kuuluvan omaisuuden hoito ja myynti sekä panttivelkojaa koskevat säännökset

3 §

Yleiset säännökset omaisuuden myynnistä

— — — — — — — — — — — — — —

Konkurssipesään kuuluvaa omaisuutta voidaan myydä myös ulosottokaaren mukaisessa järjestyksessä konkurssipesän hakemuksen perusteella, jos ulosottomies siihen suostuu. Suostumusta ei kuitenkaan vaadita, jos myytävänä on kiinteistö taikka kiinnityskelpoinen alus tai ilma-alus. Panttiomaisuuden myymisestä ulosottokaaren mukaisessa järjestyksessä säädetään 14 §:ssä.

14 §

Panttiomaisuuden myynti ulosottokaaren mukaisessa järjestyksessä

Konkurssipesä saa hakea myös panttiomaisuuden myyntiä ulosottokaaren mukaisessa järjestyksessä, mutta ilman panttivelkojan suostumusta, kuitenkin vasta, kun konkurssin alkamisesta on kulunut kolme vuotta. Hakemukseen on liitettävä selvitys siitä, että panttivelkojalle on ilmoitettu myynnistä viimeistään kolme kuukautta ennen ulosottohakemuksen tekemistä ja että velkoja ei ole ilmoitusta seuraavan kahden kuukauden kuluessa pannut vireille myynnin kieltoa koskevaa hakemusta.

— — — — — — — — — — — — — —

Kun panttiomaisuutta myydään 1 momentin nojalla, myytävästä kiinteistöstä ei määrätä alinta hyväksyttävää tarjousta.

16 §

Ulosmittauksen raukeaminen

Konkurssipesään kuuluvan omaisuuden ulosmittaus raukeaa, kun omaisuus myydään. Pesänhoitajan on huolehdittava siitä, että ulosottomies saa tiedon myynnistä. Ulosottomiehen on ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle raukeamisesta niin kuin ulosottokaaressa säädetään.

17 §

Yrityskiinnitys ja arvopaperit vakuutena

Mitä tässä luvussa säädetään panttivelkojasta, ei koske velkojaa, jolla on konkurssipesään kuuluvaan omaisuuteen yrityskiinnitykseen perustuva panttioikeus. Jos yrityskiinnityksen kohteena olevaa omaisuutta myydään 3 §:n 2 momentin nojalla ulosottokaaren mukaisessa järjestyksessä, maksunsaantijärjestys näin saatuihin varoihin määräytyy konkurssia koskevien säännösten mukaisesti.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

perintökaaren muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 5 päivänä helmikuuta 1965 annetun perintökaaren (40/1965) 17 luvun 2 a §, 20 luvun 4 §:n 1 momentti sekä 21 luvun 1 §:n 1 momentti ja 9 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 17 luvun 2 a § laissa 768/1991, 20 luvun 4 §:n 1 momentti ja 21 luvun 1 §:n 1 momentti laissa 783/2004 sekä 21 luvun 9 §:n 1 momentti laissa 471/2006, seuraavasti:

17 luku

Perinnöstä luopumisesta ja perintöosuuden luovuttamisesta

2 a §

Perillisellä ja testamentinsaajalla on oikeus luopua oikeudestaan perittävän kuoltua, jolleivät he ole jo ryhtyneet sellaisiin toimiin, että heidän on katsottava ottaneen perinnön vastaan. Luopuminen on tehtävä kirjallisesti. Luopumisen sitovuudesta perillisen ja testamentinsaajan velkojiin säädetään konkurssilaissa (120/2004) ja ulosottokaaressa (/).

20 luku

Perunkirjoituksesta

4 §

Pesän varat ja velat on merkittävä perukirjaan sellaisina kuin ne kuoleman tapahtuessa olivat. Perukirjassa on mainittava myös varojen arvo.

— — — — — — — — — — — — — —

21 luku

Kuolleen henkilön ja pesän velasta

1 §

Kuolinpesän varoista suoritetaan pesän ja vainajan velat.

— — — — — — — — — — — — — —

9 §

Ennen kuin kuukausi on kulunut perunkirjoituksesta tai, jos omaisuus on luovutettu pesänselvittäjän hallintoon, ennen kuin velkojen maksamisesta on tehty 19 luvun 12 a §:ssä tarkoitettu sopimus tai pesänselvittäjän päätös, vainajan velan saa maksaa pesän varoista vain, jos on pätevä syy olettaa, ettei sen maksamisesta aiheudu vahinkoa muille velkojille. Pesän omaisuuteen kohdistuvan ulosmittauksen loppuun saattamisesta säädetään ulosottokaaren 4 luvun 76 §:ssä ja 6 luvun 16 §:n 1 momentissa.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

avioliittolain 45 ja 99 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 13 päivänä kesäkuuta 1929 annetun avioliittolain (234/1929) 99 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 784/2004, sekä

muutetaan 45 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 929/2002, seuraavasti:

45 §

— — — — — — — — — — — — — —

Puolisoiden välisen lahjan takaisinsaannista säädetään takaisinsaannista konkurssipesään annetussa laissa (758/1991) sekä ulosottokaaressa (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 6 §:n 1 momentin 6 kohdan kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan velkojien maksunsaantijärjestyksestä 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1578/1992) 6 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 787/2004.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 ja 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta 21 päivänä toukokuuta 1999 annetun lain (621/1999) 11 §:n 2 momentin 5 kohta ja 24 §:n 1 momentin 23 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 684/2003, seuraavasti:

11 §

Asianosaisen oikeus tiedonsaantiin

— — — — — — — — — — — — — —

Asianosaisella, hänen edustajallaan ja avustajallaan ei ole edellä 1 momentissa tarkoitettua oikeutta:

— — — — — — — — — — — — — —

5) tietoihin ulosottoasiassa ennen ulosmittauksen toimittamista ja omaisuuden haltuun saamista, jos tiedon antaminen tuntuvasti vaikeuttaisi täytäntöönpanoa, eikä muihin kuin velallisen taloudellista asemaa koskeviin tietoihin, ellei tietoja tarvita takaisinsaantikanteen tai ulosottokaaren (/) 2 luvun 26 §:ssä tarkoitetun kanteen nostamista varten;

— — — — — — — — — — — — — —

24 §

Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

— — — — — — — — — — — — — —

23) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja henkilön vuosituloista tai kokonaisvarallisuudesta taikka tuen tai etuuden perusteena olevista tuloista ja varallisuudesta taikka jotka muutoin kuvaavat hänen taloudellista asemaansa, sekä ulosottoviranomaisen asiakirjat siltä osin kuin ne sisältävät sellaisia tietoja, jotka ulosottorekisteriin merkittyinä olisivat ulosottokaaren mukaan salaisia, sekä tiedot luonnollisesta henkilöstä ulosottovelallisena ja ulosottoselvitys;

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

verojen ja maksujen perimisen turvaamisesta annetun lain 1 ja 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan verojen ja maksujen perimisen turvaamisesta 18 päivänä toukokuuta 1973 annetun lain (395/1973) 1 §:n 1 momentti ja 6 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1067/1991, seuraavasti:

1 §

Verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain (/) 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun julkisen saatavan perimisen turvaamiseksi voidaan määrätä takavarikko siten kuin oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa säädetään.

— — — — — — — — — — — — — —

6 §

Tämän lain mukaisesta takavarikosta on, jollei tässä laissa toisin säädetä, soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa säädetään takavarikosta päättämisestä ja ulosottokaaren (/) 8 luvussa takavarikon täytäntöönpanosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 31 päivänä tammikuuta 2007